

Faculteit Wijsbegeerte

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit Wijsbegeerte
Oude Boteringestraat 52
9712 GL Groningen
telefoon 31 (0)50 3636161
fax 31 (0)50 3636160
www.rug.nl/filosofie/

Openingstijden voor *studenten*

maandag t/m vrijdag van 08.30 tot 17.00 u.

Openingstijden voor *medewerkers*

maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 21.30 u.

Zaterdag en zondag van 09.00 tot 17.00 u.

Collegerooster

Het collegerooster staat op de website van de Faculteit Wijsbegeerte (zie www.rug.nl/filosofie/informatievoor/filosofiestudenten/roosters/index) en wordt enkele keren per jaar geactualiseerd.

errata en aanvullingen op de studiegids: www.rug.nl/filosofie/studiegids

Studiegids 2011-2012

redactie: Trijnie Hekman
Arnold Veenkamp

Inhoudsopgave

Faculteit Wijsbegeerte.....	1
Studiegids 2011-2012.....	2
Inhoudsopgave	3
1 Profiel van de Faculteit.....	7
1.1 De Faculteit Wijsbegeerte.....	7
1.2 Algemene opzet van de studieprogramma's	8
1.3 Het University of Groningen Honours College.....	9
1.4 Graduate School of Philosophy.....	10
1.5 Research Master Philosophy.....	10
1.6 Promotieopleiding Philosophy.....	10
1.7 Studeren in het buitenland.....	11
1.7 Kansen en mogelijkheden na je Bachelor.....	11
1.7 Onderzoek bij de faculteit	12
2 Studeren bij de faculteit.....	15
2.1 Inleiding.....	15
2.2 Jaarindeling	15
2.3 Elektronische leeromgeving	16
2.4 Verkoop van readers.....	17
2.5 Intekenen voor Colleges.....	17
2.6 Studieresultaten.....	17
2.7 Studiemateriaal en studiekosten	18
2.8 Bibliotheek.....	18
2.9 Ziekte of bijzondere omstandigheid.....	18
3 Onderwijs en examens.....	21
3.1 Inleiding.....	21
3.2 Doelstellingen en eindkwalificaties	21
3.3 Onderwijs en Examenregelingen.....	21
3.4 Toelatingseisen en toegangseisen	21
3.5 Open Colleges.....	22
3.6 Toelatingsregels en BSA	22
3.7 Toetsing en beoordeling	23
3.8 Regelingen inzake het schrijven van papers	24
3.9 Fraude	25
3.10 Judicium regeling	25
3.11 Regeling Voertaal Colleges.....	26
3.12 Overgangsregeling.....	26
3.13 Studielastmodel	27
3.14 Studiebegeleiding.....	27
3.15 Evaluatie van het onderwijs door studenten	28
3.16 Klachten	29

3.17	Facultaire computerfaciliteiten.....	29
3.18	Fonds voor vernieuwende initiatieven in het onderwijs (VIO).....	30
3.19	Fonds voor incidentele activiteiten van studenten (IAS)	30
3.20	Studeren in het buitenland.....	31
3.21	Het Theo Kuipers stipendium	34
3.22	Filosofie als Minor, bijvak, keuzevak	34
4	Programma's	35
5	Minor	37
6	Bacheloropleiding Wijsbegeerte.....	39
6.1	Inleiding.....	39
6.2	Doelstelling en eindkwalificaties Bachelor Wijsbegeerte	39
6.3	De opbouw van het onderwijsprogramma	40
6.4	Propedeuse	42
6.5	Tweede jaar	43
6.6	Derde jaar	44
6.7	Bachelorscriptie.....	46
7	Bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	51
7.1	Algemene inleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied.....	51
7.2	Doelstelling en Eindkwalificatie van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	51
7.3	Het programma van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied.....	52
8	Deeltijdstudie	59
8.1	Aanmelding en inschrijving.....	59
8.2	Deeltijdstudie Bacheloropleiding Wijsbegeerte	59
8.3	Deeltijd Bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	60
9	Opleidingen na de Bachelor.....	61
10	Masteropleiding Wijsbegeerte	63
10.1	Inleiding.....	63
10.2	Doelstelling en eindkwalificaties Master Wijsbegeerte	63
10.3	De opbouw van het onderwijsprogramma	64
10.3	Overzicht mastercolleges	65
10.4	Stage	67
10.5	Masterscriptie en examen.....	67
11	Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied.....	75
11.1	Inleiding.....	75
11.2	Doelstelling en eindkwalificaties Master Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied	75
11.3	Opbouw van het onderwijsprogramma	76
11.4	Scriptie Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	79
12	Masteropleiding Filosofie en Educatie	81
12.1	Overzicht van het programma	82
13	Graduate School Philosophy	83

14 Research Master Philosophy	85
14.1 Introduction	85
14.2 Aims and objectives of the programme	85
14.3 Admission.....	86
14.4 Programme overview	87
14.5 Programme details	88
<i>First Year:</i>	88
<i>Second Year:</i>	92
15 PhD Programme Philosophy	95
16 Deeltijdstudie	97
16.1 Aanmelding, inschrijving.....	97
16.2 Collegegeld, studiefinanciering.....	97
16.3 Deeltijdstudie Masteropleiding Wijsbegeerte	97
16.4 Deeltijd Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied	97
16.4 Deeltijdstudie Researchmaster Philosophy	98
17 Onderwijs- en Examenregeling en de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie en Studentenstatuut	99
17.1 OER-en	99
17.2 Regels en richtlijnen van de examencommissie.....	99
17.3 Studentenstatuut	99
18 Studieonderdelen	103

1 Profiel van de Faculteit

1.1 De Faculteit Wijsbegeerte

De Faculteit Wijsbegeerte is een zelfstandige faculteit met een uitstekende reputatie op gebied van onderwijs en onderzoek. Filosofie wordt hier in samenhang met ontwikkelingen in wetenschap, maatschappij en cultuur beoefend. Daarnaast wordt de hele geschiedenis – van de Oudheid tot heden – bestudeerd en onderwezen. Er zijn vier vakgroepen: Geschiedenis van de Filosofie, Ethiek, Praktische Filosofie en Theoretische Filosofie die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor twee bachelor- en vier masteropleidingen. De faculteit biedt zo een gedegen filosofische vorming op elk niveau waarbij kritisch denken en analyseren centraal staan.

Behalve het onderwijs aan studenten van haar ‘eigen’ opleidingen verzorgt de faculteit ook nog onderwijs voor studenten van andere faculteiten (De minor Filosofie, het Honoursprogramma en onderwijsdienstverlening) en aan andere belangstellenden (‘Open Colleges’).

De faculteit verzorgt de volgende opleidingen:

Bacheloropleiding Wijsbegeerte (voltijds en deeltijds)

In voltijdse vorm is dit een driejarige opleiding. Het eerste jaar is de propedeuse, die een overzicht biedt van het geheel van de filosofie. In het tweede jaar vindt een verdieping plaats en in het derde jaar is er enige mogelijkheid tot specialisatie. De bachelorgraad van deze opleiding geeft toegang tot de masteropleiding Wijsbegeerte.

Bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied (voltijds en deeltijds)

Deze opleiding is bedoeld voor studenten die een andere studie filosofisch willen verdiepen. In feite gaat het om één jaar filosofie naast twee jaar in een andere bacheloropleiding.

Masteropleiding Wijsbegeerte (voltijds en deeltijds)

In voltijdse vorm is dit een eenjarige opleiding. De in het derde jaar van de bacheloropleiding begonnen specialisatie (Geschiedenis van de filosofie, Praktische filosofie/Ethiek, Theoretische filosofie of algemene filosofie) kan hier worden voortgezet.

Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied (voltijds en deeltijds)

Dit is het vervolg op de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied. En ook hier betreft het in feite één jaar filosofie naast de studie in een andere masteropleiding. Onder bepaalde voorwaarden kan voor deze opleiding een extra (vijfde) jaar studiefinanciering worden verkregen.

Researchmaster opleiding Philosophy

Deze tweejarige research masteropleiding ging in september 2004 van start. Het is een opleiding die speciaal bedoeld is voor studenten met onderzoek-aspiraties.

Masteropleiding Filosofie en Educatie

De masteropleiding Filosofie en Educatie is een tweejarige opleiding (120 EC), inclusief een lerarenopleiding waarin een eerstegraads onderwijsbevoegdheid voor het vak Filosofie (HAVO, VWO) kan worden behaald.

1.2 Algemene opzet van de studieprogramma's

Alle bacheloropleidingen hebben een lengte van drie jaar. De masteropleiding Wijsbegeerte is éénjarig, de research master, de Master Filosofie en Educatie en de Master Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied duren twee jaar. Je hebt toegang tot een bacheloropleiding wanneer je een vwo-diploma hebt, een hbo-diploma of een hbo propedeuse. Ben je al 21 jaar en beschik je niet over een getuigschrift vwo, hbo of propedeutisch examen hbo, dan kun je een colloquium doctum afleggen. Dit is een toelatingsexamen, waarvoor je deelcertificaten VWO of het staatsexamen VWO voor de vakken Nederlands, Engels en naar keuze Wiskunde of Geschiedenis nodig hebt. Meer informatie over deze regeling kun je opvragen bij de studieadviseur.

Voor toelating tot de masteropleiding is een bachelordiploma vereist. Voor de tweejarige research master geldt een aparte toelatingsprocedure. Deze is te vinden op de website van de Graduate School Philosophy:
<http://www.rug.nl/gradschoolphilosophy/index>. Natuurlijk kun je ook meer informatie krijgen bij de studieadviseur.

Behalve in tijd wordt de lengte van de opleidingen ook uitgedrukt in ECTS. ECTS is de afkorting van European Credit Transfer and Accumulation System, een Europees systeem voor de berekening van de studielast. Studielast is de tijd die wordt besteed aan het bijwonen van colleges, het uitvoeren van de practica en zelfstudie. Ook de voorbereiding van de colleges en de tentamens vallen onder studielast. Studiepunten worden pas uitgekeerd als een studieonderdeel met voldoende resultaat is afgerond. Eén ECTS staat voor een studielast van 28 uur. De studielast van één jaar bedraagt 60 ECTS. Een bacheloropleiding omvat dus 180 ECTS, een masteropleiding 60 of 120 ECTS.

In de Bacheloropleiding Wijsbegeerte leer je om zelfstandig en kritisch na te denken over de fundamentele vragen in de wijsbegeerte en over de relaties tussen filosofische vragen en de problemen in de verschillende wetenschappen en de maatschappij. De opleiding biedt een brede wetenschappelijke en culturele vorming door een breed onderwijsaanbod. De bacheloropleiding Wijsbegeerte is een brede en klassieke opleiding. Zo wordt verspreid over de hele propedeuse de geschiedenis van de filosofie van de Presocraten

tot en met Wittgenstein gegeven. Ook het aanbod van systematische vakken is breed: logica, wetenschapsfilosofie, kentheorie, sociale filosofie, cultuurfilosofie, politieke filosofie en ethiek. In het derde jaar kies je voor verbreding en verdieping. Je volgt een verbredende minor aan één van de andere faculteiten en je verdiept je kennis met een aantal verdiepingsvakken die verder ingaan op de belangrijkste thema's en vraagstukken in de filosofie. Je sluit de Bacheloropleiding af met een bachelorthese. In de masterfase vindt specialisatie in een bepaald vakgebied plaats. De research master is een tweejarige Engelstalige opleiding die extra aandacht besteedt aan het ontwikkelen van de vaardigheden voor het doen van zelfstandig onderzoek.

1.3 Het University of Groningen Honours College

Aan de universiteit bestaat de mogelijkheid voor talentvolle en ambitieuze bachelorstudenten om deel te nemen aan het University of Groningen Honours College. Het College biedt deze studenten, binnen de muren van de RUG, een omgeving waar ze kennis kritisch tegen het licht houden en worden uitgedaagd tot nieuwe inzichten en innovatieve manieren van denken.

Het honoursprogramma omvat 45 extracurriculaire studiepunten, waarvan 25 ECTS zijn bedoeld voor verdieping en 20 ECTS voor verbreding en persoonlijke ontwikkeling. De verdiepende studieonderdelen volgt een student aan de eigen faculteit. Het verbredende deel bestaat uit twee studieonderdelen van elk 5 ECTS, te volgen bij een andere dan de eigen faculteit, en De Petrus Camper leergang. Hierin werken studenten een actueel thema uit, gerelateerd aan één van de honours modules die gevolgd is. Doordat het thema vanuit meerdere perspectieven wordt benaderd en in een interdisciplinair verband wordt uitgewerkt, komt zowel een kennis-, vaardigheden- als persoonlijke ontwikkelingscomponent aan bod. Het programma start in de tweede helft van het eerste studiejaar. De duur van het programma is zodoende vijf semesters. De extra studiebelasting is 25 procent en komt neer op ongeveer 10-12 uur extra studielast per week.

Studenten die tot de beste 10% horen, ontvangen een uitnodiging om te solliciteren naar een plaats aan het University of Groningen Honours College. Studenten die zeer gemotiveerd zijn, maar geen uitnodiging ontvangen, kunnen mits zij goede studieresultaten hebben, ook solliciteren. Selectie vindt plaats op basis van studieresultaten, CV, schriftelijke motivatie en referenties alsmede op basis van een gesprek van de kandidaat met een lid van de toelatingscommissie van het Honours College.

Zie voor uitgebreidere informatie en de precieze selectievoorwaarden, zie de RUG website (www.rug.nl/honours). Het emailadres is honours@rug.nl

1.4 Graduate School of Philosophy

De Graduate School van de faculteit is opgericht om het toponderzoek en het toponderwijs van de faculteit met elkaar te verbinden. De Graduate School of Philosophy bestaat uit een Research Master Programme en een promotieopleiding. De Research Master Philosophy is international georiënteerd en is bedoeld voor studenten die een wetenschappelijke carrière ambiëren. Als Research Master student kun je je specialiseren in de Praktische Filosofie/Ethiek, de Theoretische Filosofie en de Geschiedenis van de Filosofie. De promovendi in de promotieopleiding worden internationaal geworven. De onderzoekers van het Groningen Institute of Philosophy (GRIPh) begeleiden de promovendi, zodat een nauwe relatie met het lopend onderzoek ontstaat. Voor gedetailleerde informatie zie de website: www.rug.nl/gradschoolphilosophy .

1.5 Research Master Philosophy

Het tweejarig programma van de research master bestaat uit een 'core curriculum' Methods and Texts cursussen, een aantal keuzemodules, seminars, een buitenlandse stage en het schrijven van een scriptie en een research proposal. Wil je toegelaten worden tot de research master, dan moet je vóór 1 april een toelatingsbewijs aanvragen bij de Graduate School. Een speciale Board of Admissions bekijkt of je voldoet aan de toegangseisen. Meer informatie over de toelatingseisen en het programma kun je vinden op de website van de Graduate School: www.rug.nl/gradschoolphilosophy Wanneer je de research master met goed gevolg afrondt, heb je voldoende kwaliteit om te starten met een promotieopleiding. De faculteit beschikt echter maar over een gering aantal promotieplaatsen. Daarom heb je niet automatisch toegang tot de promotieopleiding.

1.6 Promotieopleiding Philosophy

Het belangrijkste deel van de promotieopleiding bestaat uit het onder begeleiding doen van wetenschappelijk onderzoek en het binnen een termijn van vier jaar of minder schrijven van een dissertatie. Dit vierjarige traject bestaat uit het doen van onderzoek (200-210 ECTS) en het volgen van onderwijs (30-40 ECTS). Dit bestaat uit cursussen die je in overleg met je begeleider/promotor kiest uit het aanbod van de faculteit, andere graduate schools of onderzoekscholen (b.v. Onderzoeksschool Ethiek) in Nederland of elders. Je opleidingsprogramma is grotendeels toegespitst op je eigen onderzoek. Het faculteitsbestuur stelt elk academisch jaar het aantal beschikbare opleidingsplaatsen voor PhD studenten vast.

1.7 Studeren in het buitenland

Studeren in het buitenland is bijna altijd een verrijking van de opleiding en bevordert je academische en persoonlijke ontwikkeling. Dankzij afspraken met universiteiten binnen en buiten Europa en het gebruik van het internationale ECTS-puntensysteem, is studeren in het buitenland een aantrekkelijke en steeds gemakkelijker te realiseren optie geworden. Wel is het noodzakelijk dat je een eventueel verblijf in het buitenland tijdig plant. Vooraf moet je duidelijke afspraken maken over de studieonderdelen die je in het buitenland wilt volgen en daarvoor toestemming vragen aan de examencommissie. Je moet dus rekening houden met strakke deadlines voor aanmelding en het aanvragen van een beurs! Neem vroegtijdig contact op met de studieadviseur of de buitenlandcoördinator van de faculteit (één jaar van te voren!). Om je studieverblijf in het buitenland te bekostigen kun je een beroep doen op verschillende beurzenprogramma's. De belangrijkste zijn:

- Socrates/Erasmus, het belangrijkste EU-beurzenprogramma voor uitwisseling binnen Europa;
- Marco Polo Fonds, het beurzenprogramma van de RUG voor een studieverblijf buiten Europa.

Daarnaast zijn er ook particuliere fondsen die een financiële bijdrage kunnen leveren. Voor financiële en praktische informatie over studeren in het buitenland kun je terecht bij de studieadviseur, of de Universitaire Studenten Desk (USD). Nuttige informatie kun je ook vinden op de websites van de betreffende universiteiten en opleidingen. Ook op de website www.wilweg.nl van het Nuffic is veel informatie te vinden. Let op: ook als je bij studie in het buitenland studievertraging buiten je eigen schuld oploopt, moet je dit z.s.m. melden bij de studieadviseur.

1.7 Kansen en mogelijkheden na je Bachelor

Na het behalen van de bachelorstudie heb je twee mogelijkheden. De eerste is zoeken naar een passende baan waarvoor een academische opleiding op bachelorniveau nodig is, de tweede is de studie vervolgen met een masteropleiding. Met je bacheloropleiding Wijsbegeerte heb je altijd toegang tot de masteropleiding Wijsbegeerte. Voor de toelating tot de Research Master Philosophy gelden aanvullende eisen. Om je de mogelijkheid te bieden je tijdig te oriënteren op de arbeidsmarkt, organiseert de faculteit, in samenwerking met de studievereniging STUF ieder jaar een voorlichtingsbijeenkomst, gericht op loopbaan- en studieoriëntatie. Het Talent and Career Center, dat aan de RUG is gelieerd, biedt ook verschillende workshops aan om je te helpen bij het betreden van de arbeidsmarkt (www.talentcareercenter.nl).

1.7 Onderzoek bij de faculteit

Het onderwijs aan de Faculteit Wijsbegeerte komt voort uit wetenschappelijk onderzoek. Alle docenten binnen de faculteit geven onderwijs en verrichten onderzoek. De faculteit heeft alle onderzoek ondergebracht in het Groningen Institute of Philosophy (GRIPh). Het onderzoek binnen het GRIPh bestaat uit vier programma's, die overeenkomen met de vier vakgroepen: Geschiedenis van de filosofie, Theoretische filosofie, Praktische filosofie en Ethiek.

Het onderzoek en onderwijs in de vakgroep Geschiedenis van de filosofie richt zich op de hele geschiedenis van de filosofie. Leden van de vakgroep Theoretische filosofie houden zich bezig met wetenschapsfilosofie, (formele) epistemologie, formele en informele logica, en de *philosophy of mind*. Binnen de vakgroep Praktische filosofie wordt onderzoek gedaan op het terrein van de sociale en politieke filosofie, de cultuurfilosofie en de filosofie van wetenschap en technologie. In de vakgroep Ethiek wordt onderzoek gedaan naar normatieve ethiek en morele psychologie.

Binnen dit instituut wordt individueel of in samenwerking met anderen binnen en buiten de faculteit onderzoek gedaan.

Als student krijg je door je hele studie te maken met het onderzoek dat aan de faculteit gedaan wordt. In het derde bachelorjaar en tijdens de masteropleiding word je uitgedaagd zelf onderzoek te doen. Tijdens werk- en onderzoekscolleges neem je kennis van de verschillende filosofische onderzoeksmethoden en van de nieuwste onderzoeksresultaten. Daarnaast worden je eigen onderzoeksvaardigheden geoefend. Ook het schrijven van een scriptie is een belangrijk instrument voor het verwerven van kennis en vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek.

1.8 STUFF

Studievereniging Faculteit Filosofie

STUFF is de faculteitsvereniging van filosofie en organiseert tal van activiteiten voor haar leden. De vereniging bestaat uit enthousiaste en actieve studenten die samen van alles organiseren en ondernemen.

STUFF is bedoeld voor iedereen die Wijsbegeerte of Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied studeert. De vereniging is opgericht om het contact te bevorderen tussen studenten onderling en tussen studenten en de staf van de faculteit. Docenten, aio's en stafleden dragen over het algemeen ook een steentje bij door te helpen bij activiteiten, door leuke stukjes te schrijven voor het faculteitsblad en de almanak en vaak zijn er ook een aantal docenten aanwezig op de activiteiten.

De maandelijkse borrel van STUFF biedt jou de kans om je medestudenten én docenten op een andere manier te leren kennen dan in de collegezaal. Bovendien zijn er allerlei mogelijkheden om zelf actief mee te doen met de vereniging. Dit kan door in een van de commissies te gaan. Commissies zijn in feite de handen en voeten van de

vereniging en organiseren alles wat er gebeurt, zoals borrels, feesten, lezingen, het verenigingsblad 'Qualia', de almanak, filosofische filmavonden, een liftwedstrijd, lasergamen, picknicken, etcetera. Bovendien is er, als je zelf een leuk idee hebt, altijd een mogelijkheid om dit binnen STUFF te realiseren!

Lidmaatschap van STUFF kost slechts 10 Euro per jaar. Als je lid bent kun je bovendien al je studieboeken via STUFF bestellen met maar liefst 10% korting. Alleen vanwege deze korting kan het lidmaatschap van STUFF al uit!

Wil je meer weten? Neem dan eens een kijkje op onze eigen hippe homepage: www.stuffgroningen.nl of kom naar een van onze borrels! Het email adres van stuff is fil-stuff@rug.nl.

1.9 Studenten Platform voor Actief Meedenken (SPAM)

Studenten kunnen in diverse organen van de faculteit hun invloed doen gelden. Ze zijn vertegenwoordigd in het faculteitsbestuur, de opleidingscommissie, het onderwijsplatform en de faculteitsraad.

Het faculteitsbestuur is verantwoordelijk voor het onderwijs en onderzoek van de faculteit. Het bestuur laat zich bijstaan door een student met een adviserende stem. De opleidingscommissie voorziet het bestuur gevraagd en ongevraagd van advies over onderwijszaken. Deze commissie bestaat uit een evenredige vertegenwoordiging van studenten en docenten.

De faculteitsraad heeft instemmings- dan wel adviesrecht met betrekking tot het door het bestuur gevoerde beleid. De raad heeft tien leden: vijf studenten en vijf personeelsleden.

De studenten die in deze organen zitting hebben, vormen samen het Studenten Platform voor Actief Meedenken. vergadert iedere vier weken. Tijdens deze vergaderingen worden de lopende kwesties besproken en worden de doelen op elkaar afgestemd. Op deze manier kunnen de mogelijkheden voor studentinspraak optimaal worden benut.

Het SPAM zorgt tevens voor het voordragen van nieuwe studentleden voor de genoemde gremia. Als je interesse hebt in een functie als studentvertegenwoordiger, neem dan vooral contact op met het SPAM: studentenoverleg@gmail.com. De vergaderingen zijn openbaar, dus je bent van harte welkom om deze te bezoeken.

2 Studeren bij de faculteit

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is informatie opgenomen over een groot aantal praktische zaken waarmee je in je studie te maken krijgt, zoals o.a. de indeling van het academisch jaar, de intekening voor colleges en de registratie van studieresultaten. Verder vind je informatie over diverse regelingen en voorzieningen voor studenten als de regeling voor studiekosten, de ICT-voorzieningen (w.o. Nestor) en de bijzondere voorzieningen voor studenten met een ziekte of bijzondere omstandigheden.

2.2 Jaarindeling

Het academisch jaar is bij de Faculteit Wijsbegeerte is opgedeeld in twee semesters, die inclusief vakantieweken samen 45 weken omvatten. Het eerste semester begint in september en duurt tot begin februari. Het tweede semester start begin februari en loopt door tot begin juli. Elk semester omvat twee blokken van 10 weken. Voor de propedeuse geldt een ander schema. De propedeuse is ingedeeld in 6 blokken.

1e semester (5 september – 3 februari)

	1 ^e kwartaal					2 ^e kwartaal																
	SEPTEMBER		OKTOBER			NOVEMBER			DECEMBER		JANUARI	FEB										
ma	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	<u>26</u>	<u>2</u>	9	16	23	30
di	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13	20	<u>27</u>	<u>3</u>	10	17	24	31
wo	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30	7	14	21	<u>28</u>	<u>4</u>	11	18	25	1
do	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	<u>29</u>	<u>5</u>	12	19	26	2
vr	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23	<u>30</u>	<u>6</u>	13	20	27	3

2^e semester (6 februari – 1 juli)

	3 ^e kwartaal					4 ^e kwartaal														
	FEBRUARI		MAART			APRIL		MEI	JUNI		JULI									
ma	6	13	20	27	5	12	19	26	2	<u>9</u>	16	23	<u>30</u>	7	14	21	<u>28</u>	4	11	18
di	7	14	21	28	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19
wo	8	15	22	29	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20
do	9	16	23	1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	<u>17</u>	24	31	7	14	21
vr	10	17	24	2	9	16	23	30	<u>6</u>	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22

Vakantie- en feestdagen zijn vet en onderstreept. De woensdagen zijn collegevrij. Op zaterdag, zon- en feestdagen en op Goede Vrijdag is de faculteit gesloten.

Vakanties en andere collegevrije dagen:

Kerstvakantie: maandag 26 december 2011 t/m vrijdag 6 januari 2012

Paasreces: 6 april t/m 9 april 2012

Koninginnedag: 30 mei 2012

Hemelvaartsdag 17 mei 2012

Pinksteren: 28 mei 2012

De uitreiking van de propedeutische en bachelordiploma's zijn op vrijdag 23 en 30 september 2011 en vrijdag 24 februari 2012

2.3 Elektronische leeromgeving

Aan de RUG wordt in het onderwijs gebruik gemaakt van een zogenaamde elektronische leeromgeving (ELO) die via het internet wordt aangeboden. Deze omvat de volgende componenten:

- **Webmail** (<https://student.rug.nl/>). Alle RUG-studenten krijgen bij hun inschrijving een e-mail account, waarmee zij elektronische post kunnen ontvangen en verzenden. De faculteit maakt gebruik van de door de universiteit verstrekte e-mail adressen voor het doen van officiële mededelingen aan studenten. **Studenten worden geacht dit mail-adres regelmatig te checken!**
- **ProgressWWW** (www.progresswww.nl/rug/). Dit is een systeem waarmee studenten o.a. hun studieresultaten kunnen bekijken en zich kunnen aanmelden voor colleges. Filosofiestudenten moeten zich in ProgressWWW aanmelden voor alle colleges (cursussen) die ze willen volgen! Aanmelding voor een cursus van het eerste semester is mogelijk vanaf 1 augustus, voor het tweede semester vanaf 1 december.
- **Nestor** (<http://nestor.rug.nl/>). Dit systeem wordt gebruikt ter ondersteuning van de colleges. De docent kan daar bijvoorbeeld de studiehandleiding van het college neerzetten, college-aantekeningen, de bij het college gebruikte sheets, opdrachten, een proeftentamen of nog andere documenten. Nestor bevat (onder meer) ook nog een 'Discussion Board' waardoor studenten aan een discussieforum kunnen deelnemen, een 'Drop Box' waarin studenten gemaakte opdrachten kunnen plaatsen, en e-mail functies. Evenals ProgressWWW is Nestor uitsluitend toegankelijk via een password. Let op: een cursus in Nestor is uitsluitend toegankelijk nadat je je eerst voor de betreffende cursus hebt aangemeld in ProgressWWW! Cursussen blijven in Nestor twee jaar lang toegankelijk voor studenten. Daarna worden ze gearchiveerd en na nog drie jaar definitief verwijderd uit Nestor. Materiaal dat je wilt behouden dien je dus zelf tijdig te downloaden!
- **Ocasys** (www.rug.nl/ocasys/). Dit is een elektronische onderwijscatalogus, waaraan de meeste faculteiten van de RUG deelnemen. De catalogus bevat gegevens over zeer veel cursussen van de RUG.
- **Netstorage** (<https://netstorage.id.rug.nl/Netstorage/>). Om buiten de RUG, dus bijvoorbeeld thuis, toegang te krijgen tot de bestanden van jouw universitaire werkplek, kun je gebruik maken van Netstorage.

Om toegang te krijgen tot deze systemen is het noodzakelijk dat de student de beschikking heeft over een *universitaire account*: username, password, e-mail adres. Deze worden per brief toegestuurd onmiddellijk na voltooiing van de inschrijving.

Zie ook onder 'Facultaire computerfaciliteiten', p.29.

Voor meer informatie over de elektronische leeromgeving kan men zich wenden tot Fré Moorrees, kamer 0019, tel. 3637960, e-mail F.C. Moorrees@rug.nl.

2.4 Verkoop van readers

Uiterlijk 2 weken vóór aanvang van een college dient een student die een reader (syllabus, klapper, leesbundel) wil kopen zich in *ProgressWWW* aan te melden voor het betreffende college. De student kan de reader afhalen ca. 3 dagen voordat het college begint. Nadien kunnen er geen rechten aan de aanmelding worden ontleend.

Aanmelding in *ProgressWWW* voor een cursus van het eerste semester is mogelijk vanaf eind juli, voor het tweede semester vanaf 1 december

Readers kunnen worden afgehaald op kamer 0021, maandag t/m vrijdag, uitsluitend tussen 9.00 - 12.15 u. Er is geen pin-automaat aanwezig.

2.5 Intekenen voor Colleges

Studenten zijn verplicht zich voor álle cursussen tijdig aan te melden in *ProgressWWW*. Aanmelding voor een cursus van het eerste semester is mogelijk vanaf 1 augustus, voor het tweede semester vanaf 1 december. Wie zich twee weken voordat een college begint nog niet heeft aangemeld, kan niet rekenen op tijdige beschikbaarheid van een reader die bij die cursus hoort. Zie ook: 'Verkoop van readers', p **Error!**

Bookmark not defined..

Aanmelding geschiedt op het internet via *ProgressWWW*:
www.progresswww.nl/rug/

2.6 Studieresultaten

In de module 'resultaten' van *ProgRESS-WWW* kun je een persoonlijk overzicht krijgen van de studieresultaten die je hebt behaald. Deze lijst van resultaten is op verschillende manieren te rangschikken (door te klikken op een van de driehoekjes boven de gegevens) en het overzicht kan ook worden geprint. Mocht je je hebben ingeschreven voor meer opleidingen, dan moet je er rekening mee houden dat in verschillende overzichten waarin hetzelfde vak voorkomt, de bijbehorende studiepunten worden meegeteld. Bij het optellen van de punten over alle overzichten kan het dus zijn dat het totale aantal studiepunten te hoog is. Bij de jaarlijkse studiebeursberekening worden deze dubbel getelde punten weer verrekend.

2.7 Studiemateriaal en studiekosten

De RUG kent een *Prijsbeleid Studiekosten*. Deze regeling beoogt beheersing van de studiekosten (kosten voor boeken, readers, divers studiemateriaal), zodat die de component 'studiekosten' in het budget van de studiefinanciering niet te boven gaan. Men is dus niet meer geld aan studiemateriaal kwijt, dan de Minister ter beschikking stelt. Voor het studiejaar 2011-2012 is dit 'plafondbedrag' - dat tevens geldt voor de Faculteit Wijsbegeerte - vastgesteld op € 680,-.

Dat betekent dat in elke fase van de filosofiestudie dit bedrag per jaar meestal voldoende is voor verplichte boeken, kopieën van artikelen, readers, enzovoorts. Studenten die meer aan studiekosten betalen dan het plafondbedrag, kunnen - na overleggen van de benodigde bewijzen - de helft van het teveel betaalde terugvragen van het faculteitsbestuur.

Bij de studieadviseur en de Centrale Studentenbalie van het Studenten Service Centrum is een brochure over de studiekosten en het universitaire prijsbeleid verkrijgbaar. Daar kan men ook terecht voor verdere informatie. Zie ook: www.rug.nl/hoezithet

2.8 Bibliotheek

De bibliotheek van de Faculteit Wijsbegeerte is gevestigd op de vierde verdieping van de UB. De bibliotheek maakt deel uit van de Bibliotheek van de Rijksuniversiteit Groningen en vormt een organisatorische combinatie met de bibliotheek Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap.

De bibliotheek heeft een collectie van ca. 15.000 banden. De collectie bestaat uit naslagwerken (encyclopedieën, woordenboeken, bibliografieën), monografieën en artikelenbundels. Uiteraard zijn er op de centrale Universiteitsbibliotheek en in de andere vakbibliotheken ook filosofieboeken aanwezig.

Werkcollegekast: de verplichte literatuur voor de colleges staat. Voor zover beschikbaar, ter inzage in de werkcollegekast. Deze boeken worden niet uitgeleend. De literatuur staat per semester per plank opgesteld. Ook deze boeken zijn alleen ter inzage.

Nadere informatie over de bibliotheek is te vinden op de homepage van de bibliotheek: <http://www.rug.nl/bibliotheek/locaties/bibfilosofie/index>

2.9 Ziekte of bijzondere omstandigheid

Als je door ziekte of andere omstandigheden noodgedwongen voor kortere of langere tijd niet aan de colleges en/of tentamens kunt deelnemen, moet je de studieadviseur zo spoedig mogelijk hiervan op de hoogte stellen. Bovendien moet je de docen-

ten bij wie je colleges met aanwezigheidsplicht volgt, persoonlijk over de absentie informeren.

Wanneer je verwacht dat je studievertraging meer dan vier weken zal duren, moet je dit onmiddellijk melden aan de studieadviseur, omdat je dan wellicht in aanmerking kunt komen voor financiële ondersteuning uit het Afstudeerfonds. Wanneer de studievertraging groter is of dreigt te worden dan drie maanden, moet je zelf een afspraak maken met een studentendecaan van het Studenten Service Centrum voor een vervolgmelding.

Studenten die te maken hebben met een lichamelijke functiebeperking, langdurige psychische klachten of dyslexie, kunnen aanspraak maken op bijzondere voorzieningen voor het volgen van onderwijs en het afleggen van tentamens. Als er zaken zijn die binnen de opleiding geregeld moeten worden, is het verstandig contact op te nemen met de studieadviseur. Doe dit zo snel mogelijk, omdat er misschien maatregelen moeten worden getroffen die enige tijd vragen. Voor niet-opleidingsspecifieke problemen, zoals bijv. financiële kwesties of andere zaken die niet bij de opleiding horen, kun je je wenden tot een van de studentendecanen van het Studenten Service Centrum. Het adres van het Studenten Service Centrum is opgenomen in het Studentenstatuut.

3 Onderwijs en examens

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk vind je informatie over de uitgangspunten en achterliggende gedachten die een rol hebben gespeeld bij het opstellen van de onderwijsprogramma's van de faculteit: de doelstellingen en eindtermen. Ook wordt het een en ander gezegd over de juridische basis van de programma's, de zogenaamde onderwijs- en examenregelingen. Daarnaast is er aandacht voor belangrijke formele zaken als toelatingseisen en toegangseisen, toetsing en beoordeling alsmede examens. Ten slotte wordt ingegaan op studieadvies en studiebegeleiding.

3.2 Doelstellingen en eindkwalificaties

Bij het maken van de onderwijsprogramma's van de opleidingen die de faculteit aanbiedt, zijn twee niveaus onderscheiden: doelstellingen en eindkwalificaties. Doelstellingen worden geformuleerd om helder te maken waartoe de betrokken opleiding opleidt. Voor academische opleidingen wordt daarbij niet zozeer aan functies en beroepen gedacht maar aan gebieden waarover je kennis krijgt en met betrekking waartoe je theoretische en praktisch georiënteerde vaardigheden aanleert. De eindkwalificaties geven aan wat je uiteindelijk moet weten en kunnen in termen van inhoud en niveau. De doelstellingen en eindtermen van een opleiding worden vermeld bij de betreffende opleiding.

3.3 Onderwijs en Examenregelingen

De Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek bepaalt dat elke opleiding een Onderwijs- en Examenregeling, kortweg OER, dient te hebben. Deze OER legt het programma en de tentamens die je moet afleggen vast. Ook bevat de OER ook de regels die gelden met betrekking tot het afleggen van een tentamen. Je wordt geacht kennis te nemen van de OER van je eigen opleiding. De Onderwijs- en Examenregelingen van de opleidingen zijn te vinden op de website van de Faculteit Wijsbegeerte: www.rug.nl/filosofie/informatievoor/filosofiestudenten/regelingen

3.4 Toelatingseisen en toegangseisen

Toelatingseisen zijn de eisen waaraan je moet voldoen voordat je met een studie kunt beginnen. Hoewel elke opleiding zijn eigen toelatingseisen stelt, geldt in het algemeen dat je met een VWO-diploma, een HBO-propedeuse of een HBO-diploma aan de toelatingseisen voor een universitaire bacheloropleiding voldoet. Soms kun je met een HBO-diploma dat verwant is aan de gekozen universitaire studie vrijstellingen krijgen, zodat de universitaire studie verkort wordt. Het is echter aan de examen-

commissie om hierover een beslissing te nemen. Iemand die de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt en niet beschikt over een getuigschrift VWO, HBO of propedeutisch examen HBO kan een colloquium doctum afleggen. Zie hiervoor de website van de faculteit: <http://www.rug.nl/filosofie/informatievoor/studiekiezers/toelating>. Toegangseisen zijn de eisen die gesteld worden aan toelating tot een bepaald studieonderdeel. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat je voor het volgen van een tweedejaars module een eerstejaars module moet hebben gehaald. De specifieke toegangseisen voor de verschillende studieonderdelen staan vermeld in de vakomschrijvingen achter in deze gids.

3.5 Open Colleges

Wie zich niet aan de universiteit als student of extraneus wil inschrijven en als belangstellende een of meer cursussen wil volgen kan zich inschrijven als *contracttoehoorder*. De kosten hiervoor bedragen aan de Faculteit Wijsbegeerte € 50,- per EC (European Credit points). Een contracttoehoorder die ook een toets wil afleggen betaalt bij inschrijving voor een cursus € 100,- e. Een gemiddeld college heeft een omvang van 5 EC. Zie www.rug.nl/filosofie/onderwijs/openColleges voor meer informatie. Hoewel aan de inschrijving als contracttoehoorder geen vooropleidingseisen worden gesteld, wordt er van uit gegaan dat contracttoehoorders een VWO-niveau bezitten.

3.6 Toelatingsregels en BSA

Studenten die vanaf 1 september 2010 bij een opleiding in de propedeutische fase beginnen krijgen te maken met een bindend studieadvies (BSA). Dit betekent dat je je opleiding niet kunt voorzetten als je aan het eind van het eerste jaar onvoldoende resultaat hebt behaald. De minimale norm waaraan je moet voldoen is het halen van 40 studiepunten in je eerste jaar en in twee jaar de propedeuse. Als je de minimumnorm niet haalt en niet hebt aangegeven dat er bijzondere omstandigheden zijn die de studie hebben vertraagd, volgt er een bindend studieadvies. Met een bindend studieadvies mag een student zich voor een periode van twee jaar vanaf 1 september van het aansluitende collegejaar niet inschrijven voor dezelfde studie.

De voor het bindend studieadvies geldende 40 ECTS dient nadrukkelijk niet de norm te zijn, maar als het absolute minimum te worden gezien. De norm is om in je eerste jaar 60 ECTS te halen. Onderwijs- en examenprogramma's zijn zo ontworpen dat je je bij voldoende inspanning die 60 ECTS kunt realiseren.

De universiteit zorgt voor een goede begeleiding van de eerstejaars en ziet er op toe dat de studenten exact weten hoe ze er voor staan. Daartoe wordt na 13 weken al een eerste, voorlopig studieadvies gegeven. Een tweede studieadvies volgt na het eerste

semester. Het definitieve studieadvies, dat bindend is, wordt gegeven na het tweede semester, omstreeks week 45.

Meerdere opleidingen

Wanneer je voor twee of meer opleiding ingeschreven staat dien je voor minimaal één opleiding 40 ECTS te halen. Wanneer je binnen twee jaar ook de propedeuse gehaald hebt, geldt voor de andere opleiding geen BSA verplichting meer.

Deeltijd

Voor deeltijdstudenten geldt een norm van 20 ECTS in het eerste jaar en dien je de propedeuse binnen 3 jaar te halen.

Inschrijving na 1 februari

Bij een inschrijving na 1 februari geldt een norm van 20 ECTS, waarbij je vervolgens wel de propedeuse behaald dient te hebben aan het einde van het daaropvolgende collegejaar (na anderhalf jaar dus).

Persoonlijke omstandigheden

Wanneer je te maken hebt of krijgt met bijzondere omstandigheden (ziekte, familieomstandigheden, functiebeperking etc.) is er een speciale regeling. Wanneer je vanwege persoonlijke omstandigheden vertraging op loopt in je studie, dien je dit zo snel mogelijk te melden aan de studieadviseur.

Voor de exacte omschrijving van de regels omtrent het bindend studieadvies, zie paragraaf 4 van het Onderwijs- en Examenreglement (OER) op de facultaire website.

Aan het eind van het eerste jaar is er een informatiemiddag, waar de studieadviseur voorlichting geeft over het programma van het tweede en derde jaar, met name over de invulling van de niveau 3 keuzevakken.

3.7 Toetsing en beoordeling

Voor elk studieonderdeel dat je volgt krijg je een cijfer. Aan een universiteit is het gebruikelijk te eisen dat alle studieonderdelen met een voldoende zijn afgesloten. Een studieonderdeel is voldoende dan wel onvoldoende wanneer voor het onderdeel een 6 of hoger, respectievelijk 5 of lager behaald is. Voor cijfers onder de 6 worden geen decimalen berekend.

De toetsing en beoordeling kunnen op verschillende manieren plaatsvinden. In het eerste jaar leggen studenten in verhouding vrij veel schriftelijke en mondelinge tentamens af, in de hogere jaren ligt de nadruk op deelname aan werkcolleges en wordt de kwaliteit van de inzet beoordeeld. Die inzet kan betrekking hebben op het houden van een voordracht en/of het schrijven en zo nodig presenteren van een werkstuk en de beoordeling van werkstukken van collega-studenten. Voor tentamens geldt dat er

twee kansen per jaar zijn: het reguliere tentamen en de herkansing. Voor de onderdelen van de propedeuse en het tweede jaar van de bachelor Wijsbegeerte en voor de minorcursussen wordt een herkansing geboden in de tentamentijd van de collegeperiode die volgt op de periode waarin de cursus werd gegeven. Voor de onderdelen die plaats vinden in de laatste periode van het studiejaar wordt een passende herkansingsdatum gezocht.

Voor tweede- en derdejaars onderdelen die afgesloten worden met een paper geldt de regeling zoals die onder 3.8 omschreven is.

Er zijn geen georganiseerde herkansingen voor derde- (bachelor) en master onderdelen. Deze vinden altijd plaats na individueel overleg tussen student en docent.

Om je studielast goed te kunnen spreiden over het jaar is het belangrijk dat je tentamens in één keer haalt, omdat je anders in het volgende blok met zowel hertentamens als reguliere tentamens te maken krijgt

In verband met het bindend studieadvies geldt voor alle tentamens en werkstukken een nakijktermijn van 10 werkdagen. Dat betekent dus dat docenten vanaf de dag waarop een tentamen is gemaakt of een werkstuk is ingeleverd maximaal tien werkdagen hebben om het tentamen of werkstuk na te kijken en de behaalde resultaten door te geven aan de onderwijsadministratie. Daarna duurt het nog maximaal drie dagen tot de resultaten in ProgRESS-WWW te zien zijn.

3.8 Regelingen inzake het schrijven van papers

Eerste jaar

- In het eerste jaar van de bacheloropleiding Wijsbegeerte worden - behalve bij Algemene Vaardigheden - in principe geen papers geschreven ter afsluiting van een vak.
- Alle afrondingen bestaan uit schriftelijke tentamens. Onder schriftelijke tentamens worden mede verstaan *take home* tentamens met schriftelijke vragen.
- De docent toetst de aan de cursus toegekende vaardigheden (schrijven of presenteren). Schrijfopdrachten bestaan uit twee opdrachten van ongeveer 700 woorden of drie opdrachten van 450 woorden. De toetsing van de vaardigheid telt voor 25 procent mee in het eindcijfer. Met de schriftelijke herkansing wordt de gehele cursus getoetst en derhalve telt het eindcijfer bij een herkansing voor 100% van het tentamen.

Tweede en derde jaar en de master

- In het tweede en derde jaar van de bacheloropleiding Wijsbegeerte kunnen wel papers gevraagd worden ter afsluiting.
- De docent verstrekt aan het begin van of tijdens de cursus een lijst met onderwerpen voor papers, waaruit studenten kunnen kiezen. De docent kan bij elk onderwerp ook literatuur vermelden en richtlijnen voor het schrijven van de paper. De docent verstrekt tevens een tijdschema voor het kiezen van het onderwerp en het schrijven van de paper.

- De omvang moet liggen tussen de 2000-3000 woorden in het tweede jaar en tussen de 4000-5000 woorden in het derde jaar en de master.
- Voor het schrijven van het afsluitende paper moeten vier weken worden bestemd, tellend vanaf het tijdstip van het laatste gegeven college van de lopende cursus, dat bij een afsluitende paper uiterlijk in de achtste collegeweek plaatsvindt. Deze deadline (vier weken na het laatste college) is hard. Bij overschrijding mag de docent de paper niet meer accepteren.
- Een docent kan tussentijdse niet vrijblijvende opdrachten verstrekken, ook als alternatief voor een afsluitende paper.
- In de master dient de docent altijd de mogelijkheid te bieden het afsluitend paper te vervangen door twee tussenopdrachten.
- Heeft een student een paper niet op tijd ingeleverd, dan wijst de docent de student erop dat hij of zij binnen twee weken om een nieuw onderwerp kan verzoeken voor de herkansing. De deadline voor de nieuwe paper ligt vier weken na het verstrekken van het nieuwe paperonderwerp.
Heeft een student wel op tijd een paper ingeleverd, maar beoordeelt de docent deze als onvoldoende dan geldt bij een cijfer lager dan 5 de zojuist genoemde herkansingsregeling. Is het cijfer 5 dan kan de student zijn paper binnen vier weken verbeteren en deze nieuwe versie van het oude onderwerp voor de herkansing inleveren.
- Enige afwijking van deze regeling is uitsluitend mogelijk na verkregen toestemming van de examencommissie.

De student geeft door het inleveren van niet-gesurveilleerd schriftelijk werk toestemming tot het uitvoeren van controle op eventuele fraude, bijv. met elektronische middelen.

Bij alle schriftelijke opdrachten en (eind)papers geldt dat de student na beoordeling feedback krijgt op de opdracht of paper middels een standaard beoordelingsformulier

3.9 Fraude

In 'Regels en Richtlijnen van de Examencommissie', dat op de website van de faculteit te vinden is, staat o.a. beschreven hoe de faculteit omgaat met fraude. De faculteit gebruikt een zogenaamde plagiaatscanner voor de detectie van fraude. In verband hiermee dienen schriftelijke werkstukken, essays, papers en scripties door de student altijd óók elektronisch ingeleverd te worden.

3.10 Judicium regeling

De examencommissie beoordeelt of aan het bachelorgetuigschrift een onderscheiding wordt toegekend. Hierbij dient aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan: Het onafgeronde gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden, exclusief de scriptie, van het door de examencommissie goedgekeurde examenprogramma is

groter dan of gelijk aan 8,0 voor 'Cum laude'; groter dan of gelijk aan 9,0 voor 'Summa cum laude'. Het cijfer voor de scriptie moet voldoen aan de volgende minima: 'Cum laude': het cijfer voor de scriptie of thesis is tenminste 8,0; 'Summa cum laude': het cijfer voor de scriptie of thesis is tenminste 9,0.

Geen judicium wordt toegekend indien de omvang van de vrijstellingen in ECTS meer dan de helft van het totaal aantal ECTS van de opleiding bedraagt.

Voor het behalen van enig judicium geldt dat het tentamen van een onderwijseenheid slechts eenmaal afgelegd mag zijn. Voor het behalen van een judicium geldt dat voor geen enkel vak een cijfer lager dan 7,0 is behaald.

Voor studenten die vóór 1 september 2010 de opleiding hebben aangevangen blijft de judiciumregeling van kracht die voor hen gold op 31 augustus 2010.

In bijzondere gevallen kan de examencommissie afwijken van hierboven beschreven regeling.

3.11 Regeling Voertaal Colleges

Aan de faculteit wordt de volgende Regeling Voertaal Colleges gehanteerd:

De eerste- en tweedejaars colleges en de minorcolleges worden in het Nederlands gegeven, tenzij de docent anders heeft aangegeven.

Derdejaars bachelorcolleges worden in het Engels aangeboden als de docent te kennen heeft gegeven dat te willen doen. Als vervolgens blijkt dat er geen behoefte is aan een andere voertaal, kan het college alsnog in het Nederlands worden gegeven. De afronding van het college (bv wel of geen Engelstalige paper) wordt in overleg met de studenten vastgesteld.

Mocht voor een buitenlandse student het aanbod aan Engelstalige derdejaars vakken te gering blijken te zijn, dan wordt de mogelijkheid gecreëerd van een aangepast programma (bv een literatuurlijst).

Alle mastercolleges aan de Faculteit Wijsbegeerte worden in het Engels worden aangeboden, tenzij er moverende redenen van inhoudelijke aard zijn om dit niet te doen. In dat geval worden de redenen schriftelijk aan de Opleidingsdirecteur meegedeeld.

3.12 Overgangsregeling

Het bestuur ziet erop toe dat voor studenten die door de invoering van onderwijsvernieuwingen in problemen raken, desgewenst maatregelen worden getroffen die tot doel hebben hen een aangepast studieprogramma aan te bieden dat zo veel moge-

lijk overeenkomt met het studieprogramma waarmee ze hun studie zijn begonnen. Men wende zich hiervoor tot de studieadviseur.

3.13 Studielastmodel

De studielast of studieomvang van een onderdeel is de tijd die een 'normstudent' full-time nodig heeft om dat onderdeel met goed gevolg af te sluiten. Full time betekent: 8 uur per dag, 5 dagen in de week. De studielast wordt uitgedrukt in European Credit points (EC). Eén (studie)jaar = 1680 (studie)uren = 60 EC. 1 EC = 28 uren studie. Een onderdeel met een studielast van 5 EC veronderstelt dan $5 \times 28 = 140$ uren studie.

In de studielast van een cursus wordt begrepen:

1. colleges: het aantal uren dat deze in beslag nemen gedurende de cursusperiode;
2. literatuur:
 - 1 à 2 blz. p.u. voor sterk wiskundig/formele/logische literatuur
 - 3 blz. p.u. voor literatuur van hogere dan gemiddelde moeilijkheidsgraad
 - 5 blz. p.u. voor literatuur van gemiddelde moeilijkheidsgraad
 - 7 blz. p.u. voor vlotter leesbare/populairder literatuur
3. tentamen: bij invoering van een traditioneel tentamen worden daarop betrekking hebbende extra activiteiten verzameld (bestudering collegedictaten, maken van uittreksels/overzichten, leeswerk e.d.). Dit sluit aan bij het studeergedrag in traditionele programma's waarbij studenten vrijwel onvermijdelijk 2-5 dagen 'een tentamen leren'. De norm is daaraan gerelateerd: 20-40 uur, afhankelijk van moeilijkheidsgraad, hoeveelheid stof, activiteiten en eisen.
4. opdrachten: per opdracht wordt vastgesteld de hoeveelheid tijd die men daaraan maximaal dient te besteden. Dit varieert van eenvoudige huiswerkopdrachten van 1 à 2 uur tot korte referaten of essays van enkele bladzijden (max. 8 uur).
5. tentamenvervangende opdrachten of eindwerkstuk: een complex van tentamenvervangende opdrachten of (een) tentamenvervangend(e) werkstuk(ken) kent dezelfde studielast als een tentamen. In de regel 20-40 uur, afhankelijk van hierboven genoemde factoren.

3.14 Studiebegeleiding

De studiebegeleiding in de Faculteit is als volgt geregeld. Er is een studieadviseur voor de eerstejaars studenten (Marijke Nieborg) en een studieadviseur voor de post-propedeuse studenten (Katherine Gardiner). Naast deze twee studieadviseurs (voor alle individuele studiebegeleiding) beschikt de Faculteit over (student)mentoren en tutoren, die in verschillende fasen van de studie ingezet worden.

In de propedeuse worden alle studenten twee keer uitgenodigd voor een gesprek met de (docent)tutor van de bachelor. Daarnaast worden de eerstejaarsstudenten tijdens het gehele eerste jaar groepsgewijs begeleid door studentmentoren, die de studenten wegwijs zullen maken in de studie en in de faculteit. Ook in het tweede jaar

worden de studenten nog een keer uitgenodigd voor overleg met de tutor van de bachelor. Tussen de tutores, de mentoren en de studieadviseurs vindt regelmatig overleg plaats om de individuele student gedurende de gehele bachelor zo goed mogelijk te kunnen adviseren en indien nodig te begeleiden.

Voor bachelorstudenten van de opleiding Wijsbegeerte van een Wetenschapsgebied en voor de deeltijdstudenten zijn eveneens tutores aangewezen. Zij zullen, afgestemd op de wensen en behoeften van deze groep studenten, op vergelijkbare wijze contact onderhouden als de tutor van de bachelor. Voor masterstudenten en voor studenten van de educatie master is eveneens een aparte tutor beschikbaar. Ook met deze tutores heeft de studieadviseur regelmatig overleg.

Voor de Researchmaster studenten geldt dat zij ieder een individuele tutor krijgen toegewezen. Deze tutor, in de regel een docent op het vakgebied van de afstudeerscriptie, wordt in overleg met de studieadviseur gevraagd.

Tutores Studietoer 2011-2012:

Tutor	:dr. Eddo Evink
Tutor Wijsbegeerte v.e. wetenschapsgebied	:dr. Fred Keijzer
Tutor deeltijdstudenten	:dr. Katherine Gardiner
Tutor Master Filosofie en Educatie	:dr. Jan Albert van Laar
Tutor Master en Researchmaster	:dr. Frank Hindriks

Taakverdeling Studieadviseur, mentoren, studentmentoren en tutores

1. de studieadviseur is er voor alle studenten en geeft informatie en adviezen over toelating, inschrijving, studiemogelijkheden en –planning, minoren, buitenlands verblijf, hulpverlenende instanties e.d.
2. de tutores ondersteunen de studenten met (inhoudelijke) vragen over de studie en geven waar nodig begeleiding bij planning, vakkenkeuze en buitenlands verblijf.
3. de studentmentoren maken de eerstejaarsstudenten wegwijz in de studie en de faculteit
4. de tutores in de Researchmaster ondersteunen de studenten inhoudelijk bij de afronding van hun studie.

3.15 Evaluatie van het onderwijs door studenten

De faculteit vindt het belangrijk dat het onderwijs mede door studenten geëvalueerd wordt. Alle colleges worden geëvalueerd. Op grond van de verkregen informatie van studenten gaat de opleidingscommissie na of verdere stappen dienen te worden genomen. Een verslag van de evaluatie wordt doorgezonden aan de docent. De docent vult een docentevaluatie in. Desgevraagd dient de docent op door de commissie aangegeven punten schriftelijk te reageren. De commissie kan aan de docent vragen om

een college op een aantal punten te herzien (bijvoorbeeld met betrekking tot de wijze waarop het college is georganiseerd, de hoeveelheid literatuur, de wijze van tentamineren e.d.). De onderwijsdirecteur kan op grond van adviezen van de commissie of van de raad wijzigingen aanbrengen in het onderwijsprogramma.

3.16 Klachten

Individuele klachten

Met individuele klachten betreffende de verzorging of de organisatie van het onderwijs kunnen studenten in eerste instantie terecht bij de studieadviseur, dr. K.G. Gardiner, of de secretaris is van de Examencommissie, dr. J.A. van Laar.

Tegen een besluit van de Examencommissie (of van een docent, of van het bestuur) kan de student in beroep gaan bij het College van Beroep voor de Examens. Zie hierover hoofdstuk 10 van het instellingsdeel van het Studentenstatuut.

College van Beroep voor de Examens
(Oude Boteringestraat 44)
Postbus 72
9700 AB Groningen

Met klachten over de veiligheid van het gebouw, over ongezonde werksituaties of studieomstandigheden kunnen personeel en studenten terecht bij de portefeuillehouder bedrijfsvoering in het bestuur, die de eindverantwoordelijkheid draagt voor de uitvoering van de arbeidsomstandighedenwet (Arbo-wet) en voor de milieuzorg in het Filosofisch Instituut.

Collectieve klachten

Indien de faculteit niet of onvoldoende haar verplichtingen nakomt om studenten in staat te stellen hun studie ongestoord te doen verlopen, kan door studenten het collectief recht van beklag worden uitgeoefend. Volgens het faculteitsreglement kan dit recht worden uitgeoefend door 30% van de feitelijk bij een in de vorige zin bedoelde situatie betrokken studenten en, waar het gemeenschappelijke voorzieningen betreft, door tenminste 15 studenten. Het beklag wordt schriftelijk ingediend bij de decaan van de faculteit. Voor nadere details over dit collectieve recht zij verwezen naar hoofdstuk 8 van het faculteitsreglement, dat beschikbaar is op de administratie.

3.17 Facultaire computerfaciliteiten

De Faculteit der Wijsbegeerte beschikt over een netwerk van computers. Frontoffice-medewerker is Hauke de Vries, kamer 0005, tel. 3636146 ('s middags).

Filosofiestudenten kunnen gebruik maken van de PC's en de printer die in de speciaal voor hen bestemde computerzaal staan opgesteld.

Hulp bij het inloggen kan gegeven worden door de Frontoffice-medewerker. Ga bij zijn afwezigheid in dringende gevallen naar de Servicedesk van de Faculteit der Let-

teren (Harmonie gebouw), waar je op vertoon van je studentenkaart een nieuw wachtwoord kunt aanvragen.

De Frontoffice-medewerker kan ook behulpzaam zijn bij incidentele vragen over faciliteiten en toepassingen. Dit laatste echter slechts nadat je eerst zelf de hulp-functies van de betreffende toepassing hebt geraadpleegd.

Voor uitgebreide instructies over het gebruik van de PC en verschillende toepassingen kun je terecht bij het Centrum voor Informatietechnologie (CIT) van de universiteit, waar diverse cursussen voor studenten verzorgd worden.

3.18 Fonds voor vernieuwende initiatieven in het onderwijs (VIO)

Het Bestuur nodigt studenten en docenten uit voorstellen in te dienen die in aanmerking kunnen komen voor een donatie uit het Fonds voor Vernieuwende Initiatieven in het Onderwijs.

Voorwaarden voor deelname:

- Het moet gaan om nieuwe initiatieven op het gebied van onderwijs. Te denken valt aan bijzondere activiteiten rond een bestaand college, stimulering van een spontaan ontstane leesgroep met ondersteuning van een assistent, het uitnodigen van een bijzondere gastspreker, de organisatie van een congres of seminar, etc.
- Bij het initiatief moeten zowel studenten als docenten betrokken zijn. Het voorstel moet worden ingediend door tenminste een student en een docent van de Faculteit Wijsbegeerte.
- De activiteit moet plaatsvinden in het academisch jaar 2011-2012

Hoe indienen

Studenten en docenten kunnen het gehele jaar een voorstel indienen bij het faculteitsbestuur (via postvak op het secretariaat). Voor vragen e.d. kan men contact opnemen met Portefeuillehouder Middelen van het Faculteitsbestuur.

3.19 Fonds voor incidentele activiteiten van studenten (IAS)

Het bestuur van de faculteit stelt een extra subsidie ter beschikking voor studenten die in 2011-2012 een groot internationaal congres willen bezoeken.

Voorwaarden voor deelname

- Studenten die in 2011-2012 een internationaal congres *in het buitenland* willen bijwonen kunnen subsidie aanvragen voor de reis- en verblijfskosten en voor eventuele inschrijfkosten. De subsidie is kostendekkend *) indien de student een voordracht houdt. Indien de student geen voordracht houdt wordt maximaal 50% van de kosten vergoed.
- Studenten die in 2011-2012 een internationaal congres *in Nederland* willen bezoeken kunnen ook voor subsidie in aanmerking komen. De subsidie is bestemd voor

de reis- en (eventueel) verblijfskosten en voor eventuele inschrijfkosten. De subsidie is kostendekkend *) indien de student een voordracht houdt. Indien de student geen voordracht houdt wordt maximaal 50% van de kosten vergoed.

- De subsidieaanvraag moet ondersteund worden door een docent van de Faculteit Wijsbegeerte.
- De subsidieaanvraag moet vergezeld gaan van een begroting. Uitkering vindt plaats op basis van declaraties achteraf. Indien nodig kan een voorschot worden verleend.
- Het congresbezoek moet in het academisch jaar 2011-2012 plaatsvinden.

Hoe indienen

Studenten kunnen het gehele jaar een aanvraag indienen bij het Faculteitsbestuur (via postvak op het secretariaat). Voor vragen kan men contact opnemen met de Portefeuillehouder Middelen van het Faculteitsbestuur. De aanvraag moet uiterlijk 6 weken voor vertrek zijn ingediend.

Toewijzing

Het maximaal beschikbare bedrag voor dit fonds is € 1500,- per jaar.

*) Het faculteitsbestuur kan bij overschrijding van dit bedrag besluiten tot een lagere toekenning van de aangevraagde subsidie.

3.20 Studeren in het buitenland

Een deel van je studie in het buitenland volgen kan heel leuk, interessant en nuttig zijn, mits je dit goed voorbereid hebt. Meestal vergt dat behoorlijk wat tijd, dus begin daar vroeg mee! Als je bijvoorbeeld in het derde jaar van je studie een semester naar het buitenland wilt, kun je het best aan het begin van het tweede jaar al informatie gaan zoeken over de belangrijkste punten:

- Waar wil ik heen gaan? Welke universiteit?
- Welke periode is het meest geschikt? Hoe is het studiejaar ingedeeld?
- Welke vakken kan ik daar volgen?
- Geeft de examencommissie toestemming die vakken in mijn programma te laten meetellen?
- Kan ik een beurs krijgen?

Het is mogelijk om specialisatievakken uit de bachelor of de master in het buitenland te volgen, maar deze moeten qua niveau en studierichting in het studieprogramma passen. *Alle vakken moeten van tevoren voorgelegd worden aan de examencommissie, alleen dan is er de garantie dat de vakken mee kunnen tellen in het studieprogramma!* De examencommissie heeft voor deze beoordeling gegevens nodig over het niveau, de literatuur en de studielast van het vak.

Er zijn verschillende manieren om je verblijf in het buitenland te regelen en te financieren:

Bestaande uitwisselingsprogramma's binnen de RUG

Uitwisselingsprogramma's komen voort uit de officiële (bilaterale of multilaterale) samenwerkingsovereenkomsten tussen de RUG en buitenlandse universiteiten. De uitwisselingen worden mogelijk gemaakt door een stelsel van aanvullende studiebeurzen, gefinancierd door de Europese Unie of door de RUG zelf.

Het voordeel van een uitwisselingsprogramma is dat er al studieplaatsen en studentenbeurzen beschikbaar zijn. Ook is het niveau van de ontvangende universiteit gewaarborgd. Vaak zijn er afspraken gemaakt inzake het colleggeld; een uitwisselingsprogramma gaat er veelal vanuit dat een instelling evenveel studenten ontvangt als uitzendt zodat de uitwisselingsstudent geen colleggeld hoeft te betalen.

Het programma voor de internationalisering van de RUG is het Marco Polo Fonds en geldt in principe wereldwijd; het belangrijkste EU-programma voor de internationalisering van het onderwijs is Socrates/Erasmus en geldt binnen de landen van de EU.

Voor een overzicht van deelnemende instellingen zie:

www.rug.nl/corporate/universiteit/samenwerking/internationaal

Marco Polo beurzen worden alleen verstrekt wanneer het bezoek zorgvuldig is voorbereid en de student aan bepaalde eisen voldoet.

- De student dient ingeschreven te staan als degree student voor een bachelor of masteropleiding. Bachelor studenten dienen tenminste de eerste twee studiejaar te hebben afgerond alvorens zij voor een Marco Polo beurs in aanmerking komen.
- Goedkeuring van het studieverblijf wordt vóóraf door de studieadviseur gegeven. Deze goedkeuring is tevens gebaseerd op de studieprestaties van de student, blijkend uit de studieresultaten en studieduur.
- Toezegging van begeleiding/monitoring moet aanwezig zijn, zowel vanuit de eigen opleiding als vanuit de gastinstelling (bv uitnodigingsbrief of "learning agreement").
- De faculteit toetst of de student een gedegen kennis van de taal (voertaal bij de gastinstelling) en cultuur van het te bezoeken land heeft en zich op het verblijf heeft voorbereid.
- de student dient binnen een maand na terugkomst een kopie van het reisbiljet (of instapkaart) en een kort verslag in te leveren, almede een bewijs waaruit blijkt dat de student in het buitenland een bepaald aantal studiepunten heeft behaald.
- De RUG behoudt zich het recht voor om de beurs niet uit te betalen indien de student veel korter in het buitenland blijft dan was voorzien of naar het oordeel

van de examencommissie in gebreke is gebleven ten aanzien van de studieprestaties.

Bilaterale overeenkomsten van de faculteit met zusterfaculteiten

De faculteit Wijsbegeerte heeft met een aantal zusterfaculteiten afspraken gemaakt inzake de uitwisseling van studenten te weten:

- Humboldt, Universität zu Berlin, Duitsland
- Universität Bremen, Duitsland
- UNAM, Mexico
- Universiteit Gent, België
- Uppsala Universitet, Zweden
- Université Paul Valéry, Montpellier, Frankrijk
- Universitat de Valencia, Spanje
- Central European University, Budapest, Hongarije
- Katholieke Universiteit Leuven, België

Hiermee is het niveau van de te volgen vakken gegarandeerd en zijn er studieplaatsen.

Beursprogramma's

Naast instanties als de Europese Unie en de Nederlandse overheid zijn er ook bedrijven, stichtingen en particulieren die via diverse programma's beurzen beschikbaar stellen voor studenten die een stage of een deel van hun studie in het buitenland willen volgen.

Voor beurzen die onder de NUFFIC vallen zie: www.wilweg.nl en kijk onder financiering, beursprogramma's.

In Groningen kun je terecht bij de infotheek voor Studie en Beroep (Studenten Service Centrum, Uurwerkersgang 10) voor informatie over een groot aantal particuliere fondsen.

Ook vind je op www.beursopener.nl nog een grote diversiteit aan mogelijke beurzen.

Universiteiten zonder een contract met de RUG

Het is ook mogelijk om te studeren aan een universiteit waarmee de RUG geen contract heeft afgesloten. Er dient dan op een andere manier, bv. via een docent, contact te worden gelegd met de uitgekozen universiteit. Vervolgens moet een aantal zaken geregeld worden, waaronder:

- toestemming om als buitenlandse student vakken te volgen,
- betaling van (een gedeelte van) het collegegeld
- vaststellen dat het te volgen onderwijs van voldoende niveau is (examencommissie)

Waarschuwing: als er geen contract met de ontvangende universiteit is afgesloten, is het niveau niet gewaarborgd. Dit kan grote teleurstellingen opleveren. Zorg dus dat je van tevoren je studieprogramma goedgekeurd krijgt en dat je zeker weet dat de

vakken die je wil gaan volgen ook echt aangeboden zullen worden. Onzekerheid hierover resulteert vaak in studievertraging.

Studiefinanciering

Bij het Steunpunt Studiefinanciering kun je informatie krijgen over het meenemen van je studiebeurs tijdens je verblijf in het buitenland. Ook is het mogelijk voor de periode dat je in het buitenland studeert restitutie aan te vragen voor je bijdrage voor de OV-jaarkaart die op je beurs wordt ingehouden.

Waarschuwing: een verblijf in het buitenland kan duur zijn. Zo betaal je bijvoorbeeld in New York zo'n \$ 1000,- voor woonruimte of in Engeland £ 8000,- collegegeld.

Zowel voor informatie over uitwisselingsprogramma's, beurzen, contracten enz. en voor vragen over de invulling van het studieprogramma (en voor indiening van een verzoek tot goedkeuring door de examencommissie) kun je terecht bij de studieadviseur: Katherine Gardiner, kamer 015.

3.21 Het Theo Kuipers stipendium

Het Theo Kuipers stipendium is bedoeld voor een excellente Research Master student voor een buitenlands verblijf in het kader van zijn of haar studie, of voor een excellente buitenlandse student die graag in Groningen wil komen studeren. Het Theo Kuipers stipendium wordt jaarlijks uitgereikt. Kandidaten moeten worden voorgedragen door een docent en dienen bij het GRIPh te worden ingediend. In februari wordt door het GRIPh over de toekenning van het stipendium besloten.

3.22 Filosofie als Minor, bijvak, keuzevak

De Faculteit Wijsbegeerte biedt één minor aan voor studenten van andere faculteiten. De Minor Filosofie is een samenhangend onderwijspakket van 30 EC. Je kunt de minor volgen in het eerste semester van je derde studiejaar.

De Minor Filosofie is een ideale entree voor de (voltijdse of deeltijdse) *Bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied*. De in de minor gevolgde colleges tellen mee in deze opleiding. (Zie voor deze zaken elders in deze gids onder 'Bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied', p. 51)

4 Programma's

De faculteit kent de volgende opleidingen:

Minor Filosofie

Bacheloropleiding Wijsbegeerte

- Voltijds
 - Propedeuse, zie p. 42.
 - Tweede jaar, zie p. 43.
 - Derde jaar, zie p. 44.
- Deeltijds, zie p. 58.

Bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

- Voltijds, zie p. 51.
- Deeltijds, zie p. 58.

Masteropleiding Wijsbegeerte

- Voltijds, zie p. 63
- Deeltijds, zie p. 97

Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

- Voltijds, zie p. 75.
- Deeltijds, zie p. 97.

Researchmaster opleiding Philosophy

- Voltijds, zie p. 85.
- Deeltijds, zie p. 98.

Masteropleiding Filosofie en Educatie

Tweejarige masteropleiding inclusief lerarenopleiding. Zie p. 81.

5 Minor

De Faculteit Wijsbegeerte biedt een Minor Filosofie aan voor studenten van andere faculteiten. De Minor Filosofie is een samenhangend onderwijspakket van 30 EC. Je kunt de minor volgen in het eerste semester van je derde studiejaar.

De minor is een ideale entree voor de (voltijdse of deeltijdse) *Bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied*. De in de minor gevolgde colleges tellen mee in deze opleiding. (Zie voor deze zaken elders in deze gids onder 'Bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied', p. 51).

De minorcolleges worden aan het einde van de middag gegeven. Alle minorcolleges hebben een studielast van 5 EC.

Hieronder volgt een korte omschrijving en het studieschema van de minor. De nummers in de studieschema's verwijzen naar de colleges achter in deze gids (Studieonderdelen, vanaf pagina 103.)

De minor biedt studenten een brede en verdiepende oriëntatie op de hoofdgebieden van de Westerse filosofie. Na een inleidend college over de grote denkers uit het verleden - van Plato tot Kant - volgt een overzicht van filosofische stromingen in de 20ste eeuw. Een apart college maakt studenten vertrouwd met logische en argumentatieve vaardigheden die een belangrijke rol spelen in de hedendaagse filosofie. Ten slotte wordt de minor afgesloten met drie verdiepende, systematische vakken: cultuurfilosofie, ethiek en wetenschapsfilosofie.

Minor Filosofie

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Redeneren en Argumenteren 65 (FI080RED)	Goed en Kwaad: Inleiding in de Ethiek 35 (FI080GEK)		
Geschiedenis van de Filosofie I 26 (FI090GES1)	Cultuurfilosofie 8 (FI090CUF)		
Geschiedenis van de Filosofie II 27 (FI090GES2)	Wetenschapsfilosofie 80 (FI090WET)		

Deze minor is interessant voor alle RUG studenten die vanuit een brede wetenschappelijke en maatschappelijke belangstelling kennis willen maken filosofie.

En bevalt de filosofie je goed? Dan kun je de minor ook laten meetellen als deel van een extra studiejaar, waarin je een bachelor haalt in de wijsbegeerte van je eigen vakgebied.

6 Bacheloropleiding Wijsbegeerte

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat gedetailleerde informatie over de doelstellingen, eindkwalificaties en opbouw van de bacheloropleiding Wijsbegeerte. Per studiejaar vind je een studieschema met een overzicht van de studieonderdelen, zowel verplicht als keuze.

6.2 Doelstelling en eindkwalificaties Bachelor Wijsbegeerte

De Bacheloropleiding Wijsbegeerte stelt zich ten doel om studenten zelfstandig en kritisch te leren nadenken over de fundamentele vraagstellingen van de wijsbegeerte alsmede over de relaties tussen filosofische vraagstellingen en problemen in de verschillende wetenschappen en maatschappij. De opleiding wil dan ook een brede wetenschappelijke en culturele vorming bieden, middels een breed onderwijsaanbod voor zowel filosofiestudenten als studenten uit andere faculteiten. Ze beoogt de studenten de daartoe geëigende filosofische vaardigheden van argumentatie, analyse, interpretatie, en interdisciplinair onderzoek bij te brengen. Ze beoogt tevens de algemene vaardigheden aan te leren die noodzakelijk zijn voor het in woord en geschrift kunnen communiceren over fundamentele vraagstellingen en daaruit afgeleide problemen op het vakgebied. De bacheloropleiding is breed en klassiek. Zo wordt verspreid over de hele propedeuse de geschiedenis van de filosofie van de Presocraten tot en met Wittgenstein gedoceerd. Ook het aanbod van systematische vakken is breed: logica, wetenschapsfilosofie, kentheorie, sociale filosofie, cultuurfilosofie, politieke filosofie en ethiek. Voor het merendeel van de cursussen geldt dat er een nadruk ligt op de 'technische' kant van het vakgebied (b.v. logica, analytische methode, interpretatie, bronnenonderzoek) dan wel op de samenhang met andere wetenschapsgebieden.

Uit de algemene doelstelling van de Bacheloropleiding Wijsbegeerte zijn de volgende eindtermen afgeleid, waaraan de alumni van de Bacheloropleiding Wijsbegeerte moeten voldoen.

Kennis en inzicht

De alumni van de bacheloropleiding Wijsbegeerte beschikken over:

- overzicht van de hele geschiedenis van de (westerse) filosofie.
- overzicht van de klassieke systematische vakgebieden van de (westerse) filosofie.
- inleidende kennis van de drie specialisaties die de Faculteit Wijsbegeerte aanbiedt.
- verdergaande kennis van en inzicht in tenminste één van de drie specialisaties die de Faculteit Wijsbegeerte aanbiedt.
- enige kennis van en enig inzicht in de inhoud en/of methoden van een niet-filosofisch wetenschapsgebied, bij voorkeur zodanig dat van samenhang met de filosofische vakken sprake is.

- kennis van en inzicht in de maatschappelijke en culturele betekenis van de filosofie

Academische vaardigheden en attitudes

De alumni van de bacheloropleiding Wijsbegeerte zijn in staat om:

- een filosofische vraagstelling te concipiëren en onder begeleiding een filosofisch onderzoek van beperkte omvang te verrichten
- relevante literatuur op te zoeken en te bestuderen
- schriftelijk op gestructureerde wijze verslag te doen van de resultaten van een filosofisch onderzoek van beperkte omvang
- over de verschillende aspecten van het onderzoek mondeling te kunnen communiceren
- theorieën en standpunten uiteen te zetten en te verdedigen,
- op kritische wijze te reflecteren op de geleerde theorieën en standpunten
- de geleerde bibliografische vaardigheden toe te passen

Vorbereiding (studie) loopbaan

De alumni van de bacheloropleiding Wijsbegeerte hebben:

- voldoende wetenschappelijk niveau om tot een geëigende masteropleiding toegelaten te kunnen worden, dan wel zich met succes op de arbeidsmarkt te begeven.

6.3 De opbouw van het onderwijsprogramma

Het bachelorprogramma neemt in z'n voltijdse vorm drie jaar in beslag. Het *eerste jaar* - de propedeuse - bestaat geheel uit verplichte onderdelen en wordt afgesloten met het behalen van het propedeutische getuigschrift. Zie p. 43 e.v. Het *tweede jaar* bestaat voor 50 EC uit verplichte niveau 2 vakken en voor 10 EC aan niveau 3 keuzevakken. Het *derde jaar* bevat een minor en 20 EC aan niveau 3 keuzevakken, en wordt afgesloten met een bachelorscriptie. Zie p. 46 e.v.

De formele regeling van het programma heet de Onderwijs- en Examenregeling van de bacheloropleiding Wijsbegeerte. Deze regeling is te vinden op de facultaire website. Onder bepaalde voorwaarden kan een student afwijken van die regeling. Er kan gekozen worden voor een zogenaamd 'vrij' onderwijsprogramma. Wie wil afwijken van de formele regeling kan (met een beroep op artikel 7.3c van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek) zijn of haar programma ter goedkeuring voorleggen aan de Examencommissie. Dit dient te gebeuren via de ambtelijk secretaris is van deze commissie, dr. J.A. van Laar.

Propedeuse

De propedeuse bestaat uit 13 verplichte vakken of onderdelen. De propedeuse verschaft een oriënterend overzicht van het geheel van de geschiedenis en de systematiek van de (westerse) filosofie, door middel van een kennismaking met de diverse perioden van de geschiedenis van de filosofie en met de belangrijkste systematische

vakgebieden. Daarnaast wordt aandacht geschonken aan algemene, bibliografische en specifiek filosofische vaardigheden.

Postpropedeuse

In de postpropedeuse, de tweede en derde bachelorjaren, is 50 EC ingeruimd voor verplichte niveau 2 vakken, 30 EC voor een Minor en 30 EC voor niveau 3 keuzevakken: 10 EC in het tweede jaar en 20 EC in het derde jaar.

Het tweedejaarsprogramma vormt een uitbreiding en verdieping van de propedeuse. Onderwijsdoelen van het tweede jaar zijn het leren analyseren en begrijpen van filosofische probleemclusters of thema's en het leren lezen van langere, 'klassieke' filosofische teksten.

Voor degenen die aan de tweedejaars vakken beginnen is het van belang om zich te realiseren dat deze vakken meetellen voor het cijfergemiddelde (een 8) dat vereist is om toegelaten te worden tot de Researchmaster Philosophy.

Studenten van de bacheloropleiding Wijsbegeerte dienen in het derde jaar van de opleiding een minor van 30 EC te volgen. Zij kiezen deze minor uit het aanbod van minoren buiten de filosofie. Alle faculteiten van de RUG bieden één of meerdere minoren aan. De voorlichting over het minorenaanbod gebeurt door middel van een minorenmarkt, een papieren minorengids en een minorenwebsite: www.rug.nl/minor. Om tot een minor toegelaten te worden moet je je propedeuse gehaald hebben.

De niveau 3 keuzevakken kunnen gekozen worden uit het gehele aanbod van het niveau 3 vakkenaanbod van de faculteit. De niveau 3 vakken zijn ingedeeld langs de lijnen van de vier vakgroepen. Elke student kiest *maximaal* 15 EC uit het aanbod van één vakgroep. Dit betekent dat de volgende combinaties van niveau 3 vakken gemaakt kunnen worden:

- (twee vakgroepen) 15 van één vakgroep en 15 van een andere vakgroep,
- (drie vakgroepen) 15 van één vakgroep en 10 van een andere en nog 1 van een derde of een verdeling van 10-10-10 over drie verschillende vakgroepen
- (vier vakgroepen) 10 van één vakgroep, 10 van een andere vakgroep en twee keer 5 verdeeld over de overblijvende vakgroepen of een verdeling van 15, 5,5,5, over de vier vakgroepen.

Stage in de bachelor

Binnen de ruimte van 30 EC, die bestemd is voor keuzevakken, kan een stage worden opgenomen van 15 EC. Let op: wie er voor kiest om in de bachelor een stage te volgen, kan in de master niet nog een stage opnemen! Voor meer informatie over de stage, zie pagina 67.

Vrij onderwijsprogramma

Een student die wil afwijken van de onderwijs- en examenregeling kan daartoe een gemotiveerd verzoek indienen bij de Examencommissie. Wie wil afwijken van de formele regeling kan zijn of haar programma ter goedkeuring voorleggen aan de Examencommissie. Dit dient te gebeuren via de studieadviseur.

6.4 Propedeuse

De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 18, p. 103 en verder. De nummering in de tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk.

Jaar 1

Semester I			Semester II		
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	Blok 5	Blok 6
Cultuur filosofie 1 9 (FI081CUF) (5 EC)	Ethiek 1 17 (FI111ETH) (5 EC)	Inleiding logica 39 (FI091LOG) (5 EC)	Sociale en Politieke Filosofie 1 70 (FI091SEP) (5 EC)	Kentheorie 42 (FI111KEN) (5 EC)	Wetenschaps filosofie 1 81 (FI111WET) (5 EC)
Geschiedenis filosofie Oudheid 1 29 (FI021OUD) (4 EC)	Geschiedenis filosofie Middeleeuwen 28 (FI021MER) (4 EC)	Geschiedenis filosofie 17e eeuw 30 (FI02117E) (4 EC)	Geschiedenis filosofie 18e eeuw 31 (FI02118E) (4 EC)	Geschiedenis vd analytische filosofie (FI111ANAL) (4 EC) 33	
			Geschiedenis vd continentale filosofie (FI111CONT) (5 EC) 32		
			Algemene vaardigheden (FI021AV) (5 EC) 1		

De propedeusevakken worden meestal gegeven in de vorm van hoorcolleges, gevolgd door werkcolleges (vragen stellen, discussiëren, oefenen van de stof). De werkcolleges worden deels geleid door docenten, deels door aio's (assistenten in opleiding) en ouderejaars studenten (student-assistenten).

Het vaardighedenonderwijs in de propedeuse bestaat uit verschillende onderdelen. De *specifieke vaardigheden* zijn ondergebracht bij verschillende propedeusevakken. Hier wordt geoefend in het schrijven van een filosofisch werkstuk en het houden van een voordracht over een filosofische kwestie. Daarnaast is er een college, genaamd *Algemene Vaardigheden*, dat speciaal is gewijd aan het aanleren en oefenen van zulke praktische vaardigheden.

De verschillende *specifieke vaardigheden* worden in de werkcolleges van de propedeusevakken geoefend. De indeling van de verschillende vaardigheden over de propedeusevakken is als volgt:

<i>Propedeusevak</i>	<i>Specifieke vaardigheid</i>
Oudheid	Nauwkeurig lezen
Ethiek	Schrijven

Middeleeuwen	Schrijven
Logica	Logisch analyseren
17e eeuw	Presenteren
Kentheorie	Schrijven
18e eeuw	Schrijven
Wetenschapsfilosofie	Schrijven
19e eeuw	Schrijven
Cultuurfilosofie 1	Presenteren
20e eeuw	Schrijven
Soc. en pol. Filosofie 1	Schrijven

In het college *Algemene Vaardigheden* college wordt aandacht besteed aan het schrijven van werkstukken en het houden van voordrachten. Deze vaardigheden worden in kleine werkgroepen geoefend.

6.5 Tweede jaar

De hoofdmoot van het tweedejaarsprogramma wordt gevormd door de niveau 2 vakken. De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 18 Studietoelagen, (p. 103 e.v.). De nummering in de tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk.

Jaar 2

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Phil. of Mind 1: Lichaam, Brein, Geest 57 (FI072LBG) (5 EC)	Cultuurfilosofie 2 10 (FI072CUF) (5 EC)	Sociale en Politieke Filosofie 2 71 (FI072SEP) (5 EC)	Argumentatiefilosofie 1 3 (FI102ARG) (5 EC)
Geschiedenis Oudheid 2: De Sofisten 12 (FI072OUD) (5 EC)	Ethiek 2: Actuele Vragen 18 (FI092ACT) (5 EC)	Ethiek 2: Morele Psychologie 19 (FI102ETH) (5 EC)	Geschiedenis 20e eeuw 2 : Wittgenstein 34 (FI102HED) (5 EC)
Wetenschapsfilosofie 2 82 (FI102WET) (5 EC)	Geschiedenis filosofie 17 eeuw 2: Spinoza's emotieleer 73 (FI112VRO) (5 EC)	Keuzeruimte (5 EC)	Keuzeruimte (5 EC)

Indische Wijsbegeerte

Het vak 'Inleiding in de Indische Wijsbegeerte' kan gekozen worden als keuzevak. Wie méér Indische wijsbegeerte in het bachelorprogramma wil opnemen, doet er verstandig aan om dit vak in het tweede jaar, en niet pas in het derde jaar, te volgen. Een bachelorscriptie bij Indische Wijsbegeerte kan uitsluitend na verkregen toe-

stemming van de Examencommissie. In dit geval moet de student het gehele bachelorprogramma ter goedkeuring aan deze commissie voorleggen. Zie ook onder 'Vrij onderwijsprogramma' op p. 42.

Docent: Prof. dr. R. Bakker, Faculteit der Godgeleerdheid. Zie voor verdere gegevens over de colleges de studiegids of de website van die faculteit.

6.6 Derde jaar

Het derdejaarsprogramma bestaat uit een minor (30 EC), vier niveau 3 keuzevakken (20 EC) en een bachelorscriptie (10EC). Binnen de bachelor kan een stage worden opgenomen van 15 EC (zie p. 41).

Jaar 3

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Minor (30 EC)		Keuzeruimte (5 EC)	Keuzeruimte (5 EC)
		Keuzeruimte (5 EC)	Bachelorscriptie (10 EC)
		Keuzeruimte (5 EC)	

Om tot een minor, en daarmee het eerste semester van het derde jaar toegelaten te worden moet je je propedeuse gehaald hebben.

De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 18 Studieonderdelen, vanaf pagina 103. De nummering in de tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk.

Kwartaal		Nummer
Niveau 3 vakken <i>Geschiedenis van de Filosofie:</i>		
3	Theorieën over het zelfbewustzijn van Descartes tot Sartre	78
3	Paradoxes in the history and methodology of philosophy	49
4	Kants kritiek van de metafysica: ziel, wereld en God	41
4	* Filosofie van de Geesteswetenschappen: van Dilthey tot Derrida	22
Niveau 3 vakken <i>Praktische Filosofie:</i>		
3	Cultuurfilosofie 3: Media en Identiteit. Moderne cultuur als filosofisch probleem	11
3	Philosophy of Science, Technology and Society: The information society	61
4	Sociale Filosofie 3: Taal en Macht	72
4	Filosofie van Wetenschap, Technologie en Samenleving: stromingen en kernthema's	24
Niveau 3 vakken <i>Theoretische Filosofie:</i>		
2	* Philosophy of the exact sciences	63
3	* Filosofie van de levenswetenschappen	23
3	* Philosophy of Mind 2: Consciousness and Action	58
3	* Philosophy of Social Science	62
4	* Filosofie van de cognitiewetenschappen	21
4	Taalfilosofie	75
4	Handelingsfilosofie	36
Niveau 3 vakken <i>Ethiek:</i>		
3	Ethiek 3: Vrijheid en Autonomie	20
4	Ethics 3: The philosophy of Happiness	16
3	Ethics 3 / Politics: Global Justice	15

Cursussen met een * zijn primair bestemd voor studenten van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, maar kunnen ook gekozen worden door studenten van de bacheloropleiding Wijsbegeerte.

6.7 Bachelorscriptie

De bachelorscriptie ligt in het verlengde van één van de gevolgde niveau 3 vakken.

6.7.1 Eindtermen

Door de bachelorscriptie laat de student zien dat hij/zij in staat is om

- een filosofische vraagstelling op het gebied van de wijsbegeerte, c.q. op het gebied van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, te formuleren;
- de vraagstelling zó af te bakenen dat het onderzoek de omvang van dit programma-onderdeel niet te boven gaat;
- onder begeleiding een filosofisch onderzoek van beperkte omvang te verrichten;
- relevante literatuur op te zoeken en te bestuderen;
- schriftelijk verslag te doen van het onderzoek en een tekst van enige omvang op adequate wijze helder te structureren;
- theorieën en standpunten uit te leggen en kritisch te evalueren;
- de geleerde bibliografische vaardigheden toe te passen;
- over de verschillende aspecten van het schriftelijk verslag ook mondeling te communiceren.

6.7.2 Omvang

De bachelorscriptie heeft een studielast van 10 EC en een omvang van maximaal 10.000 woorden.

Studenten Wijsbegeerte, maar niet studenten Wijsbegeerte van een Bepaald Wetenschapsgebied, kunnen, als een niveau 3 vak afgerond wordt met paper, hun bachelorscriptie bij een dergelijk vak laten aansluiten, mits de docent daarmee akkoord gaat. De student schrijft dan in plaats van de 'gewone' afsluitende paper een uitgebreide bachelorscriptie waarin de paper tevens vervat is. De docent dient in dit geval twee studieresultaten door te geven aan de onderwijsadministratie, namelijk voor het vak en voor de scriptie.

6.7.3 Titelpagina

De bachelorscriptie heeft een titelpagina (omslagpagina) waarop vermeld staat:

- "Faculteit Wijsbegeerte van de Rijksuniversiteit Groningen"
- De titel van de scriptie
- "Bachelorscriptie" + de naam van de opleiding ("Wijsbegeerte" of "Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied")
- De naam en het studentnummer van de student
- "Onder begeleiding van" + de naam van de docentbegeleider
- De naam van de tweede lezer
- De maand (desgewenst de dag) en het jaar waarin de scriptie is beoordeeld

6.7.4 Verdere vereisten

Op de website van de faculteit is het document *Handleiding voor het schrijven van een filosofisch werkstuk* te vinden, met daarin aanwijzingen op het gebied van probleemstelling, opbouw, citeren, verwijzen, spelling, e.d.

6.7.5 Procedure

1. Initiatief

Een student neemt zelf het initiatief tot het schrijven van een bachelorscriptie door contact te zoeken met een docent. Desgevraagd zal de mentor of studie-adviseur hierbij behulpzaam zijn.

2. Opzet

De student dient een opzet (onderwerp, aanpak, te gebruiken literatuur) ter goedkeuring bij de docent in.

3. Begeleidingsplan

Zodra de docent de opzet goedkeurt, stellen de student en de docent een begeleidingsplan op met daarin afspraken over:

- Opzet: onderwerp en aanpak.
- Het aantal begeleidingsgesprekken
- Tussentijdse inleverdata voor delen van de scriptie
- Streefdatum voor het inleveren van de eindversie.

De begeleiding van een bachelorscriptie omvat ten minste drie begeleidingsgesprekken (na goedkeuring van de opzet). Het traject van het schrijven van een bachelorscriptie duurt ten hoogste 10 weken, gerekend vanaf de datum waarop het begeleidingsplan is ondertekend. Voor deeltijdstudenten geldt een traject van maximaal 20 weken. De docent levert het begeleidingsplan direct na ondertekening in bij de onderwijsadministratie.

4. Afronding - I

Als de student herhaaldelijk gemaakte afspraken niet nakomt zonder daartoe een geldige reden te hebben, kan de docent de begeleiding staken. De student komt dan terecht in de herschrijfgeregeling (zie hieronder). Als de docent herhaaldelijk gemaakte afspraken niet nakomt zonder geldige reden of zonder voor alternatieve begeleiding te zorgen, dan heeft de student recht op een andere begeleider. In dergelijke gevallen nemen de student en de docent tijdig contact op met de examencommissie.

5. Afronding - II

Als alle geplande begeleidingsgesprekken hebben plaatsgevonden en er ligt nog geen manuscript dat de docent wil goedkeuren, dan kan de docent beslissen dat de student

terecht komt in de herschrijfregeling (zie hieronder).

6. Aanvullende begeleiding

De student kan zich desgewenst inschrijven voor de Scriptiegroep Wijsbegeerte. De scriptiegroep heeft maandelijks een bijeenkomst waar scriptieschrijvers samenkomen in groepjes van ca. 5 tot 10 studenten, waarin ze onder leiding van een PhD-student de voortgang bespreken. Inschrijven gaat via Nestor.

Voor individuele begeleiding kan de student terecht bij de tutor.

7. Tweede lezer

Als de docent de scriptie als voldoende beoordeelt, wordt de scriptie ter beoordeling voorgelegd aan een tweede lezer. De tweede lezer is een docent van de eigen of van een andere vakgroep, of zelfs van een andere faculteit of universiteit. Voor studenten Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied kan het zinvol zijn, dat een docent van hun 'thuisfaculteit' hiervoor gevraagd wordt. De keuze van de tweede lezer behoeft goedkeuring van de begeleidende docent.

Als de tweede lezer de scriptie onvoldoende acht, maken de docent, de student en de tweede lezer een afspraak over de verbetering ervan. Als deze afspraak volgens de tweede lezer niet binnen 2 weken tot een voldoende resultaat leidt, wordt het probleem voorgelegd aan de examencommissie, die naar bevind van zaken handelt.

8. Eindgesprek en beoordeling

Na het fiat van de tweede lezer vindt een eindgesprek plaats waarbij ook de tweede lezer aanwezig is. Na afloop van het gesprek stellen ze het cijfer vast, waarbij ze het eindgesprek laten meewegen. De docenten gebruiken bij hun beoordeling verplicht het beoordelingsformulier voor langere essays die ze naar keuze samen of afzonderlijk invullen. De docent levert het ingevulde beoordelingsformulier in bij de onderwijsadministratie.

9. Archivering

De student levert één exemplaar van de scriptie in bij de studieadviseur ter archivering. Daarnaast levert de student een digitale versie in bij de onderwijsadministratie.

10. Herschrijfregeling

Als de begeleidende docent het ingeleverde manuscript niet als voldoende wil beoordelen, of als er op, of althans enkele dagen na, de in het begeleidingsplan genoemde streefdatum nog geen beoordeelbaar manuscript is ingeleverd bij de docent, of als de examencommissie besluit dat de herschrijfregeling van toepassing is nadat de tweede lezer zijn goedkeuring niet geeft, dan gaat de herschrijfregeling in werking.

De student en de docent bepalen eerst of het voorliggende (mogelijkerwijs onvolledige) manuscript (a) verbeterd zal worden of (b) dat de student een nieuwe bachelorscriptie schrijft op basis van een nieuwe opzet. In beide gevallen stellen de student en de docent een nieuw begeleidingsplan op.

(a) In het geval van verbetering ligt de nieuwe streefdatum binnen 2 weken (voor deeltijdstudenten: 4 weken) na afloop van ondertekening van het nieuwe begeleidingsplan.

(b) In het geval van een scriptie op basis van een nieuwe opzet ligt de nieuwe streefdatum binnen 10 weken (voor deeltijdstudenten: 20 weken) na afloop van ondertekening van het nieuwe begeleidingsplan.

Als de student en de docent niet tot overeenstemming komen dan melden ze dit tijdig bij de examencommissie, die vervolgens naar bevinden handelt. Mocht de herschrijving niet tot een voldoende leiden, dan zal de student met een nieuw scriptieonderwerp (een nieuwe opzet) bij een andere docent opnieuw moeten beginnen.

Verdere opmerkingen:

- Afwijkingen van onderstaande procedure regeling zijn uitsluitend mogelijk na verkregen toestemming van de examencommissie.

- Als een student studievertraging oploopt door bijzondere omstandigheden, dan is het zaak dit zo snel mogelijk bij de studieadviseur te melden.

- Als de docent fraude constateert of redelijkerwijs vermoedt, moet deze de geconstateerde of vermoede fraude schriftelijk melden bij de examencommissie.

6.7.6 Afstudeerprocedure

De student is geslaagd voor het bachelorexamen als het propedeutisch examen is afgelegd (of als daarvoor vrijstelling is verkregen) en alle postpropedeutische vakken met goed gevolg zijn afgelegd. De aanvraag van het bachelordiploma moet plaats vinden binnen uiterlijk vier weken nadat de student het laatste resultaat behaald heeft. Als diplomadatum geldt de datum van het laatste resultaat. De resultaten moeten gecontroleerd worden door de examencommissie. Daartoe levert de student het formulier "goedkeuring programma" in (te verkrijgen op de website en bij de studie-adviseur) bij de studieadviseur. (Let op: als een student het bachelordiploma later dan uiterlijk vier weken na het laatste resultaat aanvraagt, geldt niet de datum van het laatste resultaat, maar de datum waarop de examencommissie besluit dat de student geslaagd is, ook al ligt deze datum in een volgend studiejaar, wat een nieuwe inschrijving met zich mee kan brengen.) De diploma-uitreiking vindt twee keer per jaar plaats. De student ontvangt een Latijne Bul, een Nederlandse verklaring, een Engelse verklaring, en een Diploma Supplement.

Om door te kunnen stromen naar een masteropleiding in een volgend onderwijsseizoen is het nodig om op uiterlijk twee weken voor het einde van het laatste kwartaal (dus 14 dagen voor de laatste onderwijsdag) een beoordeelbaar manuscript in te leveren.

Een digitale versie van de bachelorscriptie dient te worden ingeleverd bij de onderwijsadministratie (t.hekman@rug.nl). De diploma-uitreiking vindt twee keer per jaar plaats. Zie voor de data onder 'Indeling studiejaar', p. 15. De studenten wordt persoonlijk uitgenodigd. Zij kunnen op hun beurt desgewenst kennissen, vrienden en familieleden uitnodigen.

Scriptiewerkgroep

Als je als student begint aan je bachelor- of masterscriptie, dan kan je je inschrijven voor de Scriptiegroep Wijsbegeerte. De Scriptiegroep Wijsbegeerte is een initiatief ter ondersteuning van studenten bij het schrijven van hun master- of bachelorscriptie, en loopt naast de begeleiding die de student krijgt van de scriptiebegeleider. De groep is op vrijwillige basis bedoeld voor alle studenten (bachelor, master, wijsgeer van een wetenschapsgebied) die tijdens het schrijven van hun scriptie een extra steuntje in de rug nodig hebben.

De scriptiegroep bestaat uit maandelijksse bijeenkomsten waarop de scriptieschrijvers samenkomen in groepjes van ca 5 tot 10 studenten. Binnen deze groepjes wordt onder leiding van een PhD-student de voortgang besproken. Zo kunnen studenten elkaar helpen met de verschillende kanten van het schrijfproces. Denk hierbij aan het zoeken van literatuur, het afbakenen van het onderwerp, planningen maken, deadlines aanhouden etcetera. Voor inhoudelijk overleg is binnen de scriptiegroep ook ruimte, maar daar is in eerste instantie de begeleider voor.

Studenten die beginnen met hun scriptie kunnen elk gewenst moment instromen, maar instromen aan het begin van het semester waarin de student begint met de scriptie geniet de voorkeur. Inschrijven gaat via Nestor.

7 Bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

7.1 Algemene inleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Dit hoofdstuk bevat gedetailleerde informatie over de doelstellingen, eindkwalificaties en opbouw van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied. Per studiejaar vind je een studieschema met een overzicht van de studieonderdelen, zowel verplicht als keuze.

7.2 Doelstelling en Eindkwalificatie van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Het *doel* van de opleiding bestaat erin om de student

- a. de kennis, inzichten en vaardigheden bij te brengen die nodig zijn voor een zelfstandige en kritische filosofische reflectie op een specifiek wetenschapsgebied. Voorwaarde daarvoor is dat de student kennis, inzichten en vaardigheden heeft verworven op het betreffende wetenschapsgebied;
- b. een academische vorming te geven door middel van een verbreding en verdieping van de eigen vakwetenschappelijke kennis;
- c. voor te bereiden op een verdere studieloopbaan, in het bijzonder de masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, de masteropleiding Wijsbegeerte en de masteropleiding Philosophy: Knowledge and Knowledge Development (research master; deze maakt deel uit van de Graduate School of Philosophy);
- d. voor te bereiden op de uitoefening van een beroep in aansluiting op de studie van het betreffende wetenschapsgebied, waarbij de studie van de wijsbegeerte van dat wetenschapsgebied een meerwaarde heeft;
- e. voor te bereiden op het uitoefenen van (andere) maatschappelijke functies waartoe de opleiding dienstig kan zijn.

Voor de opleiding zijn de volgende *eindtermen* vastgesteld:

1. Met betrekking tot kennis en inzicht:
 - a. kennis van en inzicht in de inhoud en methoden van het betreffende wetenschapsgebied op bachelorniveau (door middel van de programmaonderdelen die door de faculteit van het betreffende wetenschapsgebied worden verzorgd);
 - b. kennis van en inzicht in de centrale onderdelen van de wijsbegeerte, zowel historisch als systematisch;

- c. kennis van en inzicht in centrale onderdelen van de wijsbegeerte van het wetenschapsgebied, in het bijzonder, kernbegrippen, theorieën, problemen en methoden;
 - d. kennis van en inzicht in de wetenschappelijke en maatschappelijke betekenis van de wijsbegeerte in het algemeen en van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied in het bijzonder.
2. Met betrekking tot vaardigheden:
- a. kritisch kunnen verwerken van kennis en inzichten zoals voorkomend in relevante vakwetenschappelijke literatuur;
 - b. onderzoek in een bepaald wetenschapsgebied kunnen plaatsen in het bredere kader van de wijsgerige reflectie op dat wetenschapsgebied;
 - c. wijsgerige vaardigheden van logisch-analytische, ideeën-historische dan wel empirisch-filosofische aard kunnen toepassen op problemen, theorieën en debatten die gerelateerd zijn aan het betreffende wetenschapsgebied;
 - d. zelfstandig een heldere en beargumenteerde probleemstelling kunnen formuleren en uitwerken;
 - e. een systematisch en helder betoog kunnen houden, mondeling en schriftelijk;
 - f. constructieve kritiek kunnen geven en verwerken;
 - g. onder supervisie een onderzoek van beperkte omvang kunnen formuleren en uitvoeren.

7.3 Het programma van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied

De studie Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied (WveW) is bedoeld voor studenten die al aan de universiteit studeren en die hun wetenschapsgebied filosofisch willen verdiepen. Het betreft dus een gecombineerde studie. De extra inspanning die hiervoor verricht moet worden, wordt in de masterfase beloond met een extra (vijfde) jaar studiefinanciering. Hoewel het filosofisch onderdeel van het programma van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied één jaar omvat, is daarmee niet gezegd dat het filosofisch onderdeel van het programma ook in één collegejaar afgerond kan worden. *Spreiding van het filosofiejaar over twee (of meer) collegejaren wordt aangeraden.* Neem voor de planning van de bachelor Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied contact op met de studieadviseur (FIL-study-advisor@rug.nl).

De studie Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied (WveW) bestaat formeel uit een bacheloropleiding van drie jaar en een masteropleiding van twee jaar. In feite gaat het om twee jaar filosofiestudie (één in de bachelor, één in de master) náást een andere studie (hieronder in het schema aangeduid met 'X'), waarbij vakken van de andere studie óók gelden als vakken van de WveW-opleidingen.

<i>Bachelor X</i>	<i>Bachelor WveW</i>	<i>Master X</i>	<i>Master WveW</i>
3 jaar X	2 jaar X	1 (of 2) jaar X	1 jaar X
	1 jaar Filosofie		1 jaar Filosofie

Inschrijving voor de masteropleiding WveW levert onder bepaalde voorwaarden één extra (vijfde) jaar studiefinanciering op in de vorm van een basisbeurs. Deze wordt in eerste instantie verstrekt als een lening, en omgezet in een gift indien het doctoraal of Master diploma binnen 10 jaar na eerste inschrijving in het hoger onderwijs wordt behaald. Het extra jaar wordt uitsluitend toegekend als de masteropleiding van de 'thuisstudie' een éénjarige opleiding is, na een driejarige bacheloropleiding.

De student dient te beseffen dat er voor deze combinatiestudie tenminste 6 studiejaar nodig zijn: de thuisstudie van 3 jaar bachelor + tenminste 1 jaar master, plus 1 jaar filosofie op bachelorniveau + 1 jaar filosofie op masterniveau. Er wordt slechts 5, niet 6 jaar lang een basisbeurs toegekend.

Studenten dienen het wetenschapsgebied te kiezen dat in overeenstemming is met hun 'thuisstudie'. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat filosofie betrokken wordt op het betreffende wetenschapsgebied. Dat kan op allerlei manieren. Overleg met de tutor Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied, andere docenten en de studieadviseur wordt met klem aangeraden.

Waar dit wenselijk is, kunnen filosofiedocenten van andere faculteiten bij het studieprogramma betrokken worden.

Inschrijving voor de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied is pas mogelijk ná het behalen van de propedeuse van het betreffende wetenschapsgebied. De student mag echter desgewenst wél al eerder beginnen met het volgen van de inleidende filosofiecolleges. Voor de *deeltijdse* vorm van deze opleiding: zie ook p. 58.

Schematische weergave van het *filosofische gedeelte* (60 EC) van de bacheloropleiding:

<i>Vakken</i>	<i>studielast</i>
6 Algemene inleidende cursussen	30
1 Specialisatiecursussen uit het betreffende wetenschapsgebied	5
3 Verdiepende cursussen uit het betreffende wetenschapsgebied / Algemene gebied	15
Bachelorscriptie	10

Weergave van de opleiding:

- 1 Als propedeuse van de opleiding geldt de propedeuse van het betreffende wetenschapsgebied.
- 2 De postpropedeuse omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studielast:

1 Bacheloropleiding van het betreffende wetenschapsgebied;

Onderdelen met een omvang van 60 EC uit de postpropedeutische fase van de bacheloropleiding van het betreffende wetenschapsgebied. In dit deel kunnen geen minor-vakken worden opgenomen

2 Inleidende vakken Wijsbegeerte

1	Geschiedenis van de filosofie 1	(5 EC)	26
1	Geschiedenis van de filosofie 2	(5 EC)	27
1	Redeneren en argumenteren	(5 EC)	65
2	Wetenschapsfilosofie	(5 EC)	80
2	Cultuurfilosofie	(5 EC)	8
2	Goed en Kwaad: Inleiding in de Ethiek	(5 EC)	35

3 Specialisatievakken

Het specialisatievak van het betreffende wetenschapsgebied

Filosofie van de natuurwetenschappen

2	Philosophy of the exact sciences	(5 EC)	63

Filosofie van de levenswetenschappen

3	Filosofie van de levenswetenschappen	(5 EC)	23

Filosofie van economische en sociale wetenschappen

3	Philosophy of social science	(5 EC)	62

Filosofie van de geschiedenis

3	Filosofie van de geesteswetenschappen	(5 EC)	22

Filosofie van de kunst en cultuurwetenschappen

3	Filosofie van de geesteswetenschappen	(5 EC)	22

Filosofie van de politieke wetenschappen

3	Filosofie van de geesteswetenschappen	(5 EC)	22

Filosofie van de cognitiewetenschappen

4	Filosofie van de cognitiewetenschappen	(5 EC)	21

4 Verdiepingsvakken:

Per wetenschapsgebied kunnen drie verdiepingsvakken worden gekozen. Die kunnen komen uit de vakspecifieke lijsten hieronder en uit de lijst met algemene vakken.

Filosofie van de natuurwetenschappen

3	Paradoxes	(5 EC)	49
3	Filosofie van de levenswetenschappen	(5 EC)	23
4	Filosofie van de cognitiewetenschappen	(5 EC)	21
1	Phil. of mind 1:Lichaam, brein, geest	(5 EC)	57
1	Wetenschapsfilosofie 2	(5 EC)	82

Filosofie van de levenswetenschappen

1	Phil. of mind 1:Lichaam, brein, geest	(5 EC)	57
3	Wetenschapsfilosofie 2	(5 EC)	82
4	Filosofie van de cognitiewetenschappen	(5 EC)	21
3	Phil. of Mind 2: Consciousness and Action	(5 EC)	58

Filosofie van economische en sociale wetenschappen

3	Sociale en politieke filosofie 1	(5 EC)	70
3	Sociale en politieke filosofie 2	(5 EC)	71
4	Handelingsfilosofie	(5 EC)	36
4	Sociale Filosofie: Taal en Macht	(5 EC)	71

Filosofie van de geschiedenis

4	Kants kritiek op de metafysica	(5 EC)	41
2	Spinoza's emotieleer	(5 EC)	73
1	Geschiedenis Oudheid 2: De Sofisten	(5 EC)	12
2	Cultuurfilosofie 2	(5 EC)	10

Filosofie van de kunst en cultuurwetenschappen

2	Cultuurfilosofie 2	(5 EC)	10
3	Cultuurfilosofie 3	(5 EC)	11
4	Sociale Filosofie: Taal en Macht	(5 EC)	71
4	Wittgenstein	(5 EC)	

Filosofie van de politieke wetenschappen

2	Sociale en politieke filosofie 1	(5 EC)	70
3	Sociale en politieke filosofie 2	(5 EC)	71
3	Philosophy of social science	(5 EC)	62
3	Ethics 3/Politics: Global Justice	(5 EC)	15

Filosofie van de cognitiewetenschappen

1	Phil. of mind 1:Lichaam, brein, geest	(5 EC)	57
3	Phil. of Mind 2: Consciousness and Action	(5 EC)	58
4	Handelingsfilosofie	(5 EC)	36
3	Theorieën over het zelfbewustzijn	(5 EC)	78
4	Taalfilosofie	(5 EC)	75

Binnen elk wetenschapsgebied kunnen maximaal twee algemene vakken worden gekozen. Opdrachten en eindpapers voor deze vakken dienen een invulling te krijgen die past bij het betreffende wetenschapsgebied.

Algemene vakken

4	Argumentatiefilosofie 1	(5 EC)	3
4	Filosofie van Wetenschap, Technologie en Samenleving: stromingen en kernthema's	(5 EC)	24
2	Ethiek 2: Actuele vragen	(5 EC)	18
3	Ethiek 2: Morele psychologie	(5 EC)	18
2	Ethiek 3 The philosophy of happiness	(5 EC)	16
3	Ethiek 3 Vrijheid en autonomie	(5 EC)	20

5 Scriptie.

Het onderwerp van de scriptie moet in verband staan met het betreffende wetenschapsgebied	(10 EC)

De *scriptie* moet aansluiten bij het eigen wetenschapsgebied. Voordat een student aan de scriptie begint, moeten er duidelijke schriftelijke afspraken zijn gemaakt met de begeleider. Deze afspraken worden vastgelegd in een scriptieprotocol. In het scriptieprotocol worden de volgende punten vastgelegd:

- het onderwerp, de opzet en aanpak van de scriptie
- de regelmaat van begeleiding
- een werkplan met tijdsplan; tussentijdse deadlines voor delen van de scriptie
- een streefdatum voor de beëindiging van de scriptie.

De scriptie heeft doorgaans een omvang van 20-30 pp. A4 (9.000 - 13.000 woorden). De afsluiting vindt plaats door middel van een eindgesprek, waarbij ook een andere docent aanwezig is. Dit kan heel goed een docent zijn van de faculteit van het betreffende wetenschapsgebied. De keuze van de tweede docent behoeft goedkeuring van de Examencommissie.

Eindtermen van de bachelorscriptie:

Door de bachelorscriptie laat de student laten zien dat hij/zij in staat is om

- een filosofische vraagstelling op het gebied van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied te formuleren;
- de vraagstelling zó af te bakenen dat het onderzoek de omvang van dit programma-onderdeel niet te boven gaat;
- onder begeleiding een filosofisch onderzoek van beperkte omvang te verrichten;
- relevante literatuur op te zoeken en te bestuderen;
- schriftelijk verslag te doen van het onderzoek en een tekst van enige omvang op adequate wijze helder te structureren;
- theorieën en standpunten uit te leggen en kritisch te evalueren;
- de geleerde bibliografische vaardigheden toe te passen;
- over de verschillende aspecten van het schriftelijk verslag ook mondeling te communiceren.

Voor meer informatie over de eisen aan de bachelorscriptie: zie vanaf pag.46 in deze studiegids.

Scriptiewerkgroep

Als je als student begint aan je bachelor- of masterscriptie, dan kan je je inschrijven voor de Scriptiegroep Wijsbegeerte. De Scriptiegroep Wijsbegeerte is een initiatief ter ondersteuning van studenten bij het schrijven van hun master- of bachelorscriptie, en loopt naast de begeleiding die de student krijgt van de scriptiebegeleider. De groep is op vrijwillige basis bedoeld voor alle studenten (bachelor, master, wijsgeer van een wetenschapsgebied) die tijdens het schrijven van hun scriptie een extra steuntje in de rug nodig hebben.

De scriptiegroep bestaat uit maandelijksse bijeenkomsten waarop de scriptieschrijvers samenkomen in groepjes van ca 5 tot 10 studenten. Binnen deze groepjes wordt onder leiding van een PhD-student de voortgang besproken. Zo kunnen studenten elkaar helpen met de verschillende kanten van het schrijfproces. Denk hierbij aan het zoeken van literatuur, het afbakenen van het onderwerp, planningen maken, deadlines aanhouden etcetera. Voor inhoudelijk overleg is binnen de scriptiegroep ook ruimte, maar daar is in eerste instantie de begeleider voor.

Studenten die beginnen met hun scriptie kunnen elk gewenst moment instromen, maar instromen aan het begin van het semester waarin de student begint met de scriptie geniet de voorkeur. Inschrijven gaat via Nestor.

8 Deeltijdstudie

8.1 Aanmelding en inschrijving

U dient zich voor de eerst aan te melden bij www.rug.studielink.nl. Voor vragen over studielink kunnen (aspirant)studenten bellen met de Helpdesk Studielink 088-4247600. Voor vragen over de opleidingskeuze kan men contact opnemen met de University Student Desk van het Studenten Service Centrum; kijk op de website www.rug.nl/usd

Na aanmelding wordt automatisch een inschrijvingspakket van de Rijksuniversiteit Groningen toegezonden. De inschrijving vindt plaats tussen 1 juni en 31 augustus. Een inschrijving na 1 september is mogelijk per de eerste van een volgende maand – hiervoor contact opnemen met het University Student Desk van het Studenten Service Centrum.

De collegegeldtarieven voor het studiejaar 2011-2012 staan o.a. in het Studentenstatuut, te raadplegen op www.rug.nl/studenten/ > rechtspositie > studentenstatuut

8.2 Deeltijdstudie Bacheloropleiding Wijsbegeerte

Studieduur:

5 tot 6 jaar (gemiddeld ruim 30 EC per jaar); 4 tot 5 jaar indien vrijstelling is verkregen voor de minor. Zo'n vrijstelling kan verleend worden op basis van een reeds afgeronde HBO-studie of een (deel van een) universitaire studie.

Toegang:

De opleiding is toegankelijk met een VWO-diploma, een propedeuse-diploma HBO, of na het behalen van een colloquium doctum (voor wie geen van de genoemde diploma's bezit; hierover is een brochure verkrijgbaar).

Opzet:

Propedeuse (60 EC)
 Niveau 2 vakken (50 EC)
 Minor (30 EC)
 Niveau 3 vakken (30 EC)
 Bachelorscriptie (10 EC)

De onderwijs- en examenregeling van de bacheloropleiding Wijsbegeerte is op de facultaire website te vinden.

8.3 Deeltijd Bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Studieduur:

5 tot 6 jaar (gemiddeld ruim 30 EC per jaar); 1½ tot 2 jaar indien vrijstelling is verkregen voor het niet-filosofische gedeelte. Zo'n vrijstelling wordt verleend op basis van 120 EC van een universitaire bacheloropleiding (of een gelijkwaardig programma).

Toegang:

De opleiding is toegankelijk met een propedeutisch getuigschrift van een Nederlandse niet-Wijsgerige universitaire opleiding. Zie hiervoor het onderwijs en examereglement op de facultaire website.

Opzet:

Het deeltijdprogramma van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied is gelijk aan het programma van de voltijdstudenten. Zie het betreffende gedeelte in deze gids.

De onderwijs- en examenregeling van de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied is op de facultaire website te vinden.

9 Opleidingen na de Bachelor

Het getuigschrift van de bacheloropleidingen van de Faculteit Wijsbegeerte geeft toegang tot de volgende opleidingen van de Faculteit Wijsbegeerte dan wel de Faculteit Letteren:

Masteropleiding Wijsbegeerte

Na het behalen van het diploma van de bacheloropleiding Wijsbegeerte, kun je zonder verdere toegangseisen doorstromen naar de masteropleiding Wijsbegeerte. Let op: als je de bacheloropleiding nog niet helemaal hebt afgerond, kun je onder bepaalde voorwaarden toch al cursussen van de masteropleiding volgen.

Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Na de bacheloropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, kun je zonder verdere toegangseisen doorstromen naar de masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied. Let op: als je de bacheloropleiding nog niet helemaal hebt afgerond, kun je onder bepaalde voorwaarden toch al cursussen van de masteropleiding volgen.

Researchmaster Philosophy.

Om toegelaten te worden tot deze opleiding is een toelatingsbewijs nodig. Er is een speciale toelatingscommissie.

Er zijn toelatingsvereisten onder andere met betrekking tot de vooropleiding (inhoud, niveau, gemiddeld cijfer) en de beheersing van de Engelse taal.

Wat de vooropleiding betreft wordt een bachelor Wijsbegeerte vereist of een bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, of een (Nederlandse of buitenlandse) opleiding die daarmee gelijk gesteld kan worden. In de laatste twee gevallen kunnen aanvullende eisen worden gesteld.

Omdat de opleiding in het Engels verzorgd wordt, moeten non-native speakers van die taal een TOEFL-toets of IELTS-toets of een daaraan gelijkwaardige toets afleggen.

Master Filosofie en Educatie.

De masteropleiding Filosofie en Educatie is een tweejarige opleiding, inclusief een lerarenopleiding waarin een eerstegraads onderwijsbevoegdheid voor het vak Filosofie (HAVO, VWO) kan worden behaald.

Na de bachelor Wijsbegeerte kun je zonder aanvullende eisen een Master Filosofie en Educatie te volgen. Studenten met een bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied moeten eerst aan aanvullende eisen voldoen. Vraag hiervoor de studieadviseur.

Masteropleiding Journalistiek

De bachelor Wijsbegeerte geeft ook toegang tot de masteropleiding Journalistiek, die verzorgd door de Faculteit der Letteren, maar uitsluitend als je tijdens de bachelorstudie Wijsbegeerte een minor (bijvak) Journalistiek hebt afgerond. Zie de website van de Faculteit der Letteren <http://www.rug.nl/let/onderwijs/master/journalistiek/> voor meer informatie.

Masteropleiding Euroculture

Dit is een internationale Engelstalige opleiding, die eveneens verzorgd wordt door de Faculteit der Letteren. Zie de website van die faculteit en de website <http://www.euroculturemaster.org>.

10 Masteropleiding Wijsbegeerte

10.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat gedetailleerde informatie over de doelstellingen, eindkwalificaties en opbouw van de Masteropleiding Wijsbegeerte. Per studiejaar vind je een studieschema met een overzicht van de studieonderdelen, zowel verplicht als keuze.

10.2 Doelstelling en eindkwalificaties Master Wijsbegeerte

De Masteropleiding Wijsbegeerte stelt zich ten doel om studenten zelfstandig en kritisch te leren nadenken over de fundamentele vraagstellingen van de wijsbegeerte alsmede over de relaties tussen filosofische vraagstellingen en problemen in de verschillende wetenschappen en maatschappij. Ze beoogt daarbij dat de student beschikt over uitgebreide kennis, inzicht en vaardigheid in één van de drie afstudeerrichtingen zoals beoefend en onderwezen aan de faculteit: Geschiedenis van de Filosofie, Praktische Filosofie/Ethiek en Theoretische Filosofie. De student is in staat tot een zelfstandige beroepsuitoefening en geeft blijk van vertrouwdheid met het vakgebied.

Uit de algemene doelstelling van de Masteropleiding Wijsbegeerte zijn de volgende eindtermen afgeleid, waaraan de alumni van de Masteropleiding Wijsbegeerte moeten voldoen.

Kennis en inzicht

De alumni van de masteropleiding Wijsbegeerte beschikken over:

- 1 - kennis van de belangrijkste historische en systematische vraagstukken van de filosofie.
- 2 - een grondige kennis van de filosofische vraagstukken binnen één specialisme.
- 3 - kennis van de filosofische methoden van het specialisme.

Academische vaardigheden en attitudes

De alumni van de masteropleiding Wijsbegeerte zijn in staat om:

- 4 - een innovatieve filosofische vraagstelling te formuleren, gebaseerd op een grondige kennis van de filosofische vraagstukken binnen een specialisme.
- 5 - een filosofisch onderzoek van enige omvang uit te voeren.
- 6 - schriftelijk op gestructureerde wijze verslag te doen van de resultaten van een filosofisch onderzoek voor zowel specialisten als niet-specialisten.
- 7 - over de verschillende aspecten van het onderzoek mondeling te kunnen communiceren.
- 8 - theorieën en standpunten uiteen te zetten en te verdedigen.

- 9 - op kritische wijze te reflecteren op de geleerde theorieën en standpunten.
- 10 - de geleerde bibliografische vaardigheden toe te passen.

Vorbereiding (studie) loopbaan

De alumni van de masteropleiding Wijsbegeerte hebben:

- 11 - voldoende wetenschappelijk niveau om tot een vervolgstudie toegelaten te kunnen worden die een grote mate van autonomie veronderstelt, dan wel zich met succes op de arbeidsmarkt voor academici te begeven.

10.3 De opbouw van het onderwijsprogramma

Om toegelaten te worden tot een afstudeerspecialisatie moet je in de bachelor tenminste al twee derdejaarsvakken van de betreffende specialisatie (vakgroep) hebben afgerond. Zie voor de precieze formulering van de toelatingseisen paragraaf 4 van de onderwijs- en examenregeling die op de facultaire website te vinden is.

De opleiding kent twee varianten, een literatuurvariant en een stagevariant.

Literatuurvariant

De literatuurvariant omvat de volgende onderdelen:

1. Het verplichte vak Filosofische Interventies (10 EC).
2. Zes mastervakken (van 5 EC elk), waarvan tenminste vier binnen de door de student te kiezen *afstudeerrichting*: De opleiding kent drie afstudeerrichtingen:
 - Geschiedenis van de filosofie
 - Praktische filosofie en Ethiek
 - Theoretische filosofie
 De vakken kunnen worden gekozen uit de lijst van mastervakken van de vakgroepen. De lijst staat ook op pagina 65.
3. Scriptie (20 EC).

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Filosofische Interventies (10 EC)		mastervak (5 EC)	scriptie (20 EC)
mastervak (5 EC)	mastervak (5 EC)	mastervak (5 EC)	
mastervak (5 EC)	mastervak (5 EC)		

Stagevariant

De stagevariant omvat de volgende onderdelen:

1. Het verplichte vak Filosofische Interventies (10 EC).

2. Vijf mastervakken (van 5 EC elk), waarvan tenminste vier binnen de door de student te kiezen *afstudeerrichting*: De opleiding kent drie afstudeerrichtingen:
 - Geschiedenis van de filosofie
 - Praktische filosofie en Ethiek
 - Theoretische filosofie
 De vakken kunnen worden gekozen uit de lijst van mastervakken van de vakgroepen. De lijst staat op pagina 65.
3. Stage (15 EC) .
4. Scriptie (10 EC) .

Semester I		Semester II	
Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Filosofische Interventies (10 EC)		mastervak (5 EC)	scriptie (10 EC)
mastervak (5 EC)	mastervak (5 EC)	stage (15 EC)	
mastervak (5 EC)	mastervak (5 EC)		

Afstudeerproject:

Stage en scriptie mogen desgewenst tezamen opgevat worden als een afstudeerproject van 25 EC, maar dat hoeft niet. Met afstudeerproject wordt bedoeld, dat de scriptie (van 10 EC) aansluit bij de stage, of er zelfs het resultaat van is. Uiteraard moet in dat geval wel worden voldaan aan de eisen die voor beide studieonderdelen afzonderlijk worden gesteld. Ter afronding van de stage moet hoe dan ook een stageverslag worden geschreven, dat niet kan dienen als scriptie. Wel als een voorbereiding daarop.

Om mogelijkheden en onmogelijkheden van een afstudeerproject in het vizier te krijgen is het uiteraard verstandig en sterk aan te bevelen dat de student al in een heel vroeg stadium in contact treedt met de stagecoördinator en eventueel de beoogde scriptiebegeleider. Meer informatie over de stage staat op p. 67.

10.3 Overzicht mastercolleges

De gedetailleerde gegevens van de cursussen staan in hoofdstuk 18 Studieonderdelen, vanaf pagina 103. De nummering in de tabel correspondeert met de nummering in dat hoofdstuk.

Kwartaal		Nummer
1,2	Filosofische Interventies	25
Mastervakken <i>Geschiedenis van de Filosofie:</i>		
1	History of Modern Philosophy: Kant and Schopenhauer on Art	37
2	Wittgenstein reads Freud and Frazer	84
3	Secrets of Responsibility: A History of the Phenomenology of Responsibility	67
4	Philosophy of Biology: A History from Kant to Darwin	55
Mastervakken <i>Ethiek en Praktische Filosofie</i>		
2	Ethics: Advanced Moral Psychology	14
1	Anarchism: History, Theory and Applications	2
1	Social Contract Theory	69
2	Tolerance: From Locke to Lessing to Latitude in What?	79
3	The Culture of New Capitalism: : Cultural philosophy of post-fordism, experience economy and globalization	7
Mastervakken <i>Theoretische Filosofie:</i>		
1	Philosophy of Argumentation 2: Dialogue and Fallacy	54
2	Philosophy of Neuroscience	59
2	Embodied Minds	13
3	Philosophy of Probability	60
3	Multi-agent Systems (bij KI)	86
4	Dynamic Interactive Belief Revision (bij KI)	85
4	Philosophy of Logic: Theories of Logical Consequence	56

10.4 Stage

Let op: wie in de bachelor al een stage heeft gevolgd, kan in de master niet nog eens een stage opnemen!

coördinator:	Dr. J.A. Harbers
Vakcode	FI024STA
Docent	Door de student te benaderen, in overleg met de coördinator
Toelichting	Het lopen van een stage heeft tot doel de student arbeidservaring als filosoof te laten op doen buiten een Filosofisch Instituut. Een stage kan bestaan uit het doen van filosofisch onderzoek, maar ook uit andere taken. Wel moeten deze werkzaamheden zo veel mogelijk voortvloeien uit een vraag vanuit de stageverlenende instelling en bovendien daar worden uitgevoerd. De praktische begeleiding van de stagiaire is in handen van een begeleider binnen de stageverlenende instelling, de inhoudelijke begeleiding in die van een docent van onze faculteit. Voorbeelden van mogelijke stageplaatsen zijn de redacties van filosofische tijdschriften, uitgeverijen, ziekenhuizen, emancipatiecommissies, bedrijven, Studium Generales, wetenschappelijke bureaus van politieke partijen, Europese gremia, etc. Van de stageverlenende instelling hangt af of een tegemoetkoming in de (reis)kosten mogelijk is. Bij de stagecoördinator is op aanvraag het Stage-reglement verkrijgbaar met daarin meer uitgebreide informatie. Het reglement staat ook op de facultaire website.
Procedure	<i>Houd er rekening mee dat het vinden van een stageplaats soms drie maanden kan vergen.</i> Wie een stage wil gaan doen, wordt dringend aangeraden zo spoedig mogelijk contact op te nemen met de stagecoördinator, om ideeën op te doen, om al bestaande plannen ter goedkeuring voor te leggen of om op een andere manier hulp te krijgen. Is eenmaal een stageplaats gevonden, dan wordt een stagecontract afgesloten tussen de student, de begeleider vanuit de stageverlenende instelling en de begeleidende docent. De faculteit is de student op allerlei manieren behulpzaam bij het vinden van een stageplaats, maar kan daarvoor uiteraard geen garantie geven.
Onderwijsvorm	Individuele begeleiding
Toetsvorm	Schriftelijk eindverslag
Studielast	15 EC

10.5 Masterscriptie en examen

De scriptie vormt de afronding van de masteropleiding en is daarbinnen een verplicht onderdeel.

De door de faculteit vastgestelde eindtermen van de masterscriptie zijn als:

Door de masterscriptie laat de student zien, in straat te zijn om

- zelfstandig onderzoek op het terrein van de wijsbegeerte, dan wel wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied te verrichten, en hier schriftelijk over te rapporteren;
- blijk te geven van voldoende kennis, inzicht en vaardigheid op het terrein van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied om zelfstandig deel te kunnen nemen aan een wetenschappelijke discussie;
- een probleemstelling te formuleren en af te bakenen;
- relevant materiaal te verzamelen, bestuderen, evalueren en ordenen;
- een adequate onderzoeksmethode te kiezen en verantwoorden;
- een helder en systematisch betoog op te zetten;
- bibliografische vaardigheden toe te passen;
- conclusies uit eigen onderzoek te kunnen trekken;
- een originele bijdrage aan het vakgebied te leveren;
- over de verschillende aspecten van de scriptie ook mondeling te communiceren.

10.5.1 Omvang

De literatuurvariant van de scriptie in de master Wijsbegeerte heeft een studielast van 20 EC en een omvang van maximaal 20.000 woorden. De literatuurvariant van de scriptie in de master Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied heeft een studielast van 25 EC en een omvang van maximaal 25.000 woorden.

De stagevariant van de scriptie in de master Wijsbegeerte heeft een studielast van 10 EC en een omvang van maximaal 10.000 woorden. Stage en scriptie kunnen tezamen als afstudeerproject van 25 EC worden opgevat. De scriptie kan echter ook los van de stage worden geschreven. Met afstudeerproject wordt bedoeld, dat de scriptie aansluit bij de stage, of er zelfs het resultaat van is. Uiteraard moet in dat geval wel worden voldaan aan de eisen die voor beide studieonderdelen afzonderlijk worden gesteld. Het stageverslag dat ter afronding van de stage wordt geschreven, kan dienen als voorbereiding op de scriptie. Om mogelijkheden en onmogelijkheden van een afstudeerproject in het vizier te krijgen doet de student er verstandig aan om al in een vroeg stadium in contact te treden met de stagecoördinator en eventueel de beoogde scriptiebegeleider

10.5.2 Titelpagina

De titelpagina bevat:

- titel
- auteur en studentnummer
- "Faculteit Wijsbegeerte van de Rijksuniversiteit Groningen"
- "masterscriptie" + de naam van de opleiding ("Wijsbegeerte", "Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied")
- maand en jaar waarin de scriptie werd goedgekeurd
- de naam van de begeleiders en van de toegevoegd beoordelaar

- de naam van de vakgroep

10.5.3 Verdere vereisten

Op de website van de faculteit is het document *Handleiding voor het schrijven van een filosofisch werkstuk* te vinden, met daarin aanwijzingen op het gebied van probleemstelling, opbouw, citeren, verwijzen, spelling, e.d.

In de opleidingen wijsbegeerte en wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied wordt de scriptie geschreven in de Nederlandse taal, tenzij de student zelf, en met instemming van de begeleider(s), anders beslist.

10.5.4 Procedure

1. *Initiatief*

Een student neemt zelf het initiatief tot het schrijven van een masterscriptie door contact te zoeken met een docent als beoogde eerste begeleider. Desgevraagd zal de tutor of studie-adviseur hierbij behulpzaam zijn. Sommige docenten hebben ter inzage een 'kaartenbak' met onderwerpen of probleemstellingen voor scripties. Als eerste begeleider kunnen optreden: leden van de wetenschappelijke staf en hoogleraren uit andere faculteiten die een nevenbenoeming hebben aan de Faculteit Wijsbegeerte.

Bij het schrijven van de literatuurvariant van de scriptie wordt vanaf het begin een tweede begeleider betrokken, in de eindfase ook nog een toegevoegd beoordelaar. Als tweede begeleider (aan te zoeken door eerste begeleider en student) kunnen optreden: leden van het wetenschappelijk personeel, waaronder hier mede wordt verstaan post-docs die aan de faculteit werkzaam zijn. De Examencommissie kan ook externe deskundigen die al dan niet aan een universiteit werkzaam zijn als tweede begeleider toelaten. Dat laatste is zelfs algemene regel bij Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, waarbij de tweede begeleider afkomstig is uit de thuisfaculteit. De eerste begeleider en de student mogen oordelen dat op deze regel een uitzondering gemaakt moet worden. Bij de stagevariant komt de scriptie tot stand onder begeleiding van één docent van de Faculteit Wijsbegeerte. In de eindfase is er ook een toegevoegd beoordelaar bij betrokken.

2. *Opzet*

De student dient een opzet, met daarin een aanduiding van onderwerp, aanpak en te gebruiken literatuur, ter goedkeuring bij de docent(en) in.

3. *Begeleidingsplan*

Zodra de (beide) begeleider(s) de opzet goedkeuren, stellen de student en de begeleider(s) een begeleidingsplan op met daarin afspraken over:

- Opzet
- Het aantal begeleidingsgesprekken
- Tussentijdse inleverdata voor delen van de scriptie

– Streefdatum voor het inleveren van de eindversie.

De begeleiding van een masterscriptie omvat ten minste vijf begeleidingsgesprekken (na goedkeuring van de opzet). Het traject van het schrijven van een scriptie duurt ten hoogste 20 weken in het geval van een 20 ec scriptie, of 25 weken in het geval van een 25 ec scriptie, gerekend vanaf de datum waarop het begeleidingsplan is ondertekend. Het traject voor deeltijdstudenten beslaat 40, respectievelijk, 50 weken. De eerste begeleider levert het begeleidingsplan direct na ondertekening in bij de onderwijsadministratie.

4. Aanvullende begeleiding

De student kan zich desgewenst inschrijven voor de Scriptiegroep Wijsbegeerte. De scriptiegroep heeft maandelijks een bijeenkomst waar scriptieschrijvers samenkomen in groepjes van ca. 5 tot 10 studenten, waarin ze onder leiding van een PhD-student de voortgang bespreken. Inschrijven gaat via Nestor.

Voor individuele begeleiding kan de student terecht bij zijn of haar tutor (zie de studie-gids).

5. Afronding - I

Als de student herhaaldelijk gemaakte afspraken niet nakomt zonder daartoe een geldige reden te hebben, kan de docent de begeleiding staken. De student komt dan terecht in de herschrijfregeling (zie hieronder). Als een van de begeleiders herhaaldelijk gemaakte afspraken niet nakomt zonder geldige reden of zonder voor alternatieve begeleiding te zorgen, dan heeft de student recht op een andere begeleider. In dergelijke gevallen nemen de student en een begeleider tijdig contact op met de examencommissie.

Als alle geplande begeleidingsgesprekken hebben plaatsgevonden en er ligt nog geen manuscript dat goedgekeurd kan worden, dan kan (kunnen) de begeleider(s) beslissen dat de student terecht komt in de herschrijfregeling (zie hieronder).

6. Afronding - II

Als de (beide) begeleider(s) de scriptie hebben goedgekeurd geven zij dat door aan de onderwijsadministratie. Vervolgens wordt gezocht naar een extra beoordelaar, hierna aan te duiden als 'toegevoegd beoordelaar'. Als toegevoegd beoordelaar kunnen optreden: leden van de wetenschappelijke staf uit een andere vakgroep dan de eerste begeleider. De toegevoegd beoordelaar beoordeelt de scriptie binnen twee weken als 'aanvaardbaar' of 'onaanvaardbaar'.

Komt de toegevoegd beoordelaar met redenen omkleed tot de kwalificatie 'onaanvaardbaar' dan onderhandelen de begeleider(s), de student en de toegevoegd beoordelaar over een mogelijke verbetering van het manuscript. Levert deze onderhandeling naar de mening van één der betrokkenen geen afdoende resultaat op, dan wordt het probleem voorgelegd aan de examencommissie, die naar bevind van zaken handelt. Als de scriptie als 'aanvaardbaar' beoordeeld wordt, geeft de toegevoegd beoordelaar (dan wel de Examencommissie) dat door aan de onderwijsadministratie.

De datum waarop de begeleider(s) de scriptie heeft (hebben) goedgekeurd is - mits de toegevoegd beoordelaar de scriptie op een later tijdstip eveneens heeft goedgekeurd - de

datum die op de bul mag worden gezet, dus de afstudeerdatum. Indien een toegevoegd beoordelaar aan het eind van een studiejaar, dus vóór 1 september, een scriptie heeft goedgekeurd, hoeft de student zich in het volgende studiejaar niet meer in te schrijven, ook al vindt de scriptiebespreking en het examen plaats in september of oktober.

7. Afronding - III

Vanaf het moment dat de toegevoegd beoordelaar het fiat heeft gegeven, kan het examen worden aangevraagd en kan de openbare scriptiebespreking worden georganiseerd. De student en de begeleider(s) stellen de datum en het tijdstip van de scriptiebespreking en het examen vast. De student geeft de datum en het tijdstip door aan de onderwijsadministratie, die er voor zorgt dat in het Academiegebouw een zaal wordt gereserveerd voor het examen en dat de uitnodigingen voor het examen verzonden worden. Vóórdat het examen wordt aangevraagd neemt de student contact op met de studieadviseur, die samen met de secretaris van de examencommissie nagaat of aan alle vereisten van het onderwijsprogramma is voldaan. Daartoe levert de student het formulier "goedkeuring programma" in (te verkrijgen op de website en bij de studieadviseur). De student levert een samenvatting van de scriptie in die niet langer mag zijn dan een half A4. De samenvatting wordt opgenomen in de aankondiging van de scriptiebespreking die wordt verzonden aan alle stafleden en de studenten van de betreffende vakgroep. In deze aankondiging zijn opgenomen:

- datum van de bespreking, tijd en plaats;
- titel van de scriptie, korte toelichting op het scriptie-onderwerp en naam van de student en begeleider(s);
- het aanbod om op verzoek de scriptie per e-mail toe te sturen.

Twee weken voor de scriptiebespreking

De student levert uiterlijk 14 dagen voor de afstudeerdatum twee kopieën van de scriptie in bij de onderwijsadministratie, en een kopie voor ieder van de twee begeleiders en voor de toegevoegd beoordelaar. De student levert een digitale versie in bij de onderwijsadministratie en bij alle leden van de staf en de studenten die daarom hebben verzocht. Aan het eind van de scriptie is een blad toegevoegd dat de hierboven vermelde samenvatting bevat en de datum, de tijd en de plaats van de scriptiebespreking en van het examen.

Eén week voor de scriptiebespreking

De student neemt contact op met de onderwijsadministratie voor een eindcontrole.

8. Scriptiebespreking en beoordeling

In de regel vinden de scriptiebespreking en het examen plaats op één dag: de scriptiebespreking in het Filosofisch Instituut, het examen (d.w.z., het in ontvangst nemen van de bul) in het Academiegebouw. Zowel de scriptiebespreking als het examen zijn openbaar, dus toegankelijk voor docenten, studenten, familieleden, vrienden en andere belangstellenden.

Bij de scriptiebespreking zijn in elk geval de begeleider(s) en de toegevoegd beoordelaar aanwezig. De bespreking en het aansluitend cijferberaad worden voorgezeten door de (eerste) begeleider. De bespreking duurt een uur.

Aan het begin van de bespreking wordt de student in de gelegenheid gesteld, een presentatie te geven van de scriptie, dan wel van de stage en de scriptie. Deze neemt maximaal 5 minuten in beslag.

Na de bespreking geven de aanwezige docenten, in een besloten beraad, hun mening over het eindcijfer voor de scriptie, waarbij de eerste begeleider het voortouw neemt. Bij de beoordeling van de scriptie kan men de verdediging laten meetellen, maar alleen ter nadere bepaling van het oordeel over de scriptie. Aan het eind van het beraad stellen de twee begeleiders het eindcijfer vast, rekening houdend met de oordelen van de andere aanwezige docenten en de toegevoegd beoordelaar, waarbij niet kan worden afgeweken van de eerdere beoordeling als voldoende. De begeleider(s) gebruikt (gebruiken) bij de beoordeling het beoordelingsformulier voor langere essays, dat ingeleverd wordt bij de onderwijsadministratie. Tevens verzorgt de eerste begeleider een tentamenbriefje waarop het behaalde resultaat wordt vermeld.

9. Herschrijfgeregeling

Als een van de begeleidende docenten het ingeleverde manuscript niet als voldoende kan beoordelen, of als er op, of althans vlak na, de in het begeleidingsplan genoemde streefdatum nog geen beoordeelbaar manuscript is ingeleverd bij de docenten, of als de examencommissie besluit dat de herschrijfgeregeling van toepassing is nadat de toegevoegd beoordelaar zijn of haar goedkeuring niet geeft, dan gaat de herschrijfgeregeling in werking.

De student en de docent(en) bepalen eerst of het voorliggende (mogelijkerwijs onvolledige) manuscript (a) verbeterd zal worden of (b) dat de student een nieuwe masterscriptie schrijft op basis van een nieuwe opzet. In beide gevallen stellen de student en de docent een nieuw begeleidingsplan op.

(a) In het geval van verbetering ligt de nieuwe streefdatum binnen 3 weken (voor deeltijdstudenten: 6 weken) na afloop van ondertekening van het nieuwe begeleidingsplan.

(b) In het geval van een scriptie op basis van een nieuwe opzet ligt de nieuwe streefdatum binnen 20 weken, in het geval van een 20 ec scriptie, of 25 weken, in het geval van een 25 ec scriptie, na afloop van ondertekening van het nieuwe begeleidingsplan (voor deeltijdstudenten: 40, respectievelijk, 50 weken).

Als de student en de docent(en) niet tot overeenstemming komen dan melden ze dit tijdig bij de examencommissie, die vervolgens naar bevinden handelt. Mocht de herschrijving niet tot een voldoende leiden, dan zal de student met een nieuw scriptieonderwerp (een nieuwe opzet) bij een andere docent opnieuw moeten beginnen.

Verdere opmerkingen:

- Om in het lopende studiejaar te kunnen afstuderen dient de student de eindversie in te leveren binnen het tweede onderwijssemester.

- Afwijkingen van onderstaande procedure regeling zijn uitsluitend mogelijk na verkre-

gen toestemming van de examencommissie.

- Als een student studievertraging oploopt door bijzondere omstandigheden, dan is het zaak dit zo snel mogelijk bij de studieadviseur te melden.

- Als de docent fraude constateert of redelijkerwijs vermoedt, moet deze de geconstateerde of vermoede fraude schriftelijk melden bij de examencommissie.

10.5.5 Afstudeerprocedure

Het officiële examen, dat wil zeggen de buluitreiking, vindt meestal plaats na de scriptiebespreking, in het Academiegebouw (zo mogelijk in de faculteitskamer Letteren en Wijsbegeerte). De eerste begeleider zorgt er voor dat het dossier van de student, het examenboek, een alumniboekje, en de door de onderwijsadministratie ingevulde en door de examencommissie ondertekende bul op het examen aanwezig zijn. In het examenboek wordt aangetekend:

- de datum van het examen
- de naam en voornamen van de student
- de geboortedatum van de student
- de naam van de begeleider
- het gewogen gemiddelde cijfer, met bijbehorend predikaat (zie de Judicium regeling)
- de titel van de scriptie

De student ontvangt een Latijne Bul, een Nederlandse verklaring, een Engelse verklaring, en een Diploma Supplement.

Om de masteropleiding binnen het lopende onderwijsseizoen af te ronden is het nodig om op uiterlijk twee weken voor het einde van het laatste kwartaal (dus 14 dagen voor de laatste onderwijsdag) een beoordeelbaar manuscript in te leveren.

Scriptiewerkgroep

Als je als student begint aan je bachelor- of masterscriptie, dan kan je je inschrijven voor de Scriptiegroep Wijsbegeerte. De Scriptiegroep Wijsbegeerte is een initiatief ter ondersteuning van studenten bij het schrijven van hun master- of bachelorscriptie, en loopt naast de begeleiding die de student krijgt van de scriptiebegeleider. De groep is op vrijwillige basis bedoeld voor alle studenten (bachelor, master, wijsgeer van een wetenschapsgebied) die tijdens het schrijven van hun scriptie een extra steuntje in de rug nodig hebben.

De scriptiegroep bestaat uit maandelijkse bijeenkomsten waarop de scriptieschrijvers samenkomen in groepjes van ca 5 tot 10 studenten. Binnen deze groepjes wordt onder leiding van een PhD-student de voortgang besproken. Zo kunnen studenten elkaar helpen met de verschillende kanten van het schrijfproces. Denk hierbij aan het zoeken van literatuur, het afbakenen van het onderwerp, plannings maken, deadlines aanhouden etcetera. Voor inhoudelijk overleg is binnen de scriptiegroep ook ruimte, maar daar is in eerste instantie de begeleider voor.

Studenten die beginnen met hun scriptie kunnen elk gewenst moment instromen, maar instromen aan het begin van het semester waarin de student begint met de

scriptie geniet de voorkeur. Inschrijven gaat via Nestor.

11 Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

11.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat gedetailleerde informatie over de doelstellingen, eindkwalificaties en opbouw van de Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied. Per studiejaar vind je een studieschema met een overzicht van de studieonderdelen, zowel verplicht als keuze.

11.2 Doelstelling en eindkwalificaties Master Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied

Het doel van de opleiding bestaat er in om de student:

- a. grondige kennis, inzicht en vaardigheden te verschaffen op het gebied van de Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, voortbouwend op de bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied;
- b. in staat te stellen zelfstandig de geëigende logisch-analytische, ideeën-historische dan wel empirisch-filosofische methoden toe te passen;
- c. een verdere academische vorming te geven;
- d. te leren zelfstandig wetenschappelijk te denken en te handelen;
- e. te leren complexe problemen te analyseren;
- f. te leren wetenschappelijk te rapporteren;
- g. te leren vakwetenschappelijke kennis toe te passen en vaardigheden vanuit een breder wijsgerig kader toe te passen;
- h. voor te bereiden op:
 - de uitoefening van een beroep van een andere opleiding, waarbij de studie van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied een meerwaarde of toegevoegde waarde heeft;
 - elke beroepspraktijk waarin wijsgerige kennis, inzicht en vaardigheden een toegevoegde waarde heeft;
 - elke beroepspraktijk waarin algemene academische vaardigheden en vorming vereist zijn, met bijzondere aandacht voor logisch-analytische, ideeën-historische, exegetische, empirisch-filosofische vaardigheden en uitdrukkingsvaardigheid in het algemeen;
 - een wetenschappelijke loopbaan en vervolgonderwijs, in het bijzonder het eerste traject van de Graduate School of Philosophy, te weten de research masteropleiding Philosophy: Knowledge and Knowledge Development (mogelijkheid van toelating tot het tweede jaar van deze opleiding).

Voor de opleiding zijn de volgende eindtermen vastgesteld:

1. Met betrekking tot kennis en inzicht:

Bij voltooiing van de opleiding moet de student

- a. beschikken over kennis en inzicht op het gebied van het betreffende wetenschapsgebied, voortbouwend op het niveau van de bacheloropleiding en deze laatste in niveau overtreffen;
 - b. beschikken over kennis van en inzicht in centrale onderdelen van de wijsbegeerte en in het bijzonder van kernbegrippen, theorieën, problemen en methoden van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, voortbouwend op het niveau van de bacheloropleiding en deze laatste in niveau overtreffen;
 - c. beschikken over kennis van en inzicht in de betekenis van de wetenschappelijke en maatschappelijke betekenis van de wijsbegeerte in het algemeen en van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied in het bijzonder.
2. Met betrekking tot vaardigheden:
- a. onderzoek in een bepaald wetenschapsgebied kunnen plaatsen en evalueren in het bredere kader van de wijsbegeerte van dat wetenschapsgebied;
 - b. wijsgerige vaardigheden van logisch-analytische, ideeën-historische en exegetische dan wel empirisch-filosofische aard creatief kunnen toepassen op problemen, theorieën en debatten die gerelateerd zijn aan het betreffende wetenschapsgebied;
 - c. zelfstandig een wijsgerig-wetenschappelijk onderzoek kunnen formuleren en uitvoeren dat in verband staat met een (cluster van) wetenschapsgebied(en).

11.3 Opbouw van het onderwijsprogramma

De opleiding omvat de volgende onderdelen:

Eerste jaar

1. Vierwijsgerige keuzevakken van 5 EC elk en twee tutorials van 5 EC elk.
2. Vakken uit de Masteropleiding van het betreffende wetenschapsgebied met een gezamenlijke studielast van 30 EC. N.B.: deze vakken kunnen pas gevolgd worden ná het behalen van het bachelordiploma in dat wetenschapsgebied.

<i>vakken</i>	<i>studielast</i>
De vakken uit masteropleidingopleiding van het eigen wetenschapsgebied	30
Twee keuzevakken binnen het cluster van het wetenschapsgebied (N, S of G)	10
Eén keuzevak buiten het eigen cluster	5
Eén keuzevak binnen of buiten het eigen cluster	5
Twee tutorials	10

Tweede jaar

1. Vakken uit het Masteropleiding van het betreffende wetenschapsgebied met een gezamenlijke studielast van 30 EC

2. Colloquia (5 EC)
3. Masterscriptie (25 EC)

<i>Vakken</i>	<i>studielast</i>
vakken uit masteropleiding van het eigen wetenschapsgebied	30
bijwonen colloquia	5
masterscriptie	25

N.B.: De colleges van de masteropleidingen aan de Faculteit Wijsbegeerte worden in principe in het Engels gegeven. Zie de betreffende regeling op p. 26.

Belangrijk: lees eerst de algemene inleiding over de studie Wijsbegeerte op p. 63

Voor de **deeltijdse** vorm van deze opleiding: zie ook p. 58.

Lijst met keuzevakken

De Masterstudent Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied kiest tenminste twee keuzevakken uit deze lijst, afhankelijk van het cluster waartoe het betreffende wetenschapsgebied behoort. Van de andere keuzevakken moet er tenminste één uit één van de ander clusters gekozen worden. Raadpleeg voor een coherent pakket de contactpersoon van het eigen vakgebied; zie onder.

Eindpapers voor de keuzevakken worden zo veel mogelijk met het oog op een thema uit het eigen vakgebied geschreven. De docent van het betreffende keuzevak ziet daarop toe.

Kwartaal		Pagina en Nummer
Keuzevakken cluster G:		
3	The Culture of New Capitalism: : Cultural philosophy of post-fordism, experience economy and globalization	7
1	History of Modern Philosophy: Kant and Schopenhauer on Art	37
2	Wittgenstein reads Freud and Frazer	84
3	Secrets of Responsibility: A History of the Phenomenology of Responsibility	67
1	Philosophy of Argumentation 2: Dialogue and Fallacy	54
Keuzevakken cluster S:		
2	Ethics: Advanced Moral Psychology	14
1	Anarchism: History, Theory and Applications	2
1	Social Contract Theory	69

2	Tolerance: From Locke to Lessing to Latitude in What?	79
1	Philosophy of Argumentation 2: Dialogue and Fallacy	54
Keuzevakken cluster N:		
4	Philosophy of Biology: A History from Kant to Darwin	55
2	Philosophy of Neuroscience	59
2	Embodied Minds	13
3	Philosophy of Probability	60
4	Philosophy of Logic: Theories of Logical Consequence	56

Clusters:

- N = Natuurwetenschappen in brede zin (Natuurkunde, Sterrenkunde, Scheikunde, Farmacie, Biologie, Geneeskunde, Psychologie, Kunstmatige Intelligentie)
- S = Sociale wetenschappen in brede zin (Sociologie, Ruimtelijke wetenschappen, Economie, Bedrijfskunde, Rechtsgeleerdheid, Geneeskunde)
- G = Geesteswetenschappen in brede zin (Psychologie, Literatuurwetenschap, Geschiedenis, Cultuurwetenschappen)

Lijst met contactpersonen

Elk wetenschapsgebied is gekoppeld aan een daarvoor verantwoordelijk staflid die het keuzepakket goedkeurt. (namen onder voorbehoud)

	Natuurwetenschappen	Romeijn
	Life Sciences	Keijzer
	Economische en sociale wetenschappen	De Bruin
	Geschiedenis	Evink
	Kunst en cultuurwetenschappen	Boomkens
	Politieke wetenschappen	Vega
	Cognitiewetenschappen	Tamminga

Tutorials per wetenschapsgebied

De onderwerpen van de tutorials liggen vast: stafleden bieden voor de diverse wetenschapsgebieden vaste onderwerpen en literatuurlijsten aan. Tutorials worden waar mogelijk uitgevoerd bij een ander staflid dan de scriptiebegeleider. Voor de tutorial, die wordt afgesloten met een paper, geldt een vast aantal van 5 begeleidingsuren. Een niet uitputtende lijst van tutorial-begeleiders: (namen onder voorbehoud)

	Natuurwetenschappen	Romeijn, Keijzer, Tamminga
	Life Sciences	Keijzer, Romeijn, Tamminga
	Economische en sociale wetenschappen	De Bruin, van Hees, Hindriks, Harbers, Boele
	Geschiedenis	Evink, de Boer, Paetzold
	Kunst en cultuurwetenschappen	Boomkens, ter Hark, Evink
	Politieke wetenschappen	Vega, van Hees, Boomkens

Cognitiewetenschappen	Tamminga, Keijzer, Kooi

Colloquium

Elke student woont tenminste 5 colloquia bij; dat kunnen de lezingen zijn die voor Wijsbegeerte van een Wetenschapsgebied -studenten op de faculteit worden georganiseerd.

Het is mogelijk om aanwezigheid bij deze colloquia in te ruilen voor colloquia elders in de universiteit of het land. Vereiste is dan dat die colloquia betrekking hebben op het betreffende wetenschapsgebied. Consulteer bij twijfel de contactpersoon van het betreffende wetenschapsgebied.

Toetsing geschiedt met drie journalistieke of populariserende verslagen (ongeveer 1500 woorden) van bijgewoonde colloquia, en die een vertaalslag van de wetenschappelijke naar de wijsgerige of publieke context maken. De student kiest een enkele tutorial-begeleider die de drie stukken beoordeelt.

11.4 Scriptie Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

De eindtermen van de masterscriptie zijn als volgt. Door de masterscriptie laat de student zien, in straat te zijn om

- zelfstandig onderzoek op het terrein van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied te verrichten, en hier schriftelijk over te rapporteren;
- blijk te geven van voldoende kennis, inzicht en vaardigheid op het terrein van de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied om zelfstandig deel te kunnen nemen aan een wetenschappelijke discussie;
- een probleemstelling te formuleren en af te bakenen;
- relevant materiaal te verzamelen, bestuderen, evalueren en ordenen;
- een adequate onderzoeksmethode te kiezen en verantwoorden;
- een helder en systematisch betoog op te zetten;
- bibliografische vaardigheden toe te passen;
- conclusies uit eigen onderzoek te kunnen trekken;
- een originele bijdrage aan het vakgebied te leveren;
- over de verschillende aspecten van de scriptie ook mondeling te communiceren.

Voor de masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied is het algemene regel dat de tweede begeleider afkomstig is uit de thuisfaculteit. Indien daarvan wordt afgeweken, moet de derde beoordelaar uit de thuisfaculteit komen.

Een substantieel deel van de scriptie dient een onderwerp uit het vakgebied van de student te behandelen. Daarnaast moet in de scriptie een volwaardig wijsgerig betoog tot ontwikkeling komen. Het feit dat de scriptie deze beide doelen verenigt, verklaart dat de omvang van de scriptie 5 EC groter is dan de reguliere MA scriptie.

Gezien de aard van deze opleiding kan een student op de gedachte komen, één scriptie te willen schrijven die zou kunnen gelden als afstudeerscriptie aan de Faculteit Wijsbegeerte én aan de thuisfaculteit. De Examencommissie van de Opleiding Wijsbegeerte van een wetenschapsgebied heeft besloten dat dit toegestaan kan worden, mits er zowel aan de eisen voor de afstudeerscriptie van de thuisfaculteit voldaan wordt, als aan de eisen voor de afstudeerscriptie bij filosofie.

Verder geldt voor deze opleiding dezelfde scriptieregeling als voor de masteropleiding Wijsbegeerte, zie p. 67 e.v.

Een student die de opleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied volgt, is niet verplicht - zoals bij de masteropleiding Wijsbegeerte - een afstudeerrichting of vakgroep te kiezen. Wél is de student verplicht, de filosofische vakken af te stemmen op het wetenschapsgebied van de thuisfaculteit.

Voor de Onderwijs- en examenregeling van de masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, zie de facultaire website.

12 Masteropleiding Filosofie en Educatie

De masteropleiding Filosofie en Educatie is een tweejarige opleiding (120 EC), inclusief een lerarenopleiding waarin een eerstegraads onderwijsbevoegdheid voor het vak Filosofie (HAVO, VWO) kan worden behaald.

Het eerste jaar van de opleiding komt ongeveer overeen met het programma van de 'gewone' masteropleiding Wijsbegeerte, met dien verstande dat twee vakken (2 x 5 EC) van de gewone master vervangen zijn door de onderdelen 'Basiscursus Master Lerarenopleiding' (5 ECT) en 'Masterstage 1 Leraar filosofie'. Deze dienen gelijktijdig gevolgd te worden.

Het tweede jaar is gericht op het via de praktijk verwerven van didactische principes en vaardigheden, het 'Werken-Leren traject' (50 EC). Tevens worden in dat jaar alsnog de twee mastervakken (samen 10 EC) afgerond.

Het vakinhoudelijke, filosofische deel van het programma - dat is bijna het gehele eerste jaar - wordt verzorgd door de Faculteit Wijsbegeerte. Het Universitair Onderwijscentrum Groningen (UOCCG) verzorgt het didactische deel - de lerarenopleiding, dat is bijna het gehele tweede jaar van deze master. Het is ook mogelijk om de lerarenopleiding te volgen na het behalen van de Master Wijsbegeerte. Neem hierover contact op met de vakdidacticus.

Basiscursus en Masterstage 1.

De Basiscursus is het eerste onderdeel van de lerarenopleiding. De student maakt hier kennis met het vak van filosofiedocent. De Basiscursus en bijbehorende Masterstage 1 lopen tijdens het tweede semester. Voor 1 februari kun je hiervoor inschrijven in Progress. Voor de stage moet je ongeveer twee dagdelen op school reserveren, welke dit zijn, wordt in overleg met de stageschool bepaald.

Toelating

Toelating is mogelijk na het behalen van een bachelor Wijsbegeerte. Studenten met een bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied moeten eerst aan aanvullende eisen voldoen. Zij moeten tenminste alle drie de tweedejaars blokken hebben afgerond.

Let op: het aanmeldingsformulier voor het Werken-Leren Traject, dit is het tweede jaar van de opleiding, moet voor 15 mei worden ingeleverd bij de studentenadministratie van het UOCCG Dit kan ook via de website: www.rug.nl/uocg

Studiefinanciering:

Omdat het een tweejarige opleiding betreft, krijgt de student een jaar extra studiefinanciering. Dat extra jaar is er ook voor studenten die zich pas na het behalen van

het masterdiploma Wijsbegeerte voor de opleiding Filosofie en Educatie inschrijven. Zij moeten hiertoe dan wel zelf een verzoek indienen bij de IBG.

12.1 Overzicht van het programma

1e jaar

- De onderdelen van het reguliere programma van de Master Wijsbegeerte (50 EC)
- Basiscursus Master Lerarenopleiding en Masterstage 1 Leraar Filosofie (10 EC) (zie pagina 105):

2e jaar

- De onderdelen van het reguliere programma van de Master Wijsbegeerte (10 EC)
- Het werken-lerentraject (50 EC)
 - Masterstage Leraar Filosofie 2 (15 EC)
 - Masterstage Leraar Filosofie 3 (10 EC)
 - Vakdidactiek 1 (5 EC)
 - Vakdidactiek 2 (5 EC)
 - Onderwijskunde VO (5 EC)
 - Onderzoek Master Lerarenopleiding (10 EC)

Deze onderdelen worden gedetailleerd beschreven op de website www.rug.nl/uocg. Contactpersoon voor de lerarenopleiding Filosofie is:

Eva-Anne le Coultre
tel.: 050 - 363 6612
e.a.le.coultre@rug.nl

Universitair Onderwijscentrum Groningen (UOCG)
bezoekadres: Landleven 1 Groningen
postadres: Postbus 800
9700 AV Groningen

13 Graduate School Philosophy

The Graduate School of Philosophy consists of

1. The Research Master's degree programme *Philosophy*.

This programme has been officially accredited by the Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders. The two-year long programme is designed to prepare talented students (with a bachelor's degree) for a Ph.D. and an academic career. The programme emphasizes methodological skills, encourages interdisciplinary approaches, and provides the student with ample opportunity to pursue his or her particular interests in small groups and/or individual tutorials.

2. The PhD-programme

The PhD-programme is highly selective and admission is based on academic merit: the best preparation is the successful completion of the Graduate School Researchmaster Philosophy programme. However, admission may also be gained on the basis of other Philosophy Master's degree programmes.

14 Research Master Philosophy

14.1 Introduction

This chapter deals with the aims and objectives of the Research Master programme and gives an overview of the programme details.

14.2 Aims and objectives of the programme

The goal of the Research Master is to prepare students for doing philosophical research, in particular preparing and writing a Ph. D. thesis in one of the areas of specialization offered by the departments. From this general goal a number of qualifications follow to be achieved by the alumni of the programme.

Theoretical knowledge and research skills

- 1 Alumni of the programme have an overview of important systematic and historical issues in philosophy, and a detailed knowledge of important issues in their area of specialization.
- 2 They have a mastery of the methodology appropriate to their area of specialization.
- 3 They have an overview of important developments in other scientific fields or cultural fields related to their area of specialization.
- 4 They have expertise in formulating clear and innovative research problems based on solid groundings in the state of the art in their area of specialization and the literature.
- 5 They have experience in integrating philosophical research and developments in other scientific fields related to their area of specialization.
- 6 They have gained experience in the full process of scientific research, including reporting on the results of their research. These qualifications are mirrored by their Master Thesis which may take the form of a publishable article.

General academic skills

- 7 Alumni of the programme are trained in argumentation and academic writing
- 8 They are able to report on their research for specialists and non-specialists alike.
- 9 They are capable of writing and speaking in the English language on their research.
- 10 They are trained in information search, in data documentation and archiving.
- 11 They have the skills required for further study in a largely self-directed or autonomous manner.

General work attitude

- 12 Alumni of the programme have acquired a general work attitude required for membership of a research team, and for participation in a research network in their own area of research.

The Research Master's degree programme *Philosophy* is offered by the Faculty of Philosophy of the University of Groningen. The purpose of this programme is to initiate students into the craft of research in the area of knowledge and knowledge development. The programme primarily prepares for further study and training aimed towards a PhD thesis.

The Philosophy Faculty consists of four departments:

1. History of Philosophy
2. Practical Philosophy
3. Theoretical Philosophy
4. Ethics

The four departments are the units of education and research within the faculty. The departments consist of one or more Full Professors, Associate Professors and Assistant Professors as well as post-docs and Ph.D. students.

Practical Philosophy and Ethics together provide the *Practical Philosophy* specialization. The other two areas of specializations are *History of Philosophy* and *Theoretical Philosophy*.

14.3 Admission

Admission Certificate

Students need an admission certificate to qualify for the degree programme. Following a positive decision by the Admissions Board, an admission certificate is issued by the Faculty Board, provided that the student satisfies all admission requirements. This admission certificate may entail further conditions that must be met before the student is allowed to begin the degree programme.

Admission Requirements

The admission requirements are included in section 4 of the *Teaching and Examination Regulations* on the website of the faculty.

TOEFL or IELTS test.

For the Research Master's programme, a paper TOEFL score of 92/120 or a minimum score of 6.5 in IELTS (International English Language Testing System) is required. The tests are not required for native speakers. The University of Groningen has its own Language Centre where tests can be taken equivalent to the TOEFL or IELTS tests. The advantage of a real TOEFL test above the Language Center test is its internationally recognized status. The faculty advises students to take the (real) TOEFL test.

Details of the TOEFL test may be obtained from the website <www.ets.org/toefl>. Arnhem is the only place in the Netherlands where a TOEFL test can be taken.

Details of the IELTS test are available from the British Council Office in your country or from the ELTS Liaison Unit, English Language Division, British Council, Medlock Street, Manchester M15 4 PR, United Kingdom. The British Council's website: <www.britishcouncil.org> may also be consulted.

There is an IELTS centre In the Netherlands:

IELTS Administrator. British Language Training Centre, Oxford House, N.Z Voorburgwal 328, 1012 RW Amsterdam, Netherlands, Tel: +31 (0)20 622 3634, Fax: +31 (0)20 626 4962, e-mail: bltc@bltc.nl

If you are admitted to the programme, the faculty will pay you back half of the cost of taking a TOEFL test. Consult the study advisor.

Admissions Board

The Admissions Board decides which students are eligible for the degree programme and its various modules. The Board consists of three members selected by and from the degree programme's Board of Examiners. The student advisor for the degree programme is an advisory member of the Board and acts as its secretary.

Admissions Board members are Prof. Dr. D.H.K. Pätzold (chairman), Dr.J.A. van Laar, Dr. P. de Laat. The secretary of the Admissions Board is Dr. J.A. van Laar. The Faculty student advisor is Dr. K.E. Gardiner, she is a first point of contact for any questions.

E-mail <Fil-study-Advisor@rug.nl> or phone +31 (0)50 363 6161.

Address of the Admissions Board (attn. Dr. K.E. Gardiner):

Oude Boteringestraat 52, 9712 GL Groningen, the Netherlands.

Application deadlines

Students can begin the degree programme either on 1 September or 1 February. Applications for admission must be submitted to the Admissions Board before 1 April (non EU-students), or before 1 June (EU-students) for enrolment in the first semester, and before 1 November (EU- and non EU-students) for enrolment in the second semester.

Application Form

An application form can be downloaded from the website of the Faculty.

14.4 Programme overview

The study has a study load of two years, or 120 EC. Most courses have a study load of 5 EC.

	1st semester	2nd semester
1st year	Basic Courses (4x5 EC)	Tutorials (2x5 EC)

	Methods (2x5 EC)	Seminar (5 EC) Electives (2x5 EC) Methods (1x5 EC)
2nd year	Term Abroad (15 EC *) Reading (10EC) Elective (5 EC)	Master's Thesis (25 EC) Research Proposal (5 EC)

*) Students may extend their term abroad to 30 EC by replacing their reading and elective with additional courses abroad.

See page 15 for details of the academic calendar. In general, course duration is a quarter. Course schedules are available from the faculty office.

Detailed information on all courses of the faculty is available on the internet:
<http://www.rug.nl/ocasys/filosofie/main/>

14.5 Programme details

First Year:

Start of the Programme

At the start of the programme students choose an area of specialization in consultation with the coordinator of the programme. The student must submit an individual study programme for approval to the programme coordinator, the study advisor and the tutor of the area of specialization. The programme will be judged on its coherence and must meet the requirements listed below.

Students who wish to depart from the rules of the programme should contact the study advisor, who is also secretary of the Board of Examiners. In some cases, the Board may give permission to follow a so-called 'free programme'.

Tutoring

Tutor

Each of the four departments has its own tutor. The tutor counsels students on matters concerning curriculum choices (readings, electives, et cetera), foreign visit, the choice of a master thesis topic and supervisor and stimulates active participation in research seminars. The student and tutor meet on a regular basis, at least four times a year.

Study advisor

The study advisor advises all students, including Research Master students. Students can contact the study advisor with questions concerning the organization of their education including the programme, specializations and study skills for instance. The

study advisor can also advise and support students in more personal matters. The and study advisor is also the contact person for the application of a Graduation Fund in the event of unavoidable study interruptions. The study advisor is also responsible for the evaluation of the students' progress and will draw up an evaluation at the end of the first year together with the tutor.

Masters thesis supervisor

Once the student has decided on his master thesis topic and has found a supervisor for the thesis, the student can ask the master thesis supervisor to take over the role of the tutor.

Programme coordinator

The programme coordinator is responsible for planning and monitoring the programme. At the start of the programme however, the programme coordinator assists students in choosing their area of specialization. Together with the tutor and study advisor, the programme coordinator judges the individual study programme on the basis of its coherence.

Core curriculum

The core curriculum of the Research Master consists of three courses devoted to philosophical methods and texts. The aim of these courses is to familiarize students with pivotal texts in different areas of philosophy and to develop skills in different styles and methods of doing philosophy. Some courses put an emphasis on classical texts, while others focus on methods and contemporary debates. These courses have been developed especially for Research Master students and are open to them only. As all students follow all three of them they provide for a forum in which students with research ambitions can interact with one another.

<i>quarter</i>	<i>Course</i>	<i>Number</i>
History of Philosophy		
1	Philosophical Texts and Methods: Historical Methods	51
Theoretical Philosophy		
2	Philosophical Methods and Texts: Analytical Methods	52
Ethics and Practical Philosophy		
3	Philosophical Methods and Texts: Empirical Methods	53

Four Basic Courses (4x5 EC)

Each department offers four to six basic courses during the first semester. Students choose three courses within their own area of specialization and one from the other two areas. These basic courses are open to all master students of the Faculty. However, Research Master students must write their papers in English.

List of Basic Courses 2011-2012

Kwartaal		Nnummer
Mastervakken <i>Geschiedenis van de Filosofie</i>:		
1	History of Modern Philosophy: Kant and Schopenhauer on Art	37
2	Wittgenstein reads Freud and Frazer	84
3	Secrets of Responsibility: A History of the Phenomenology of Responsibility	67
4	Philosophy of Biology: A History from Kant to Darwin	55
Mastervakken <i>Ethiek en Praktische Filosofie</i>		
2	Ethics: Advanced Moral Psychology	14
1	Anarchism: History, Theory and Applications	2
1	Social Contract Theory	69
2	Tolerance: From Locke to Lessing to Latitude in What?	79
3	The Culture of New Capitalism: : Cultural philosophy of post-fordism, experience economy and globalization	7
Mastervakken <i>Theoretische Filosofie</i>:		
1	Philosophy of Argumentation 2: Dialogue and Fallacy	54
2	Philosophy of Neuroscience	59
2	Embodied Minds	13
3	Philosophy of Probability	60
3	Multi-agent Systems (bij KI)	86
4	Dynamic Interactive Belief Revision (bij KI)	85
4	Philosophy of Logic: Theories of Logical Consequence	56

Tutorials (2x5 EC)

Each department offers tutorials on a particular subject. These tutorials are open to Research Master students only. Students take at least one tutorial within their own area of specialization. Although the content of the tutorial is basically determined by the current research of the lecturer, specific interests of the students may be taken into account as well.

Students may, after consultation with their tutor, deviate from the list of tutorials offered in the study guide. Students may also expand one of the tutorials listed in the study guide to a maximum of 10 EC. In this case, a midterm examination is part of the tutorial. In case of a deviation from the list of tutorials, the head of the department must approve the tutorial.

Students are advised to contact their tutor at the end of the first semester to discuss their choice of tutorials.

List of Tutorials 2011-2012

<i>Tutorial</i>	<i>Number</i>
History of Philosophy	
Kant and Neokantianism. Between Philosophy of Science and Philosophy of Culture	40
For a second TF tutorial: contact one of the GF staff members	
Ethics and Practical Philosophy	
Practical Philosophy	64
The Analysis of Freedom: Contents and Value	77
Theoretical Philosophy	
Philosophical Analysis of Arguments and Concepts	50
For a second TF tutorial: contact one of the TF staff members	

Electives (3x5 EC)

The electives (three in the first year, one in the second year) may be chosen from amongst the basic courses and tutorials offered by the Faculty of Philosophy. Students may also take master courses offered by other departments in or outside of Groningen (up to 15 EC) and may also take an academic language course (up to 5 EC). Students can use the electives in the first year to expand a methods course or a basic course with their area of specialization to a 10 EC course.

Learning activities as a teaching assistant at the Faculty count for a maximum of 5 EC as part of the electives. An assistantship counts for 3 EC. (More information about assistantships can be found on the Faculty website.)

Seminar (5 EC)

Students take part during a whole year in one of the research seminars organized by the four departments of the Faculty. Students are also required to attend the Graduate School colloquia. Students with an ethics/practical philosophy specialization choose between the seminars offered by the department of practical philosophy and the department of ethics.

In these seminars, members of the staff, PhD. students and students of the Research Master discuss work in progress. These seminars take place at least six times a year. Students are required to take active part in the discussions and to present a part of their thesis, or a related paper, during one of the meetings. The seminar is graded on a satisfactory/unsatisfactory basis.

Second Year:

Term Abroad (15 EC)

Dutch students are required to do part of their coursework at a university outside of the Netherlands. The courses taken abroad are MA courses and are compatible with the research interests of the student and his/her study programme. Students must seek advice and secure written permission from their tutor and the student advisor for their choice of a university and the courses they intend to take. It is recommended that students choose a university and start preparing their term abroad as soon as possible after their enrolment.

Students may extend their term abroad up to 30 EC, by replacing their reading and elective with additional courses abroad.

Dutch students who wish to take courses at other Dutch universities instead of going abroad must seek the permission of the Board of Examiners.

Students from abroad will take courses within the Faculty or at another university in the Netherlands.

It is recommended that students choose a university with which members of the Faculty have well established contacts. The Faculty as a whole has established an alliance with the Faculty of Philosophy of the Unam (Mexico), the Humboldt University (Germany), the University of Bremen (Germany) and the university of Gent (Belgium).

Financial support for students going abroad can come from three sources: the Socrates/Erasmus Program, the Marco Polo Fund and the RUG's Executive Board. Student exchanges are organized by the Groningen Office for International Cooperation (BIS).

For more information about the organization of the term abroad: contact the student advisor, Dr. Katherine Gardiner, room 0015, e-mail: FIL-study-advisor@rug.nl.

Reading Programme (10 EC)

With a view to their area of specialization and/or the topic of their thesis, students make an appointment with the appropriate staff member(s) to supervise their reading programmes. This reading is concluded with one or two papers. Depending on the amount of studied literature, this part of the programme is credited with 5 or 10 EC. The reading programme might be used to extend the research done in the context of one or two of the regular courses.

Elective (5 EC)

See 'First Year'

Thesis

The thesis constitutes the culmination of the Research Master programme. It contains two parts: (i) an independent, publishable article (25 EC) , and (ii) a project proposal (5 EC).

Publishable article (25 EC)

Before students begin work on their article, they choose a first supervisor in the area of his/her specialization. The supervisor and the student jointly choose a second supervisor. They decide on a topic of the article. It is the supervisor's responsibility to make sure that the topic is well defined, that the deadlines are clear and that the latter are being respected

The length, structure and style of the publishable article must reflect the norms typical of journal publications in the philosophical sub-discipline in which the student specialises.

There are some obvious requirements that any publishable article must satisfy:

- It must be the result of independent research;
- it must make a relevant contribution to the field of research;
- it must respond to a clearly formulated, well circumscribed and relevant question or problem, which reflects the state of the philosophical debate;
- it displays traditional qualities of a philosophically worked-out argument such as consistency, sound analysis, coherent argumentation, etc.;
- it shows knowledge of the relevant literature;
- it contains references, quotations, and bibliographies that reflect the state of the art in the philosophical sub-discipline in which the student specialises.
- The length of the article should be ca. 8,000 words, with a max. of 14,000.

Upon approval of the article by the first and second supervisor, a third examiner will be asked to read it, and upon his/her approval the article can be defended. During the 45 minute defense, students answer the critical comments of their supervisors, the third examiner, and other members of the Faculty.

Research Proposal (5 EC)

The Research Project, as a rule supervised by the first and second supervisors of the article, takes the characteristic form of an application, of the type that one might submit in an application for a PhD position at a Dutch university or for a research grant of the Dutch Science Foundation (NWO). See www.nwo.nl to download relevant formats (e.g. "veni" or "PhD's in the humanities"). It must contain at least the following components:

- Title of the project;
- summary of the theme and aim of the project (maximum 200 words);
- proposal of the research project, its background, aims and methods (ca. 10 pages, ca. 2000 words, excluding the bibliography);
- short statement of the scientific or/and social relevance of the research project (maximum 400 words);
- research timetable (work schedule covering 3 à 4 years);
- bibliography; curriculum vitae.

This part of the thesis is graded on a satisfactory/unsatisfactory basis.

15 PhD Programme Philosophy

The PhD programme has a duration of 4 years, which is 240 European Credits (EC), whereby one EC is equivalent to 28 hours of research or tuition. Of the 4 years, 3 and a half years (210 EC) are earmarked for research under supervision and a half year (a minimum of 25 EC and a maximum of 30 EC) is intended for tuition.

The tuition part of the Groningen PhD programme consists of: 5 EC practical skills, 5 EC for the course 'Groningen Philosophical research in Debate', 5 EC didactical skills and 15 to 20 EC from the researchmaster on offer or from national programmes.

The programme can be followed part-time, but may not exceed a duration of 5 years in total.

More information about the PhD Philosophy programme in Groningen, especially on the research part, will become available during the academic year. See the faculty web site, <http://www.rug.nl/gradschoolphilosophy/index>

Admission

Admission of PhD candidates is highly selective and based on academic merit: the best preparation is successful completion of the Research Master Philosophy programme. However, admission may also be gained on the basis of other philosophy master's degree programmes.

Chances are that you are currently looking for a PhD position and funding. PhD positions for Philosophy are usually posted on the website, twice a year (Spring / Autumn). You need to officially apply to obtain one of these positions.

When you apply for an available position, funding will be arranged for you. Details are included in the description of the available position.

16 Deeltijdstudie

16.1 Aanmelding, inschrijving

Masteropleiding Wijsbegeerte en Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied:

Hiervoor kunt U zich het hele jaar door inschrijven bij de Centrale Studentenbalie van de Rijksuniversiteit Groningen.

16.2 Collegegeld, studiefinanciering

Zie voor de tarieven van het collegegeld voor het studiejaar 2011-2012 het Studentenstatuut op de facultaire website. Een deeltijdstudent heeft geen recht op studiefinanciering. Afhankelijk van het inkomen zijn studiekosten wel aftrekbaar van de belasting.

16.3 Deeltijdstudie Masteropleiding Wijsbegeerte

Studieduur:

1½ tot 2 jaar (gemiddeld ruim 30 EC per jaar)

Toegang:

De opleiding is toegankelijk met een Bachelorgraad in de Wijsbegeerte of met een bachelorgraad in de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied.

Opzet:

Het deeltijdprogramma van de masteropleiding Wijsbegeerte is gelijk aan het programma van de voltijdstudenten. Zie het betreffende gedeelte in deze gids.

De onderwijs- en examenregeling van de masteropleiding Wijsbegeerte staat op de facultaire website.

16.4 Deeltijd Masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied

Studieduur:

3 tot 4 jaar (gemiddeld ruim 30 EC per jaar); 1½ tot 2 jaar indien vrijstelling is verkregen voor het niet-filosofische gedeelte. Zo'n vrijstelling wordt verleend op basis van 60 EC uit een universitaire masteropleiding in het betreffende wetenschapsgebied.

Toegang:

De opleiding is toegankelijk met een bachelorgraad in de wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied of een gelijkwaardig programma.

Opzet:

Het deeltijdprogramma van de masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied is gelijk aan het programma van de voltijdstudenten. Zie het betreffende gedeelte in deze gids.

De onderwijs- en examenregeling van de deeltijd masteropleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied staat op de facultaire website.

16.4 Deeltijdstudie Researchmaster Philosophy

Studieduur:

3 tot 4 jaar (gemiddeld ruim 30 EC per jaar)

Toegang:

Om toegelaten te worden tot deze opleiding is een toelatingsbewijs nodig. Er is een speciale toelatingscommissie.

Er zijn toelatingsvereisten onder andere met betrekking tot de vooropleiding (inhoud, niveau, gemiddeld cijfer) en de beheersing van de Engelse taal.

Wat de vooropleiding betreft wordt een bachelor Wijsbegeerte vereist of een bachelor Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied, of een (Nederlandse of buitenlandse) opleiding die daarmee gelijk gesteld kan worden. In de laatste twee gevallen kunnen aanvullende eisen worden gesteld.

Omdat de opleiding in het Engels verzorgd wordt, moeten non-native speakers van die taal een TOEFL-toets of IELTS-toets of een daaraan gelijkwaardige toets afleggen.

Opzet:

Het deeltijdprogramma van de Researchmaster Philosophy is gelijk aan het programma van de voltijdstudenten. Zie het betreffende gedeelte in deze gids.

De onderwijs- en examenregeling van de Researchmaster Philosophy staat op de facultaire website.

17 Onderwijs- en Examenregeling en de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie en Studentenstatuut

17.1 OER-en

De bij de studiegids behorende Onderwijs en Examenregelingen van de bachelor en masteropleidingen van de Faculteit Wijsbegeerte zijn te vinden op de website van de Faculteit Wijsbegeerte op:

<http://www.rug.nl/filosofie/informatievoor/filosofiestudenten/regelingen/index>

17.2 Regels en richtlijnen van de examencommissie

De bij de studiegids behorende Regels en Richtlijnen van de Examencommissie van de Faculteit Wijsbegeerte zijn te vinden op de website van de Faculteit Wijsbegeerte op:

<http://www.rug.nl/filosofie/informatievoor/filosofiestudenten/regelingen/index>

17.3 Studentenstatuut

Het studentenstatuut is een overzicht van de rechten en plichten van zowel studenten als de universiteit. Het is gebaseerd op landelijke wet- en regelgeving (vooral de Wet op Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek, de WHW) en aangevuld met regelingen die specifiek van de RUG afkomstig zijn. Deze laatste regelingen zijn opgenomen in de bijlagen bij het instellingsdeel van het Studentenstatuut.

Het Studentenstatuut bestaat uit twee delen. In het *instellingsspecifiekdeel* worden de algemene rechten en plichten genoemd voor de gehele universitaire organisatie zoals inschrijving en rechtsbescherming. Het instellingsdeel is te vinden op de website van de RUG: <http://www.rug.nl/studenten/regelingen/studentenstatuut/>

In het instellingsdeel van het Studentenstatuut worden de artikelen van wetten en regelingen niet letterlijk geciteerd, maar zo leesbaar mogelijk weergegeven. Bij de verschillende onderwerpen zijn links opgenomen naar de betreffende artikelen van de wet of regeling.

Het *opleidingsspecifiekdeel* beschrijft de rechten en plichten die specifiek gelden voor een opleiding, zoals examens en studiepunten. Deze verschillen per opleiding en faculteit. Je kunt het opleidingsdeel raadplegen bij de facultaire onderwijs- en examenadministratie en in de facultaire studiegidsen.

Geldigheid

Het studentenstatuut geldt voor het studiejaar 2011/2012. Het instellingsdeel van het Studentenstatuut wordt jaarlijks, met instemming van de Universiteitsraad, door het College van Bestuur vastgesteld. Als het Statuut in strijd of tegenspraak is met wettelijke regels, dan gaan de wettelijke regels voor.

Bekendmaking

Alle studenten ontvangen aan het begin van het studiejaar een mail van het College van Bestuur met de vermelding waar zij het Studentenstatuut op de website van de RUG kunnen vinden en waar zij binnen de universiteit het statuut kunnen inzien.

Het belang van het Studentenstatuut

Alle studenten worden geacht op de hoogte te zijn van de inhoud van het Studentenstatuut. Als je je niet houdt aan de plichten die uit het statuut voortvloeien, heeft dat mogelijk consequenties voor je rechten, bijvoorbeeld op financiële ondersteuning uit het Afstudeerfonds. Een wet of regeling heeft per definitie een algemeen karakter. Dat geldt ook voor het Studentenstatuut. Dit betekent dat het effect in een concrete situatie en in een individueel geval niet altijd eenduidig en voorspelbaar is. Ten slotte is „recht“ nooit statisch, maar voortdurend in ontwikkeling. Studenten die dit studiejaar begonnen zijn, krijgen te maken met andere regelingen dan ouderejaars. Zorg er dus altijd voor dat je je goed laat informeren door jouw faculteit en/of het Studenten Service Centrum (SSC) en lees het Studentenstatuut goed door.

Onderwerpen in het Studentenstatuut

Het centrale deel van het Studentenstatuut bevat nadere informatie over de rechten en plichten van de student met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- toegang en toelating tot universitaire opleidingen;
- inschrijving en beëindiging inschrijving, betaling collegegeld;
- het onderwijs, inclusief het bindend studieadvies;
- de tentamens en examens;
- financiële ondersteuning in geval van overmacht of bijzondere omstandigheden;
- medezeggenschap;
- gedragsregels;
- rechtsbescherming, klachten-, bezwaar- en beroepsprocedures

Adressen Centrale instanties Rijksuniversiteit Groningen

College van Bestuur (CvB)

Postbus 72, 9700 AB Groningen

tel: (050) 363 5285

Universiteitsraad (U-raad)

Postbus 72, 9700 AB Groningen

tel: (050) 363 8535, mail: uraad@rug.nl, internet: www.rug.nl/uraad

Algemeen Bestuurlijke en Juridische Zaken (ABJZ)

Postbus 72, 9700 AB Groningen

tel: (050) 363 5440, mail: abjz@rug.nl, internet:
www.rug.nl/bureau/expertisecentra/abjz

Donald Smits Centrum voor Informatie Technologie (CIT)

Zernikeborg, Nettelbosje 1

Postbus 11044, 9700 CA Groningen

tel: (050) 363 9200, mail: secretariaat-cit@rug.nl, internet: www.rug.nl/cit

Helpdesk CIT:

tel: (050) 363 3232, mail: servicedesk-centraal@rug.nl

Arbo- en Milieudienst (AMD)

Visserstraat 49, 9712 CT Groningen

tel: (050) 363 5551, mail: amd@rug.nl, internet: www.rug.nl/amd *Studentenstatuut*

Bureau Vertrouwenspersoon

Marijke Dam, Vertrouwenspersoon

Visserstraat 47, 9712 CT Groningen

tel: (050) 363 5435, mail: j.m.dam@rug.nl, internet: www.rug.nl/vertrouwenspersoon

Klachtencommissie (Seksuele) Intimidatie, Agressie, Geweld en Discriminatie

Antwoordnummer 172, 9700 AB Groningen

University Student Desk (USD)

Broerstraat 5, Postbus 72, 9700 AB Groningen

tel: (050) 363 8004, mail: usd@rug.nl, internet: www.rug.nl/hoezithet,
www.rug.nl/insandouts

International Service Desk (ISD)

Broerstraat 5, Postbus 72, 9700 AB Groningen

tel: (050) 363 8181, mail: isd@rug.nl, internet: www.rug.nl/isd

Studentendecanen, onderdeel van het Studenten Service Centrum

Uurwerkersgang 10, Postbus 72, 9700 AB Groningen

tel: (050) 363 8004, mail: usd@rug.nl, internet: www.rug.nl/ssc

Studentenpsychologen, onderdeel van het Studenten Service Centrum

Uurwerkersgang 10, Postbus 72, 9700 AB Groningen
tel: (050) 363 5544, mail: studentenpsychologen@rug.nl, www.rug.nl/ssc

Studie Ondersteuning (SO), onderdeel van het Studenten Service Centrum

Uurwerkersgang 10, Postbus 72, 9700 AB Groningen
tel: (050) 363 5548, mail: y.m.robert@rug.nl, internet: www.rug.nl/ssc

Talent and Career Center (T&CC)

Munnekeholm 2, 9711 JA Groningen, Postbus 7117, 9701 JC Groningen
tel: (050) 311 1589, mail: info@talentcareercenter.nl, internet:
www.talentcareercenter.nl

College van Beroep voor de Examens (CBE)

Postbus 72, 9700 AB Groningen
tel: (050) 363 5439

Universitaire Fondsen Commissie (UFC)

Postbus 72, 9700 AB Groningen
mail: ufc@rug.nl

18 Studieonderdelen

1. ALGEMENE VAARDIGHEDEN

vakcode	FI021AV
doel	Na afloop van de cursus dient de student in staat te zijn een kort filosofisch essay te schrijven en een korte filosofische voordracht te houden volgens richtlijnen die betrekking hebben op de vraagstelling, opbouw, paragraafindeling, publieksgerichtheid, leesgemak, schrijfstijl, spelling, brongebruik, begrijpelijkheid en afwerking.
inhoud	In het hoorcollege nemen we de opbouw van een filosofisch essay door en bespreken we hoe een wijsgerig onderzoek opgezet kan worden. Vragen die aan de orde komen zijn: hoe baken je de vraagstelling af?; hoe richt je je op een publiek?; hoe formuleer je correct en aantrekkelijk?; wat vormt een effectieve schrijfstrategie?; hoe maak je gebruik van bronnen? Een theaterdocent zal een training 'Lichaamstaal en Stemexpressie' verzorgen. Technieken om een filosofisch werkstuk te schrijven en te becommentariëren en om een aantrekkelijke voordracht te presenteren gaan we uitgebreid oefenen in kleine werkgroepen.
coördinator	dr. J.A. van Laar
docent	dr. J.A. van Laar en anderen
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	propedeuse
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	· J. Geertsema, <i>Digitale syllabus Presenteren: Drie talen tegelijk spreken</i>. · <i>Digitale syllabus: Richtlijnen voor het schrijven van een filosofisch werkstuk</i>. Groningen: Faculteit Wijsbegeerte
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege, workshop
toets	referaat/presentatie, schriftelijke opdracht(en), werkstuk
entree	geen

2. ANARCHISM: HISTORY, THEORY AND APPLICATIONS

code	FI114MH
objectives	· Knowledge of the main traditions of anarchist thought · Knowledge of different views on legitimacy of authority · The ability to apply theories of anarchism in discussions on topical issues.
contents	This course gives an overview of anarchist moral and political thought. The first part centers around the main varieties of anarchist thinking in the 19th and the early 20th century up until the Spanish civil war (e.g. Proudhon, Godwin, Bakunin, Kropotkin, Herzen, Goldman). We will encounter the prime divisions within anarchist thought, such as its

	individualist and collectivist strands, and its applications to political and private life. We then turn to a discussion of the two most prominent varieties of contemporary anarchism: the anarcho-capitalism of libertarians and various forms of 'alter-globalization'. In the third part of the course, attention is paid to anarchism 'in practice'. Questions of institutional design are discussed in the context of anarchist living communities as well as with respect to the organization of universities.
lecturers	dr. M. Pauly , prof. dr. M.V.B.P.M. van Hees , dr. J.A. Vega
programme	Ma Philosophy,
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	· To be announced
language	English
format	lecture
assessment	essay

3. ARGUMENTATIEFILOSOFIE 1

vakcode	FI102ARG
doel	(1) Inzicht in de dialectische benaderingen van argumentatie-analyse; (2) Vaardigheid in analyseren van de argumentatie in complexe theoretische argumentaties uit wijsbegeerte, wetenschap en politiek, met nadruk op rol van hypothesen; (3) Inzicht in de dialectische benaderingen van het beoordelen van argumentatie, toegespitst op (1) circulaire argumentatie, (2) deductieve rechtvaardigingskracht (dialooglogica) en (3) niet-deductieve rechtvaardigingskracht (theorie van de argumentatieschema's); (4) Inzicht in epistemische benaderingen van reconstructie en beoordeling, toegespitst op de kwestie van circulaire argumentatie.
inhoud	Het eerste doel van de cursus is het verkrijgen van vaardigheden op het gebied van de analyse en beoordeling van argumentatie. Het tweede doel is om inzicht te krijgen in de filosofische achtergronden van dergelijke vaardigheden. We bespreken drie benaderingen. We zullen eerst uitgebreid ingaan op de pragma-dialectische methode van het analyseren en beoordelen van argumentatieve teksten en speciaal aandacht besteden aan de bijbehorende drogredentheorie. Daarna zullen we ingaan op formele dialectiek en met name dialooglogica. Tenslotte bestuderen we de epistemische benadering van argumentatie. We zullen speciaal aandacht schenken aan drie beoordelingskwesties: (a) Hoe moeten we circulaire argumentatie beoordelen?; (b) Hoe kunnen discussianten zelf nagaan of een argumentatie deductief geldig is?; (c) Hoe kunnen ze nagaan of een schema afdoende rechtvaardigingskracht heeft op grond van een (niet-deductief) argumentatieschema?
docent	dr. J.A. van Laar
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II b

studielast	5 EC
literatuur	· Digitale reader Argumentatiefilosofie 1
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen

4. BACHELORSCRIPTIE 10 EC

vakcode	FI073S10
inhoud	Bachelorscriptie 10EC
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II
studielast	10 EC
taal	Nederlands

5. BASISCURSUS FILOSOFIE EN EDUCATIE

vakcode	FI046EDU
doel	Deze cursus heeft tot doel de student voor te bereiden op het zelfstandig functioneren als filosofiedocent in het voortgezet onderwijs. De cursus is het eerste onderdeel van de lerarenopleiding. Deze maakt deel uit van de tweejarige Master Filosofie en Educatie.
inhoud	De basiscursus (10 EC) bestaat voor de helft uit theorie en voor de andere helft uit het lopen van een stage op een havo/vwo school. Tijdens deze stage geeft de student 15-20 uren les, waarvan een serie van minimaal 6 lessen zelfstandig. Daarnaast observeert de student 15-20 lessen. Het theoretische gedeelte bestaat uit het volgen van colleges vakdidactiek en onderwijskunde en het maken van bijbehorende opdrachten (zoals: lesvoorbereidingen, lesverslagen, het vergelijken van lesmethodes, het maken van een toets).
programma	Ma Filosofie en Educatie
fase	master
periode	semester I
studielast	10 EC
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, stage
toets	schriftelijke opdracht(en), stageverslag De student wordt zowel op zijn stage beoordeeld als op de gemaakte opdrachten. Na afloop van de cursus brengen de stagebegeleider en vakdidacticus een kwalitatief begeleidersadvies waaruit blijkt of de student geschikt is het(betaald) werken-lerentraject (het vervolg van de lerarenopleiding).
opm	Tijd: colleges zijn op de dinsdagochtend van 9.00 - 12.00 uur. Daarnaast moet je gedurende deze periode ongeveer twee dagdelen reserveren voor de stage op school (tijdstippen hiervoor kunnen nog niet gegeven worden, in overleg met de stageschool spreek je de uren af waarop je kunt observeren/ lesgeven) Inschrijven: via Progress (Basiscursus lerarenopleiding) je dient je

daarnaast ook in te schrijven voor de Master Filosofie en Educatie via Studielink.

Als je overweegt de lerarenopleiding te gaan doen, of vragen hierover hebt, neem dan zo spoedig mogelijk contact op met Eva-Anne le Coultre (e.a.le.coultre@rug.nl).

6. BIBLIOTHEEKINSTRUCTIE

vakcode	FIBIBL
inhoud	Voor eerstejaarsstudenten wordt een bibliotheekinstructie georganiseerd. In het studiejaar 2011-2012 vormt de bibliotheekinstructie een verplicht onderdeel van het vak Algemeen Vaardigheden. De instructie bestaat uit twee aaneensluitende onderdelen op woensdag 8 september: 1) een deel in de Faculteit aan de Oude Boteringestraat; en 2) een deel in de Universiteitsbibliotheek.
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	bachelor
periode	semester I a
studielast	EC
taal	Nederlands

7. THE CULTURE OF NEW CAPITALISM: CULTURAL PHILOSOPHY OF POST-FORDISM, EXPERIENCE ECONOMY AND GLOBALIZATION

code	FI114RB
objectives	A critical reconstruction and analysis of the rise of a new type of capitalist economy and culture, followed by a comparative study of the most influential and relevant contributions to the debate on neoliberalism, post-fordism, McDonaldization and liquid modernity, and a discussion of the philosophical consequences.
contents	Since the rise of neoliberalism in the eighties several social scientists, philosophers and critics claimed that capitalism had entered into a new phase, alternately described as post-fordism, the rise of a service or experience economy, globalization, liquid modernity, et cetera. In this seminar these theories are presented and discussed, and critically compared with a few traditional approaches (Marx, Weber, a.o.). The hypothesis of a new capitalist cultural reality will be discussed extensively.
lecturer	prof. dr. R.W. Boomkens
programme	Ma Philosophy
phase	master
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· Reader with texts of Marx, Weber, Harvey, Sennett, Bauman, Boltanski & Chiapello, Castells, and others· To be announced
language	English
format	lecture

assessment	essay
prerequisites	Bachelor philosophy or humanities

8. CULTUURFILOSOFIE

vakcode	FI090CUF
doel	In dit inleidende college cultuurfilosofie wordt een systematisch overzicht geboden van de belangrijkste aspecten, thema's en begrippen van de cultuurfilosofie, in nauwe relatie met de diverse cultuurwetenschappen.
inhoud	De cultuurfilosofie concentreert zich op de manier waarop mensen individueel en collectief betekenis geven aan hun leefwereld en op de middelen (media) die hen daarbij behulpzaam zijn. Daarbij handelt het om thema's als (culturele) identiteit, culturele verschillen en tegenstellingen, lokale, nationale en mondiale cultuur, communicatieprocessen, de rol van (nieuwe) media en technologieën, culturele repertoires, rituelen en praktijken, en om culturele macht en dominantie. Meer in het bijzonder wordt ingegaan op: 1) de opkomst van het cultuurbegrip; 2) de geschiedenis van de cultuur- of geesteswetenschappen; 3) massa- en elitecultuur of 'hoge' en 'lage' cultuur; 4) technologische cultuur en de kennissamenleving; 5) culturele globalisering.
coördinator	dr. J.A. Vega
docenten	prof. dr. R.W. Boomkens , dr. J.A. Vega
programma	Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied, Minor Filosofie
fase	bachelor
periode	semester I b
studielast	5 EC
literatuur	· R.W. Boomkens, <i>Erfenissen van de Verlichting. Basisboek Cultuurfilosofie</i>, 2011, te verschijnen · Reader met teksten uit de geschiedenis en actualiteit van de cultuurfilosofie
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen incl. tussentijdse toetsen

9. CULTUURFILOSOFIE 1: INLEIDING IN DE CULTUURFILOSOFIE

vakcode	FI081CUF
doel	In dit inleidende college cultuurfilosofie wordt een systematisch overzicht geboden van de belangrijkste aspecten, thema's en begrippen van de cultuurfilosofie, in nauwe samenhang met de diverse cultuurwetenschappen.
inhoud	De cultuurfilosofie concentreert zich op de manier waarop mensen individueel en collectief betekenis geven aan hun leefwereld en op de middelen (media) die hen daarbij behulpzaam zijn. Daarbij handelt het, naast een algemene inleiding op het begrip 'cultuur' zelf, om thema's als (culturele) identiteit, culturele verschillen en tegenstellingen, lokale, nationale en mondiale cultuur, de rol van (nieuwe) media en technolo-

	gieën, culturele repertoires, rituelen en praktijken, en om culturele macht en dominantie. Meer in het bijzonder wordt ingegaan op: 1) de opkomst van het cultuurbegrip; 2) de geschiedenis van de cultuur- of geesteswetenschappen; 3) massa- en elitecultuur of 'hoge' en 'lage' cultuur; 4) technologische cultuur; 5) culturele globalisering.
docent	prof. dr. R.W. Boomkens
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	propedeuse
periode	semester I a
studielast	5 EC
literatuur	· René Boomkens, <i>Erfenissen van de Verlichting. Basisboek Cultuurfilosofie</i>, Boom, Amsterdam 2011.· Reader met primaire teksten uit de geschiedenis en actualiteit van de cultuurfilosofie
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen

10. CULTUURFILOSOFIE 2: MODERNITEIT EN POSTMODERNITEIT

vakcode	FI072CUF
doel	Inzicht in de fundamentele filosofische controverse tussen Verlichting en Romantiek, tussen modernisme en postmodernisme, die bepalend was voor de Westerse wijsbegeerte en voor de westerse cultuur in het algemeen, uitmondend in het hedendaagse globaliseringsdebat.
inhoud	Verdiepend college dat ingaat op de belangrijkste kenmerken van moderniteit en Verlichting (rationaliteit, vrijheid, gelijkheid, vooruitgang, emancipatie) en op de wijze waarop deze door het postmodernisme en in recente debatten over globalisering van de cultuur zijn geproblematiseerd en opnieuw geagendeerd. De meest opvallende en spraakmakende stroming in de cultuurfilosofie van de laatste vijftwintig jaar was zonder twijfel het postmodernisme. Onder die vlag werden vrijwel alle grote filosofische thema's en de daaraan verbonden pretenties, die sinds de Verlichting opgeld deden, zwaar geproblematiseerd. Er zou een einde zijn gekomen aan de 'Grote Verhalen' van de moderne, Westerse filosofie: Wetenschap en Waarheid, Emancipatie en Bevrijding, en nog meer hoekstenen van het moderne filosofische wereldbeeld en van de Westerse cultuur leken ten prooi te vallen aan een onverbloemd scepticisme en culturrelativisme. In het college reconstrueren we de aanvallen van enkele filosofische postmodernisten op het 'moderne denken', waarna we tot een voorlopige evaluatie trachten te komen. Is de strijd tussen modernisten en postmodernisten de zoveelste versie van de strijd tussen rationalisten en romantici, of is er meer aan de hand? Na aandacht voor de historische wortels van het debat (filosofen als Kant, Nietzsche, Adorno, e.a.) staan de cultuurfilosofische opvattingen van o.a. Habermas, Foucault, Rorty, Lyotard en Vattimo centraal. Het college sluit af met een debat over 'Regels van het mensenpark' van Peter Sloterdijk.

docent	prof. dr. R.W. Boomkens
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester I b
studielast	5 EC
literatuur	· Peter Sloterdijk, <i>Regels voor het mensenpark</i>, Boom, Amsterdam 2000, of een latere editie. · Reader met teksten van o.a. Benjamin, Adorno, Habermas, Foucault, Rorty, Lyotard, Vattimo
taal	Nederlands
vorm	groepsdiscussie, hoorcollege
toets	deeltentamen(s), huiswerktentamen

11. CULTUURFILOSOFIE 3: MEDIA EN IDENTITEIT. MODERNE CULTUUR ALS FILOSOFISCH PROBLEEM

vakcode	FI063CUF
doel	· Inzicht in enkele belangrijke filosofische en cultuurwetenschappelijke theorieën over de betekenis en de plaats van cultuur in moderne samenlevingsvormen en de rol die(massa)media daarbij spelen; · Actieve verwerking van dit inzicht in het schrijven van een essay over een cultuurfilosofisch thema.
inhoud	Onze ervaring als leden van een complexe samenleving wordt in hoge mate bepaald of gestuurd door uiteenlopende media. Daaronder vallen natuurlijk allereerst de moderne communicatie- en informatiemedia, zoals radio, televisie, film, pers, video, internet en e-mail, maar in bredere zin maken die media deel uit van een 'openbare sfeer', waarin uiteenlopende instituties, van universiteiten tot cafés, van theaters tot voetbalstadions, en van poppodia tot bibliotheken, een cruciale rol spelen. Wie en wat wij zijn, en zeker wat wij daar zelf over denken, wordt in sterke mate bepaald door de werking van dergelijke media en instituties. Dit college besteedt aandacht aan de wijze waarop zulke media werken, aan de macht die zij vertegenwoordigen, aan de theorievorming over die media in diverse wetenschappen en in de filosofie, en aan de vraag welke rol wij zelf als sociale actoren en deelnemers aan de cultuur ten opzichte van en in dergelijke media kunnen spelen.
docent	prof. dr. R.W. Boomkens
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	· Walter Benjamin, <i>Het kunstwerk</i>, SUN Nijmegen, 2008, ca. € 30,00 · Reader met teksten van o.a. Benjamin, Adorno, McLuhan, Williams, Baudrillard, Jameson, Vattimo, Mitchell, DeVeire, De Cauter, ca. € 15,00
taal	Nederlands

vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	essay
entree	Kennis van de stof van het tweedejaarscollege Cultuurfilosofie wordt bekend verondersteld.

12. GESCHIEDENIS OUDHEID 2: DE SOFISTEN. POSTMODERNISME IN DE OUDHEID

vakcode	FI072OUD
doel	Leren lezen van teksten (dan wel tekstfragmenten) uit de oudheid in vertaling, tegen hun historische culturele achtergrond.
inhoud	Het intellectuele klimaat van het klassieke Athene in de tweede helft van de 5e eeuw v.C. werd gekenmerkt door scepticisme en relativisme. Sedert het begin van de 6e eeuw was er een grote verscheidenheid aan natuurwetenschappelijke theorieën ontstaan die elkaar tegenspraken. Hierop kwam een reactie van subjectivisme. Wetenschappelijke kennis is een fictie, de waarheid bestaat niet, de enige waarheden die er zijn zijn relatief en subjectief. Vandaar Protagoras' stelling "De mens is de maat van alle dingen; van de dingen die er zijn dat ze er zijn en van de dingen die er niet zijn dat ze er niet zijn". De exponenten bij uitstek van deze houding waren de sofistena. Zij richtten de intellectuele aandacht op kwesties omtrent mens en maatschappij en luidden daarmee de klassieke periode van verlichting in van het Athene van 450-400. Hun beweging is van blijvend belang gebleken. "No intellectual movement can be compared with (the sophistic movement) in the permanence of its results... The questions which the Sophists posed have never been allowed to elapse in the history of Western thought down to our own day" (W.K.C. Guthrie). Het bronnenmateriaal van deze periode is fragmentarisch. Er is geen enkel werk overgeleverd; wat we overhebben zijn citaten en berichten uit latere schrijvers. Duiding hiervan brengt specifieke moeilijkheden met zich mee. Op college worden die delen van Plato's <i>Theaetetus</i> gelezen waarin Protagoras' stelling wordt besproken.
docent	dr. J.A. van Eck
programma fase	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied bachelor
periode	semester I a
studielast	5 EC
literatuur	· R.K. Sprague (ed.), <i>The Older Sophists, a complete translation of the fragments in Diels/Kranz</i>, University of South Carolina Press, 1990. Hieruit H. 80 (blz. 3-28) (ISBN: 0 872205568), € 28,00· W.K.C. Guthrie, <i>The Sophists</i>. Cambridge University Press, 1971 en latere herdruk. (ISBN: 0 521 09666 9), € 36,00· McDowell, J. Plato: <i>Theaetetus</i>. Translated with notes. Oxford: Clarendon Press, 1973, (hieruit enige bladzijden) (ISBN: 0 19 872083 1), € 43,00· van Eck, J.A., Moving like a Stream: Protagoras' Heracliteanism in Plato's <i>Theaetetus</i> 152-160. <i>Oxford Studies in Ancient Philosophy</i>

2009, Vol. XXXVI, 199-248. (Wordt op Nestor geplaatst.)

taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	schriftelijk tentamen
opm	Met het vermelden van de prijs van de boeken willen we niet suggereren dat ze ook allemaal aangeschaft moeten worden. Ze kunnen worden geraadpleegd in de bibliotheek. U wordt aangeraden wel het boek van Guthrie aan te schaffen: dat dient nagenoeg geheel bestudeerd te worden.

13. EMBODIED MINDS

code	FI104FK
objectives	· Students have knowledge about the topics dealt with in the course and are capable to use this knowledge in speech and writing. · Students are able to give their informed opinion on the topics dealt with in the course in speech and in writing. · Students are able to read and understand, on their own, other texts that relate to these topics.
contents	The idea that minds are embodied has become almost mainstream within philosophy. However, there is no consensus as to what this means. While the move towards an embodied view was inspired by developments within robotics, it is now questioned whether robots can be said to have a 'body' at all. Philosophers like Merleau-Ponty and Hans Jonas are now brought forward in enactivist approaches to argue that a body must be alive to provide a source of 'normativity' and to act as a center of experience. Others develop the claim that bodies as sensorimotor entities provide the key to understand experience. In reply, Andy Clark interprets the body as a mere computational platform that is intrinsically connected to technological mind-extensions. This course aims to introduce the issues in developing the notion of embodied minds and the ways in which phenomenology, evolution, movement and technology come together.
lecturer	dr. F.A. Keijzer
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy of a Specific Discipline, MSc Artificial Intelligence, MSc Human-Machine Communication, Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· Separate papers that are electronically available through the RuG library.
language	English
format	colloquium
assessment	paper
prerequisites	It will be assumed that participants have sufficient knowledge of philosophy of cognition, for example by having followed courses like

“Consciousness and action” or “Philosophy of neuroscience”.

14. ETHICS: ADVANCED MORAL PSYCHOLOGY

code	FI104FH
objectives	Students have knowledge and understanding of · traditional conceptions of moral psychology· recent empirical findings in moral psychology Students are able to critically assess the relevance of empirical findings for ethics (and vice versa).
contents	Washing your hands decreases the severity of your moral judgments, trying to recall the Ten Commandments makes you cheat less, and sanctions increase the level of cooperation only if you perceive them as just. These are some of the many recent findings in moral psychology that are rapidly changing our ideas about moral judgment and action. In this course we investigate the implications of such empirical results for ethics (and vice versa). Topics that are explored include the role of affect and cognition in moral judgment and responsibility attribution, the psychology of values and virtues, and the (lack of) objectivity of conventional and moral norms. The field of moral psychology has ancient roots going back at least to Plato and Aristotle. This course is based on the presumption that the import of recent empirical findings can only be appreciated against the background of well-established theories that have withstood the test of time (at least up until now). Because of this each class devoted to experimental ethics is preceded by a class on moral theory.
lecturer	dr. F.A. Hindriks
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· Nichols, Shaun, <i>Sentimental Rules. On the Natural Foundations of Moral Judgment</i>. Oxford, Oxford University Press, 2004.· <i>Papers</i>
language	English
remarks	Recommended reading: Doris, John M. 2005. <i>Lack of Character: Personality and Moral Behavior</i> . Cambridge, Cambridge University Press. Prinz, Jesse. 2008. <i>The Emotional Construction of Morals</i> . Oxford, Oxford University Press.

15. ETHICS 3/ POLITICAL PHILOSOPHY: GLOBAL JUSTICE

code	FI113MVH
objectives	· Knowledge of the main thoughts on international and global relationships in moral and political philosophy· An understanding of some of the core concepts and central is-

	sues
	· The ability to apply philosophical arguments in discussions on topical issues.
contents	Until quite recently issues of justice in moral and political philosophy were self-evidently discussed as problems to be dealt with within the boundaries of a particular society. However, processes of economic and cultural globalization have urged philosophers to rethink the problematics of international relationships: should we reinvent a new 'law of peoples' which strives for perpetual peace but which holds on to the sovereignty of nation-states, as John Rawls suggested? Or should we develop an entirely new political world order, based on the cosmopolitan view that we are all citizens of one world, as Peter Singer has argued? In this course we will study the various ideas developed in moral and political philosophy on issues of global justice, including the ethics of humanitarian intervention, the universality of human rights, and the question whether citizens of affluent societies have a duty to share their wealth and fight poverty and hunger in other parts of the world.
lecturer	prof. dr. M.V.B.P.M. van Hees
programme	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a specific discipline
phase	bachelor
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· To be announced
language	English
format	lecture
assessment	written exam
prerequisites	Social and Political Philosophy I or Ethics I

16. ETHICS 3: THE PHILOSOPHY OF HAPPINESS

code	FI113MH
objectives	· To acquire knowledge of different notions of happiness. · To acquire insight into the role of these notions in ethical theory. · To develop the ability to critically reflect on moral claims that are based on notions of happiness · Obtain some knowledge on developments in social sciences on quality of life as well as their policy implications
contents	There is a long tradition in ethics according to which happiness is the highest value. But what is this happiness that we should strive for, and why should we take it to be the central value? After a brief overview of the history of happiness, we discuss different theories of happiness. We will not only scrutinise these conceptions from the viewpoint of ethical theory, but also discuss them in relation to recent developments in the social sciences as well as to non-Western philosophy. In the last part of the course we turn to recent policy debates about the notion of quality of life and examine their relation to the theory of happiness.
lecturer	prof. dr. M.V.B.P.M. van Hees

programme	Ba Philosophy
phase	bachelor
period	semester II b
credits	5 EC
literature	· Steven Cahn, <i>Happiness: Classic and Contemporary Readings in Philosophy</i>, Oxford: Oxford U.P., 2007· To be announced
language	English
format	lecture
assessment	written exam
prerequisites	Ethics 1

17. ETHIEK 1

vakcode	FI111ETH
doel	· kennis van de centrale posities in de normatieve ethiek;· kennis van kernthema's uit de meta-ethiek en de toegepaste ethiek;· vaardigheid in toepassen van ethische theorieën· schrijfvaardigheid
inhoud	Deze cursus geeft aan de hand van actuele onderwerpen niet alleen een inleidend overzicht van de belangrijkste ethische theorieën, maar zal ook nadrukkelijk de vraag stellen óf we wel op een zinvolle wijze kunnen nadenken over morele vraagstukken. Na een bespreking van verschillende antwoorden op de vraag wat een goed of waardevol leven is, wordt uitgebreid ingegaan op klassieke en hedendaagse normatieve posities zoals utilitarisme, Kantiaanse ethiek, contracttheorie, zorgethiek en deugdenethiek. Tenslotte zal aan de hand van een bespreking van verschillende vormen van relativisme onderzocht worden in hoeverre objectiviteit in de ethiek mogelijk is.
docent	prof. dr. M.V.B.P.M. van Hees
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	bachelor
periode	semester I a
studielast	5 EC
literatuur	· Russ Shafer-Landau, <i>The Fundamentals of Ethics</i>, Oxford: Oxford University Press, 2010 (ISBN: 978-0-19-532086), € 30,00· Reader
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen

18. ETHIEK 2: ACTUELE VRAGEN

vakcode	FI092ACT
doel	· kennis van literatuur uit de toegepaste ethiek· vaardigheid in het analyseren van ethische case studies vanuit verschillende morele gezichtspunten· argumentatievaardigheden

inhoud	· schrijfvaardigheden Of het nu gaat om de kredietcrisis, om rechtvaardige oorlog, om het dierenwelzijnsbeleid in Nederland, om het rookverbod, of om palliatieve sedatie, vele actuele vraagstukken zijn ethisch van aard. In deze cursus staat de actuele relevantie van de ethiek centraal. En de wijze waarop de ethiek kan bijdragen aan debatten over actuele vraagstukken. Na een kort overzicht van de normatieve ethiek wordt een aantal actuele thema's aan de hand van casusstudies en artikelen uit de toegepaste ethiek geanalyseerd. Het belangrijkste doel is om de vaardigheid te ontwikkelen om inzichten uit de ethiek zelfstandig toe te passen op vragen uit de actualiteit.
docent	prof. dr. B.P. de Bruin
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester I b
studielast	5 EC
literatuur	· Hugh LaFollette (red), <i>Ethics in Practice: An Anthology</i>, Wiley-Blackwell, 2006, derde druk (ISBN: 9781405129459) · Reader met cursushandleiding: downloaden van Nestor en zelf uitprinten
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen, schriftelijke opdracht(en)

19. ETHIEK 2: MORELE PSYCHOLOGIE

vakcode	FI102ETH
doel	Kennis van discussies in meta-ethiek Verdieping kennis van hoofdstromingen in normatieve ethiek Inzicht in (recente) empirische inzichten over ontstaan en ontwikkeling van normen en waarden en van de ethisch-filosofische implicaties van deze inzichten.
inhoud	Onze beslissingen zijn vaak het gevolg van toevallige factoren en zijn veel minder rationeel dan we zelf denken. Wat betekent dit voor ethiek? Hoeveel waarde moeten we hechten aan onze normen en waarden als die in sterke mate evolutionair bepaald zijn? Hoe verhoudt het belang dat we hechten aan geluk zich tot het inzicht dat we minder gelukkig worden naarmate we bewuster streven naar geluk? In deze cursus staat de vraag centraal in hoeverre onze ethische opvattingen moeten worden aangepast op grond van recente inzichten uit de psychologie, neurologie, biologie en economie over het ontstaan en de ontwikkeling van normen en waarden. Thema's die daarbij aan de orde komen zijn rationaliteit, verantwoordelijkheid, egoïsme en altruïsme, en de relatie tussen deugden en karaktereigenschappen. Verder komen de meta-ethische consequenties van de genoemde inzichten aan bod, waaronder de vraag of morele uitspraken waar of onwaar genoemd kunnen worden.
docent	dr. F.A. Hindriks

programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	· Kwame Anthony Appiah, <i>Experiments in Ethics</i>, Harvard University Press, 2008 (ISBN: 978-0674026094), € 16,00· Papers
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	schriftelijk tentamen
entree	Ethiek 1 of Goed en Kwaad: Inleiding in de ethiek

20. ETHIEK 3: VRIJHEID EN AUTONOMIE

vakcode	FI113PK
doel	Verwerven van kennis en inzicht in hedendaagse debatten over autonomie en wilsvrijheid. Verwerven van vaardigheid om filosofische debatten over autonomie te gebruiken in een toegepaste context.
inhoud	Centraal in dit college staat de relatie tussen autonomie en vrijheid van de wil. Allereerst zal worden ingegaan op het klassieke metafysische vraagstuk van de wilsvrijheid, ook in relatie tot hedendaagse neuro- en gedragswetenschappelijk onderzoeksresultaten. In de tweede helft van het college zal worden onderzocht hoe de notie van wilsvrijheid zich verhoudt tot autonomie (al dan niet Kantiaans gedefinieerd). De verschillende opvattingen over autonomie zullen worden besproken aan de hand van concrete vraagstukken uit de toegepaste ethiek en politieke filosofie, m.n. betreffende de empirische mogelijkheidsvoorwaarden voor het maken van een vrije beslissing.
docent	prof. dr. P. Kleingeld
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	bachelor
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	· Robert Kane, <i>A Contemporary Introduction to Free Will</i>, Oxford University Press (ISBN: 978-0195149708), € 20,00· Immanuel Kant, <i>Grundlegung zur Metaphysik der Sitten</i>, Hamburg: Felix Meiner, 1999. (ISBN: 978-3787314430), € 10,00· Reader, ca. € 20,00
taal	Nederlands
vorm	werkcollege, hoorcollege
toets	schriftelijk tentamen
entree	Ethiek 1
opm	Literatuur: (Gebruikt mag ook worden: Immanuel Kant, <i>Fundering voor de metafysica van de zeden</i> . Boom: Meppel, 1997. ISBN 90 5352 248 4. € 20,00)

21. FILOSOFIE VAN DE COGNITIEWETENSCHAPPEN

vakcode	FI053CW
doel	Inzicht in de voornaamste conceptuele problemen in de filosofie van de cognitiewetenschappen. Studenten zijn in staat methodologische en metafysische vooronderstellingen in verschillende cognitieve wetenschappen te onderkennen en in te zien hoe deze vooronderstellingen de wetenschappelijke praktijk beïnvloeden.
inhoud	Wat leren de cognitiewetenschappen ons over de menselijke geest? In een historisch-systematisch overzicht passeren de hoofdstromingen in de cognitiewetenschappen de revue. Elke benadering heeft haar eigen conceptuele vooronderstellingen, die zowel mogelijkheden als beperkingen in zich dragen.
coördinator	dr. A.M. Tamminga
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied, BSc Kunstmatige Intelligentie
fase	bachelor
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	· Andy Clark, <i>Mindware: An Introduction to the Philosophy of Cognitive Science</i>, Oxford University Press, Oxford 2001 (ISBN: 978-0-19-513857-3) · Reader <i>Philosophy of Cognitive Science</i>, available via the course's Nestor page.
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	schriftelijk tentamen
entree	Ba Wijsbegeerte van een wetenschapsgebied, Ba Wijsbegeerte, Ba Artificiale Intelligentie, Ba van een basisdiscipline van de cognitiewetenschappen, Minor Wetenschapsfilosofie, Minor Kunstmatige Intelligentie

22. FILOSOFIE VAN DE GEESTESWETENSCHAPPEN. VAN DILTHEY TOT DERRIDA

vakcode	FI113EE
doel	· kennis van historische ontwikkelingen in de filosofie van de geesteswetenschappen · inzicht in en kennis van verschillende interpretatiestrategieën en interpretatietheorieën en hun onderlinge verhoudingen · het vermogen deze strategieën in wetenschappelijke en andere teksten te kunnen herkennen · helder en beargumenteerd een eigen visie en beoordeling kunnen geven over verschillende interpretatiestrategieën · inzicht in de gevolgen van de besproken opvattingen over interpretatie voor kennis in de geesteswetenschappen en in de filosofie
inhoud	Vanaf de 19e eeuw hebben verschillende geesteswetenschappen – bijv. geschiedschrijving, literatuurwetenschap en meer recent de cultural studies - een zelfstandige positie verworven in de academische wereld en in de samenleving. Hun eigen aard, grondslagen, methoden en

vraagstukken zijn sindsdien altijd onderwerp van wijsgerige discussie geweest. In deze cursus worden meerdere van deze vraagstukken besproken, o.a.:

- welke wetenschappen kunnen tot de geesteswetenschappen worden gerekend?
- in hoever worden zij gekleurd door een ideologische geladenheid?
- is er een eigen wetenschappelijke methode van de geesteswetenschappen? De vraag die in dit college centraal staat is: wat is interpretatie? Alles wat door mensen wordt geproduceerd en gedaan is object van interpretatie: teksten, gebouwen, kunstwerken, historische handelingen, enz. In het college worden meerdere theorieën en strategieën besproken waarmee al deze zaken binnen de verschillende geesteswetenschappen worden geïnterpreteerd: hermeneutiek, structuralisme, psychoanalyse, neomarxisme, deconstructie.

docent	dr. C.E. Evink
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	· Reader
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege 2 uur hoorcollege, 1 uur werkcollege
toets	schriftelijke opdracht(en) meerdere schrijfoopdrachten en een paper

23. FILOSOFIE VAN DE LEVENSWETENSCHAPPEN

vakcode	FI113FK
doel	· De student weet wat de grote problemen en onderwerpen zijn binnen de filosofie van de levenswetenschappen· De student is in staat de verworven kennis schriftelijk weer te geven· De student is in staat een tekst met betrekking tot een specifiek onderwerp binnen het bovengenoemde gebied te lezen, daarover te reflecteren en daar mondeling verslag van te doen.
inhoud	De levenswetenschappen hebben zich sterk ontwikkeld in de laatste halve eeuw, en hetzelfde geldt voor de filosofische reflectie over dit domein. Binnen de filosofie van de levenswetenschappen bestudeert men de conceptuele en theoretische houdbaarheid van een groot aantal onderwerpen zoals evolutie, genen, eenheden van selectie, adaptatie en fitness, ontwikkeling, nature-nurture, functionele verklaringen, biologische categorieën en de menselijke natuur. De cursus levert een inleiding in deze filosofische reflectie op de levenswetenschappen.
docent	dr. F.A. Keijzer

programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	· Enkele losse artikelen, verkrijgbaar via de RUG bibliotheek · B. Garvey, <i>Philosophy of Biology</i>. Stocksfield, UK: Acumen (ISBN: 978-1-84465-071-2), € 20,00
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	presentatie, schriftelijk tentamen
entree	Voldoende kennis op het gebied van de levenswetenschappen is vereist.
opm	Het vak kan niet voor zowel de opleiding biologie als voor de opleiding Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied meetellen.

24. FILOSOFIE VAN WETENSCHAP, TECHNOLOGIE & SAMENLEVING: STROMINGEN EN KERNTHEMA'S

vakcode	FI073HH
doel	Het verwerven van een gedegen overzicht van de belangrijkste stromingen en kernthema's in het hedendaags wetenschaps- en technologieonderzoek.
inhoud	Aan de hand van gezamenlijk te lezen kernliteratuur uit het wetenschaps- en technologieonderzoek zullen enkele hoofdvragen en -problemen van dit vakgebied worden besproken – zoals de aard en status van wetenschappelijke kennis en technologische artefacten, het maatschappelijke functioneren van wetenschap en technologie, de (machts)verhouding tussen experts en leken in de kennismaatschappij, alsmede normatieve aspecten van de technologische cultuur. Zulke problemen inzake de relaties tussen kennis, macht en moraal begeven zich op het grensvlak van wetenschaps- en techniekfilosofie, maatschappijtheorie, politieke filosofie en ethiek.
docent	dr. J.A. Harbers
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	· Enkele kernteksten Science and Technology Studies – elektronisch verkrijgbaar – via Nestor · Sergio Sismondi, <i>An Introduction to Science and Technology Studies</i>. Blackwell, Oxford 2004. (ISBN: 0-631-23444-6), ca. € 26,00 · M. van Hees et al. (red), <i>Kernthema's van de filosofie</i>, Hans Harbers, 'Wetenschap, Technologie en Samenleving' Boom, Amsterdam 2003, pp. 187-210 (ISBN: 90-5352-873-3) · Bruno Latour, <i>Pandora's Hope. Essays on the Reality of Science Studies</i>, Harvard UP, Cambridge, 1999 (ISBN: 0-674-65336-X), ca. € 26,00
taal	Nederlands

vorm	leesgroep, werkcollege Verplichte literatuur wordt gezamenlijk gelezen
toets	presentatie/boekrecensies. Studenten presenteren delen van de verplichte literatuur en schrijven 3 boekrecensies: van de beide verplichte boeken en van een boek naar keuze
entree	Een inleiding in de wetenschapsfilosofie

25. FILOSOFISCHE INTERVENTIES IN ACTUELE VRAAGSTUKKEN

vakcode	FI114HH
doel	Studenten moeten aan het eind van de cursus in staat zijn om zelf filosofisch te interveniëren in een actueel vraagstuk. Hiervoor is nodig: · inhoudelijk kennis van voor dat vraagstuk relevante filosofische opvattingen.· leren kennen van verschillende types filosofische interventies: 1) verschillende producten (opiniestuk voor krant, verslag voor de gemeente, video, etc.) 2) verschillende filosofische stijlen (analytisch-conceptueel, historisch, etc.)· ervaringen opdoen die de basis kunnen zijn voor filosofische reflectie & interventie· helder filosofisch argumenteren en schrijven voor een niet-filosofisch publiek· leren zelf onderzoek doen naar een actueel thema (onder begeleiding)
inhoud	De cursus bestrijkt twee kwartalen. In het eerste kwartaal leert de student van diverse interventies van anderen; in het tweede kwartaal werkt de student aan een eigen interventie. 1e kwartaal: een drietal docenten behandelen elk in drie weken tijd een actueel thema, waarbij uitvoerig wordt ingegaan op de filosofische inhoud/achtergrond in heden en verleden van het betreffende thema, alsmede de verschillende soorten interventies die filosofen hebben gepleegd inzake dit thema (historisch, analytisch-conceptueel, empirisch, literair – in tekst danwel beeld & geluid). De studenten analyseren deze interventies (op vorm, inhoud, stijl) en geven daarover zowel mondelinge als schriftelijke presentaties. Studenten verdiepen zich aldus in meerdere thema's en in uiteenlopende stijlen en methodes van filosofisch interveniëren in actuele vraagstukken. Studenten krijgen zo ook meer inzicht in wat ze zelf zouden willen en kunnen – van belang voor hun eigen interventie in het tweede deel van deze cursus. 2e kwartaal: studenten werken onder inhoudelijke begeleiding van één van bovengenoemde drie docenten aan een eigen interventie. Daartoe kiezen zij aan het eind van het eerste kwartaal een onderwerp (binnen de marges van de drie eerder behandelde thema's), het soort interventie dat ze willen plegen (cq. vorm en inhoud product dat men uiteindelijk wil afleveren), alsmede de begeleidende docent. In de eerste helft van het 2e kwartaal leveren studenten daarover een aantal schriftelijke en

mondelinge presentaties – variërend in vorm en inhoud, en becommentarieerd door mede-studenten; in de tweede helft van het 2e kwartaal werken zij aan hun eindproduct.

NB: de 3 thema's voor 2011/12:

- Waardenvrije wetenschap en *fact free politics* (Hans Harbers)
- Zorgethiek (Marc Pauly)
- Dier en moraliteit (Lodi Nauta)

coördinator	dr. J.A. Harbers
docenten	dr. H. Harbers , prof. dr. L.W. Nauta , dr. M. Pauly
programma	Ma Wijsbegeerte
fase	master
periode	semester I
studielast	10 EC
literatuur	· per thema verschillend – wordt al doende beschikbaar gesteld
taal	Nederlands
entree	BA-Wijsbegeerte

26. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE I: VAN PLATO TOT KANT

vakcode	FI090GES1
doel	Inleidend overzicht van de geschiedenis van de filosofie van de Oudheid tot en met de Verlichting
inhoud	Dit college biedt een eerste kennismaking met een aantal filosofische reuzen op wiens schouders wij zitten. We beginnen in de Klassieke Oudheid toen de Presocraten, Socrates, Plato en Aristoteles voor het eerst systematisch gingen nadenken over kennis, taal en wetenschap, het goede leven, de politiek en vele andere onderwerpen. Hun denken vormt vervolgens het uitgangspunt voor middeleeuwse grootmeesters zoals Thomas van Aquino en Willem van Ockham, die een synthese tussen christelijk geloof en antieke filosofie bewerkstelligen of juist ter discussie stellen. Aan het begin van de moderne tijd bepaalt Descartes de filosofische agenda met zijn "Ik denk, dus ik besta", waarna een lange rij denkers de moderne filosofie en het modern wetenschappelijk wereldbeeld helpen vormgeven: onder anderen Spinoza, Locke, Hume. We eindigen met Kant wiens werk een aardschok in het filosofisch landschap teweegbracht waarvan de naschokken nog steeds voelbaar zijn: het is het menselijk denken zelf dat orde en regelmaat in de wereld schept.
coördinator	dr. J.A. van Eck
docenten	H.T. Adriaenssen , prof. dr. D.H.K. Patzold , dr. J.A. van Eck
programma	Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied, Minor Filosofie
fase	bachelor
periode	semester I a
studielast	5 EC
literatuur	· Tekstenbundel Geschiedenis van de filosofie 1
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	schriftelijk tentamen

27. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE II: VAN HEGEL TOT LEVINAS

vakcode	FI090GES2
doel	Inleidend overzicht van de geschiedenis van de filosofie vanaf Hegel tot contemporaine tijd
inhoud	Deze cursus dient als inleiding en voorbereiding op de verdiepingsvakken van de minor: cultuurfilosofie, ethiek en wetenschapsfilosofie. Het college begint met het werk van Hegel voor wie filosofie in essentie een historisch proces is. Centrale thema's daarbij zijn vrijheid en rationaliteit. Hegels geloof in de vooruitgang in de filosofiegeschiedenis werd sterk bekritiseerd door Nietzsche. Geïnspireerd door Nietzsche trachtten postmoderne filosofen in de 20e eeuw Verlichtingsidealen zoals waarheid en moraliteit te ontmaskeren als aanspraken op macht. In Engeland verwierp Russell eveneens de filosofie van Hegel en stond daarmee aan de wieg van de analytische filosofie waarin veel aandacht wordt geschonken aan taal, logica en wetenschappelijke methode. Zo ontwikkelde Russell de moderne logica als grondslag voor de wiskunde. Zijn leerling Wittgenstein analyseerde de relatie tussen taal en werkelijkheid. De logisch positivisten, Popper en Quine formuleerden belangrijke principes zoals het falsificatiebeginsel, en onderzochten de status van wetenschappelijke taal en theorieën. Met de toenemende verwetenschappelijking kwamen er echter ook tegenbewegingen. Hoe kan de mens nog zin en betekenis geven aan een wereld gedomineerd door wetenschap en techniek? Is er nog plaats voor menselijke autonomie, voor een vrije wil? Dit soort vragen staan centraal bij filosofen zoals Heidegger, Sartre en Levinas.
coördinator	dr. C.E. Evink
docenten	dr. C.E. Evink , prof. dr. M.R.M. ter Hark
programma	Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied, Minor Filosofie
fase	bachelor
periode	semester I b
studielast	5 EC
literatuur	· Reader, te verkrijgen op Faculteit Wijsbegeerte, Oude Boteringestraat 52, 's morgens tot 12.15 uur
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege na ieder hoorcollege is er gelegenheid tot vragen stellen over de behandelde stof.
toets	essay
entree	geen

28. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE VAN DE MIDDELEEUWEN EN DE RENAISSANCE

vakcode	FI021MER
doel	Het verwerven van een historisch overzicht van het denken in de middeleeuwen en de renaissance; het verwerven van vaardigheid in het lezen, vergelijken en kritisch verwerken van historisch relevante tek-

inhoud	sten. Overzichtscollege van de geschiedenis van de filosofie van de vroege Middeleeuwen tot en met de Renaissance. Aan de orde komen onder meer de synthese van de antieke wijsbegeerte met het christendom, de zg. '12e eeuwse renaissance', de scholastieke filosofie van Thomas van Aquino en Willem van Ockham, alsmede op opkomst van het humanisme in de Renaissance. De geschetste ontwikkeling zal aansluiten bij het denken van Descartes in de vroeg-moderne tijd.
docent	H.T. Adriaenssen MA
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	propedeuse
periode	semester I b
studielast	4 EC
literatuur	· syllabus
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	essay, schriftelijk tentamen
entree	geen

29. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE VAN DE OUDHEID 1

vakcode	FI021OUD
doel	Dit college beoogt een inleiding in de filosofie van de oudheid te geven. We maken hier kennis mee aan de hand van een boek dat sterk argumentatief is opgezet. Nauwkeurige lezing hiervan vereist een vaardigheid die op de werkcolleges geoefend zal worden.
inhoud	In de 6e eeuw v. C. ontstonden wetenschap en filosofie in een ongedeelde vorm van speculatieve theoretische natuurkunde. Dan volgt een ontwikkeling waarbij allengs afzonderlijke wetenschappen en typisch filosofische vakken als onderscheiden disciplines worden beoefend.
docent	dr. J.A. van Eck
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	propedeuse
periode	semester I a
studielast	4 EC
literatuur	· C. Shields (ed.), <i>The Blackwell Guide to Ancient Philosophy</i> Blackwell Publ. Ltd., Oxford, 2003, (ISBN: 0-631-22215-4), ca. € 30,00
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen
entree	geen

30. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE VAN DE 17E EEUW

vakcode	FI02117E
doel	Leren lezen van teksten uit de vroegmoderne tijd (deels in vertaling) tegen hun wetenschapshistorische achtergrond.
inhoud	Nadat in de middeleeuwse en renaissancistische wijsbegeerte deels al een rationalisering van het gods- en het mensbeeld heeft plaatsgevon-

den voltrok zich in de 17e eeuw de rationalisering van het wereldbeeld. Dit betekent dat opnieuw de relatie van God, mens en wereld moest worden bepaald. Een belangrijke katalysator voor deze ontwikkelingen was de nieuwe kosmologie en fysica sinds Copernicus en Galilei, die in de late 17e eeuw uitmondde in de omvattende theorie van Newton. Deze ontwikkelingen hebben in eerste instantie een zekere filosofische crisis tot gevolg gehad welke zich vooral op kentheoretisch en methodologisch gebied voordeed. Twijfels aan de betrouwbaarheid van onze zintuigelijke waarnemingen leiden ertoe de zekerheid van wiskundige redeneringen als maatstaf ook voor de filosofische theorievorming te verklaren (*mathesis universalis*).

In dit college worden vijf vooraanstaande Europese filosofen uit de 17e eeuw op basis van originele teksten behandeld: Descartes, Hobbes, Spinoza, Locke en Leibniz. Ieder van hun probeerde op zijn manier op de nieuwe probleemstellingen in te spelen en aan de uitwerking van een modern wereldbeeld bij te dragen. Door de keuze van deze auteurs komt een breed spectrum van thema's aan de orde (wetenschapstheoretische, methodologische, kentheoretische, metafysische en godsdienstfilosofie vraagstukken), en wordt ook de historische context duidelijk door de discussies die deze vijf filosofen (direct of indirect) met elkaar voeren.

docent	prof. dr. D.H.K. Patzold
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	propedeuse
periode	semester I b
studielast	4 EC
literatuur	· Spinoza, <i>Ethica</i>, vert. en ingel. door H. Krop. Uitgeverij Bakker, Amsterdam 2004 (dit boek wordt ook in het 2e jaarscollege over Spinoza gebruikt; de delen III-V, pp. 57-127), (ISBN: 90 351 26432), ca. € 25,00· Reader met capita selecta uit originele teksten van Descartes, Hobbes, Locke, Leibniz, en secundaire literatuur over de vroegmoderne kosmologie
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege aan de werkgroepen is deelname verplicht
toets	presentatie, schriftelijk tentamen, schriftelijke opdracht(en)
entree	geen

31. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE VAN DE 18E EEUW

vakcode	FI02118E
doel	Het verwerven van een overzicht van de filosofie van de 18e eeuw; het verwerven van vaardigheid in het lezen, vergelijken en kritisch verwerken van historische filosofische teksten.
inhoud	De Verlichting wordt gekenmerkt door een groot vertrouwen in de menselijke rede en een kritiek op kerk en dogma. 'Heb de moed uw eigen verstand te gebruiken – dat is het motto van de Verlichting', zo

schreef Immanuel Kant. Na de successen van Newton en anderen op het terrein van de natuurwetenschappen werd de wetenschappelijke methode nu ook toegepast op andere terreinen, waaronder de levenswetenschappen en de sociale wetenschappen. De mens werd door sommigen als een machine gezien die langs strikt mechanistische weg verklaard kon worden. De moraal werd daarbij nauw gekoppeld aan de menselijke natuur. Voor God of een onsterfelijke en zuiver spirituele substantie als de ziel was geen plaats meer. Andere Verlichtingsdenkers gingen minder ver en zagen het juist als hun opdracht om de autonomie en de vrijheid van de mens te garanderen binnen een mechanistisch-deterministisch wereldbeeld. Ook waren er sceptische geluiden te horen over de reikwijdte van de rede: de rede moest zich beperken tot het domein van de ervaring. In dit college wordt o.a. aandacht geschonken aan de kentheorie van George Berkeley, de kentheorie en religiekritiek van David Hume, het filosofisch materialisme van Franse denkers zoals J.O. De la Mettrie, en de kentheorie en metafysica-kritiek van Immanuel Kant.

coördinator	prof. dr. L.W. Nauta
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	propedeuse
periode	semester II a
studielast	4 EC
literatuur	· I. Kant, <i>Prolegomena</i>, vert. J. Veenbaas en W. Visser, Boom, Amsterdam 1999 (ISBN: 9053523189) · Klapper met de teksten van Berkeley en Hume: <i>Filosofie van de Verlichting (18e eeuw)</i>, via Nestor toegankelijk
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen
entree	geen
opm	Er zijn verschillende goedkope edities van de originele teksten van Hume, Berkeley en Kant nieuw maar ook tweede hands te koop.

32. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE VAN DE 19E EN 20E EEUW – CONTINENTALE FILOSOFIE

vakcode	FI111CONT
doel	Het verwerven van een overzicht van de filosofie van de 19e en 20e eeuw; het verwerven van vaardigheid in het lezen, vergelijken en kritisch verwerken van historische filosofische teksten.
inhoud	Aan het begin van de 19e eeuw ontwikkelt zich, in reactie op Kant, het Duitse Idealisme van Fichte, Schelling en Hegel. Daarna ontstaan er verschillende stromingen, die zich allen tegen Hegel afzetten, o.a. positivisme en marxisme. De kritiek op de metafysische systeembouw en de toenemende nadruk op de historiciteit van het denken culmineert in de filosofie van Nietzsche. In een hernieuwde poging tot fundering van wetenschappelijke kennis ontwikkelt Husserl de fenomenologie, die zich na hem, bij Heidegger en anderen, evolueert tot een filosofie waar-

in de concrete verhoudingen van de mens tot zichzelf, tot zijn medemens en tot de wereld centraal staan. Van deze stroming zullen o.a. Sartre, Levinas en Merleau-Ponty worden besproken. Tenslotte wordt aandacht gegeven aan het postmodernisme-debat van Habermas, Lyotard en Derrida, waarin de betekenis van Verlichting en moderniteit ter discussie staat.

docent	dr. C.E. Evink
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	propedeuse
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	· Eventuele extra literatuur wordt nog bekend gemaakt· Reader
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen, schriftelijke opdracht(en) Halverwege de cursus een schriftelijke opdracht, aan het eind een schriftelijk tentamen.

33. GESCHIEDENIS VAN DE FILOSOFIE VAN DE 19E EN 20E EEUW: ANALYTISCHE FILOSOFIE

vakcode	FI111ANAL
doel	kennis van de belangrijkste ontwikkelingen binnen de analytische filosofie in de 19e en 20ste eeuw.
inhoud	Deze cursus geeft een overzicht van de analytische filosofie in de 19e en 20ste eeuw. De nadruk in de cursus ligt op de verschillende opvattingen over de betekenis van taal en het belang ervan voor de filosofie. Na een korte inleiding op het werk van Bolzano, die reageerde op Kant, gaat de cursus uitvoeriger in op de semantische theorieën van John Stuart Mill en Frege's reactie hierop. Vervolgens komen Russell, Moore en Wittgenstein aan bod. Er is tevens aandacht voor de semantische theorieën van Schlick en Carnap, de de 'ordinary language' filosofie van Austin en Ryle.
docent	prof. dr. M.R.M. ter Hark
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	propedeuse
periode	semester II b
studielast	4 EC
literatuur	· Wordt nader bekend gemaakt
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen

34. GESCHIEDENIS VAN FILOSOFIE VAN DE 20E EEUW: WITTGENSTEIN EN DE TRACTATUS-LOGICO-PHILOSOPHICUS

vakcode	FI102HED
doel	Kennis van de logisch-semantische uitgangspunten en doelstellingen

inhoud	van de Tractatus; kennis van de historische context van de Tractatus In deze cursus worden de volgende aspecten van de Tractatus behandeld: de ontologie, de afbeeldingstheorie, de waarheidsfuncties, de aard van de logica, solipsisme. De behandeling van deze onderwerpen vindt plaats tegen de achtergrond van het werk van Russell en Frege, alsmede Schopenhauer. Tevens is er aandacht voor Wittgensteins latere kritiek op de Tractatus.
docent	prof. dr. M.R.M. ter Hark
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	· <i>Wittgenstein, Tractatus-logico-philosophicus</i>, In de vertaling van Odgen. Engels-Duits. En met het voorwoord van Bertrand Russell. · Secundaire literatuur wordt nog bekend gemaakt
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
entree	propedeuse cursus filosofie van de 20ste eeuw

35. GOED EN KWAAD: INLEIDING IN DE ETHIEK

vakcode	FI080GEK
doel	- Kennis van klassieke literatuur uit de normatieve ethiek - kennis van enkele thema's uit de meta-ethiek en de toegepaste ethiek - vaardigheid in het lezen van ethische literatuur
inhoud	Waarom zouden we eigenlijk niet mogen liegen? Waarom hebben we een hekel aan arrogantie? Wanneer kunnen we zeggen dat iemands leven 'geslaagd' is? En als het goed is om een financiële bijdrage aan een goed doel te geven, is het dan slecht als we geen geld geven? Dit zijn enkele voorbeelden van de vragen die in de ethiek bestudeerd worden en in dit college aan de orde komen. Allereerst zullen we nagaan wat morele vragen eigenlijk zijn. Wat moeten we onder 'goed' en 'kwaad' verstaan? En kunnen we wel op een zinvolle manier nadenken over morele vragen? Vervolgens gaan we verder in op het werk van filosofen als Aristoteles, Hobbes, Kant, en Mill, en bespreken we de belangrijkste ethische theorieën: deugdenethiek, contracttheorie, deontologie, en utilitarisme. Deze theorieën, en de problemen die ze met zich meebrengen, worden besproken aan de hand van vele concrete en actuele voorbeelden (milieu, euthanasie, financiële dienstverlening, etc.).
docent	prof. dr. B.P. de Bruin
programma	Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied, Minor Filosofie
fase	bachelor
periode	semester I b
studielast	5 EC
literatuur	· James and Stuart Rachels, <i>The Elements of Moral Philosophy</i>, · McGraw Hill, 2010, zesde of vijfde druk.

	· Reader met cursushandleiding: downloaden van Nestor en zelf uitprinten
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	schriftelijk tentamen

36. HANDELINGSFILOSOFIE

vakcode	FI093AT
doel	Inzicht in de voornaamste conceptuele problemen in de handelingsfilosofie. Studenten zijn in staat de relevantie van de handelingsfilosofie voor diverse wijsgerige disciplines te onderkennen en kunnen aangeven welke consequenties verschillende handelingsfilosofische theorieën voor deze disciplines hebben.
inhoud	Handelingsfilosofie is van groot belang voor een breed scala aan wijsgerige disciplines, van <i>philosophy of mind</i> , wetenschapsfilosofie, filosofische logica, ethiek tot politieke filosofie. Deze cursus biedt een inleiding tot de handelingsfilosofie. We behandelen onder meer de volgende problemen: Is het mogelijk een systematisch verschil vast te stellen tussen een handeling en een lichaamsbeweging? Wat is de rol van intenties en de wil in ons begrip van het menselijk handelen? Hoe zijn handelingen te verenigen met de ontologie van de natuurwetenschappen? Hoe verhouden handelingen zich tot oorzaken? Kunnen we handelen tegen beter weten in? Wanneer brengt een handeling geen verantwoordelijkheid voor die handeling met zich mee? In welke opzichten is collectief handelen (on)vergelijkbaar met individueel handelen?
coördinator	dr. A.M. Tamminga
docenten	prof. dr. M.R.M. ter Hark , prof. dr. M.V.B.P.M. van Hees, dr. F.A. Hindriks , dr. F.A. Keijzer , prof. dr. A.J.M. Peijnenburg , dr. S. Sequoiah-Grayson, dr. A.M. Tamminga
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied, MSc Artificial Intelligence
fase	bachelor
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	· Rowland Stout, <i>Action</i> , Durham: Acumen (ISBN: 1902683986)· Reader <i>Philosophy of Action</i>
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	schriftelijk tentamen, schriftelijke opdracht(en)

37. HISTORY OF MODERN PHILOSOPHY: KANT AND SCHOPENHAUER ON ART

code	FI044DP
objectives	Knowledge of two representative texts from 18th and 19th century continental theory of esthetics. Ability to recognise and compare the philosophical presuppositions in Kant's and Schopenhauer's views of esthetical judgements.
contents	Immanuel Kant and Arthur Schopenhauer can be regarded as the most

influential authors in the domain of philosophical aesthetics. Their aesthetic works are strictly philosophical in that their ideas concerning beauty and art depend on their philosophical systems as a whole. Kant develops his ideas concerning aesthetics in the *Critique of the Power of Judgment* (§§ 1-60), which constitutes the third part of his transcendental philosophy. Schopenhauer presents his aesthetics first and foremost in the first part of *The World as Will and Idea* (§§ 30-52). By means of a careful reading of these primary sources, this module begins by clarifying Kant's conception of reflective judgment, Schopenhauer's conception of the will, and the role of imagination and intuition. After considering Kant's and Schopenhauer's conceptual determinations of the beautiful, we will investigate how these determinations inform their views of art forms such as painting and poetry. In this respect it is important to distinguish between regulative and platonic conceptions of aesthetic ideas.

lecturer	prof. dr. D.H.K. Patzold
programme	Ma Philosophy
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	· Paul Guyer ed., Kant, <i>Critique of the Power of Judgment</i>, Cambridge University Press 2006, pp. 89-127, 160-230. (ISBN: 978-0-521-34892-8), € 35.00 · Richard Aquila ed., Schopenhauer, <i>The World as Will and Idea</i>, Vol. 1, Longman Publishing 2007, pp. 211-319. (ISBN: 978-0-321-35578-2), € 20.00
language	English
format	lecture, seminar
remarks	Dutch translations and/or the original German texts may be used

38. INLEIDING IN DE INDISCHE WIJSBEGEERTE

vakcode	FI022IIW
inhoud	Dit college biedt een overzicht van de hoofdstromingen in de Indische filosofie. Speciale aandacht zal worden geschonken aan de Upanisaden en de vroege scholen, inclusief de Buddhistische.
docent	prof. dr. H.T. Bakker
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	bachelor
periode	semester I a
studielast	3 EC
literatuur	· Hans Bakker, <i>Chrestomathy of Early Indian Philosophy</i> Groningen 2001, te verkrijgen bij de docent, € 5,00 · Richard King, <i>Indian Philosophy: An Introduction to Hindu and Buddhist Thought</i> Georgetown University Press, Washington DC 1999 (reprints) (\$27,50). Verkrijgbaar via Amazon
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege

toets	schriftelijk tentamen
opm	Dit college is bedoeld ter oriëntering in de traditie van de Indische wijsbegeerte.

39. INLEIDING LOGICA

vakcode	FI091LOG
doel	Kennismaking met formele logica en het ontwikkelen van vaardigheid in het hanteren van logische symbolen.
inhoud	De cursus bestaat uit twee parallel lopende deelvakken: A (het algemene gedeelte) en B (het voor Kunstmatige Intelligentie, Informatica, Informatiekunde en Wiskunde bestemde gedeelte). Het A-gedeelte begint met een algemene inleiding waarin enkele kernbegrippen van de logica worden uitgelegd. Daarna komen de propositielogica en de predikatenlogica aan de orde. Het B-gedeelte geeft een verdieping van de behandeling van de propositie- en predikatenlogica. Met deze cursus wordt beoogd dat de studenten vaardigheid krijgen in het analyseren van zinnen en redeneringen, het hanteren van symbolen, het beoordelen van redeneringen op geldigheid, het maken van formele deducties, het hanteren van formele semantiek en het vinden van normaalvormen voor formules. Hiertoe zijn aan de cursus werkgroepen verbonden, waarin oefeningen worden gemaakt met gebruik van o.a. het computer-leerprogramma Tarski's World en met software voor bewijzen in Fitch. Actieve deelname aan deze groepen is noodzakelijk voor een goed resultaat.
docenten	dr. B.P. Kooi , dr. S.J.L. Smets
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	propedeuse
periode	semester I b
studielast	5 EC
literatuur	· J. Barwise J. Etchemendy et al., <i>Language, Proof and Logic</i> (ISBN: 1-575-86374), ca. € 56,00· R. Verbrugge, J. Ijsselmuiden en B. Kooi, <i>Syllabus Inleiding Logica</i>, zie <i>Nestor</i>, ca. € 5,00
taal	Nederlands
vorm	computerpracticum, hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen 2 huiswerkopdrachten bepalen samen 24% (elk 8%) van het eindcijfer + 1 tussentijdse toets bepaalt 16% van het eindcijfer + 1 schriftelijk tentamen bepaalt 60% van het eindcijfer

40. KANT AND NEOKANTIANISM. BETWEEN THE PHILOSOPHY OF SCIENCE AND THE PHILOSOPHY OF CULTURE

code	FI0542DP
contents	This module deals with a major theme from my research into the philosophy of Kant and some of its Neokantian interpreters. It focuses on crucial parts of Kant's <i>Critique of Pure Reason</i> , especially the Analytic of Principles where the a priori conditions for scientific knowledge are

expounded. Next, we will study Kant's *Critique of Judgment* where the new concept of reflective judgements offers a key to exploring cultural representations such as fine art. These Kantian themes are taken up and developed in the Neokantian tradition: Kant's concept of scientific knowledge is considered in the light of modern mathematics and physics, e.g by Hermann Cohen in his theory of experience. Another and more fundamental development of Kant's project can be seen in Ernst Cassirer's theory of symbolic forms.

Depending on the interests of the students, the tutorials will focus either on one of Kant's *Critiques* or on one of the two Neokantian approaches just mentioned. The topics will be treated from a historical and exegetic perspective, which implies a close study of the source texts, but not without the aid of some recent secondary literature.

After a first session when the range of topics will be selected, there will be a number of sessions (max. 6 of 2 hours) to discuss the texts and to supervise the writing of the essay.

lecturer	prof. dr. D.H.K. Patzold
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester II b
credits	5 EC
language	English
format	tutorial
assessment	essay
	4000-5000 words

41. KANTS KRITIEK VAN DE METAFYSICA : ZIEL, WERELD EN GOD

vakcode FI113HB

- doel**
- Kennis van de theoretische filosofie van Immanuel Kant.
 - Het kritisch leren lezen van moderne filosofische teksten en hedendaagse interpretaties van deze teksten.
 - Globale kennis van achttiende eeuwse metafysica.

inhoud Kants *Kritik der reinen Vernunft* (1781/1787) is één van de meest belangrijke en invloedrijke teksten in de geschiedenis van de moderne filosofie. In dit werk tracht Kant een revolutie in de methode van de metafysica te voltrekken om aan te tonen hoe metafysica als wetenschap mogelijk is. Tevens bepaalt Kant de grenzen van metafysische kennis en levert hij een verwoestende kritiek op de traditionele rationalistische metafysica. Hoe moeten wij Kants revolutie in de metafysica begrijpen, en waar is zijn kritiek van de traditionele metafysica precies op gericht? In deze cursus worden deze vragen beantwoord door middel van een analyse van Kants kritiek van de metafysica geleverd in de 'transcendentale dialectiek' van de *Kritik der reinen Vernunft*. Wij zullen achtereenvolgens Kants kritiek van de van de verschillende takken van de zogenaamde metaphysica specialis behandelen, te weten: (i) de metafysische doctrine die zich bezighoudt met de ziel (rationele psychologie); (ii) de metafysische doctrine die zich bezighoudt met de wereld

	(rationele kosmologie); (iii) de metafysische doctrine die zich bezighoudt met God (rationele theologie). Naast een analyse van Kants <i>Kritik der reinen Vernunft</i> zullen wij enkele recente interpretaties van de transcendentale dialectiek hanteren.
docent	Dr. Hein van den Berg
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	· Immanuel Kant, <i>Critique of Pure Reason</i>, ed. and trans. by Paul Guyer. Cambridge: Cambridge University Press, 1998· <i>The Cambridge Companion to Kant's Critique of Pure Reason</i>, ed. by Paul Guyer. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
taal	Nederlands
vorm	groepsdiscussie, hoorcollege Tijdens de bijeenkomsten zal er interactief lesgegeven worden en is er ruimte voor het voeren van discussie. Er zijn bijeenkomsten (of delen daarvan) specifiek gericht op het nauwkeurig lezen van de originele teksten en is er ruimte gereserveerd voor het geven van feedback op het werk van studenten. Tijdens bijeenkomsten maken studenten korte opdrachten die hun helpen bij het verwerven van een grondig begrip van de te lezen tekst. Actieve deelname is een vereiste voor het volgen van dit vak. Hieronder wordt verstaan: het grondig lezen en voorbereiden van de opgegeven teksten, deelname aan discussies en het maken van de opgegeven opdrachten.
toets	essay 2 papers
opm	De Nederlandse vertaling van de <i>Kritik der reinen Vernunft</i> of de originele Duitse tekst mogen gebruikt worden.

42. KENTHEORIE

vakcode	FI111KEN
doel	In staat zijn om te begrijpen waar hedendaagse discussies binnen de epistemologie over gaan.
inhoud	Deze cursus is een kennismaking met de belangrijkste discussies in de hedendaagse kentheorie of kennisleer, gerangschikt rond de definitie van kennis als 'gerechtvaardigde ware overtuiging'. Aan elk van de drie begrippen in deze definitie – rechtvaardiging, waarheid, overtuiging – wordt een hoorcollege gewijd. Daarnaast zijn er enkele hoorcolleges over twee begrippen die nauw samenhangen met 'waarheid', namelijk 'betekenis' en 'waarschijnlijkheid'. Aangezien de problemen in de hedendaagse kennisleer deels overeenkomen met de problemen in de philosophy of mind, is er ook aandacht voor het begrip 'bewustzijn'. Bij elk hoorcollege hoort een werkcollege waarin bijbehorende teksten uit de leesbundel Kentheorie worden behandeld. Vaardigheid: wordt nog bekend gemaakt.
docent	prof. dr. A.J.M. Peijnenburg

programma	Ba Wijsbegeerte
fase	propedeuse
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	· Adam Morton, <i>A Guide Through The Theory of Knowledge</i>, Blackwell: 1977 of later (ISBN: 0-631-20005-3), € 27,00 · Leesbundel Kentheorie 2007-2008, te verkrijgen op het Filosofisch Instituut, O.Boteringestraat 52, 9-12.15uur, ca. € 22,00
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen
entree	geen

45. MASTER'S THESIS

vakcode	FI045THE
programma	Researchmaster Philosophy
fase	master
periode	semester II
studielast	25 EC
taal	Engels

46. MASTERSCRIPTIE 10 EC

vakcode	FI024S10
programma	Ma Wijsbegeerte (stagevariant)
fase	master
periode	semester II b
studielast	10 EC
taal	Engels en Nederlands

47. MASTERSCRIPTIE 20EC

vakcode	FI114S20
programma	Ma Wijsbegeerte (literatuurvariant)
fase	master
periode	semester II b
studielast	20 EC
taal	Nederlands

48. MASTERSCRIPTIE 25 EC

vakcode	FI024S25
programma	Ma Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	master
periode	semester II
studielast	25 EC
taal	Engels en Nederlands

49. PARADOXES IN THE HISTORY AND METHODOLOGY OF PHILOSOPHY

code	FI113CD

objectives	The goal of the course is to provide an overview of some of the main paradoxes discussed in the history of philosophy, as well as to analyze the methodological role of paradoxes in philosophical inquiry.
contents	A paradox can be defined as an apparently unacceptable conclusion derived by apparently acceptable reasoning from apparently acceptable premises. Clearly, something 'has to go', and debates on paradoxes typically revolve around the revisions required in order to block the emergence of a paradox. The basic options for revision are: one of the premises, the reasoning itself, or the apparent unacceptability of the conclusion. In the history of philosophy, paradoxes have played a crucial role in philosophical inquiry, and remain a central feature of contemporary philosophy. We shall look into the following groups of paradoxes, in particular in terms of their appearances at different phases of the history of philosophy: Zeno's paradoxes and paradoxes of infinity, paradoxes of vagueness, the Liar paradox and related self-referential paradoxes, and paradoxes of material implication.
lecturer	dr. C. Dutilh Novaes
programme	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a specific discipline
phase	bachelor
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· M. Sainsbury, <i>Paradoxes</i> as basis, but the students will not be required to buy the book.
language	English
prerequisites	Basic knowledge of the history of philosophy and contemporary philosophy

50. PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF ARGUMENTS AND CONCEPTS

vakcode	FI1042JP
doel	Vertrouwdheid met, en bijdragen aan, analytisch-filosofisch onderzoek
inhoud	In deze interactieve cursus zal recent (gepubliceerd en nog niet gepubliceerd) onderzoek van de docent worden besproken en bekritiseerd. Mogelijkerwijs leidt dit tot een nieuwe publicatie van de actieve leden van de groep.
docent	prof. dr. A.J.M. Peijnenburg
programma	Researchmaster Philosophy
fase	master
periode	semester I a
studielast	5 EC
literatuur	· To be announced
taal	Engels
vorm	workshop
toets	werkstuk
	De paper kan een gezamenlijk of een individueel werkstuk zijn.

51. PHILOSOPHICAL METHODS AND TEXTS: HISTORICAL METHODS:

code	FI0441HMET

objectives	· To acquire an understanding of the relationship of philosophy to its past · To develop the capacity to read critically modern interpretations of philosophical texts
contents	One of the remarkable features of philosophy is its relationship to the past. Philosophers often treat past thinkers such as Aristotle, Hobbes and Kant as contemporaries and sparing-partners in philosophical debate. Unlike the problems of the empirical sciences, philosophical problems are conceptual problems, and it is therefore only to be expected that past theories and notions may still be of relevance to philosophical practice of today. Such an attitude, however, runs the risk of neglecting the specifically historical context of philosophical problems and their solutions, and may ultimately lead to a 'Whig-history' of philosophy – an attitude not uncommon in analytical philosophy. It is therefore crucial to reflect on one's own way of using the philosophical past, creating an awareness that there are several different ways of writing the history of philosophy, each with its own philosophical assumptions and methodologies. In this course we will reflect on uses of the past, taking as our case study two allegedly "modern" authors: Machiavelli and Hobbes, who are widely regarded as the founding fathers of modern political theory. After reading some general, theoretical articles on philosophy and its past we will study Machiavelli and Hobbes and some widely different interpretations that their works continue to provoke.
lecturer	prof. dr. L.W. Nauta
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	All texts will be available on Nestor: · 4 chapters from Rorty, R., J. B. Schneewind & Q. Skinner (eds.), <i>Philosophy in History. Essays on the Historiography of Philosophy</i>, Cambridge 1984 · Chapters from Hobbes, <i>Leviathan</i> · Chapters from Machiavelli, <i>The Prince</i> · selected articles
language	English
format	lecture, seminar
prerequisites	Admitted to Research Master Philosophy Programme

52. PHILOSOPHICAL TEXTS AND METHODS: ANALYTICAL METHODS

code	FI0441AMET
objectives	To understand the analytical method in philosophy, and to master the application of this method to philosophical problems.
contents	Analytical methods are often associated with philosophy from the anglo-saxon world, but in fact they are much broader than that. This course is aimed at giving the student a feel of what working in the ana-

lytic tradition means. In particular, we will deal with recent literature on the semantics and pragmatics of conditionals. Despite much work over the past fifty years, there are still many open questions concerning both the truth conditions and the assertability conditions of conditionals. Currently, researchers are trying a new approach to tackle these questions, to wit, combining formal and empirical methods. We will have a close look at the results of this approach, which will give ample opportunity to study the use of logic, probability theory, formal pragmatics, and experimental methods in analytic philosophy.

lecturer	prof. dr. I.E.J. Douven
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	· Articles on the lecture topics mentioned above.
language	English
format	lecture
assessment	to be announced
prerequisites	Admitted to Research Master Philosophy Programme

53. PHILOSOPHICAL TEXTS AND METHODS: EMPIRICAL METHODS

code	FI0441EMET
objectives	· To become acquainted with and be trained in empirical methods or empirical styles of reasoning in philosophy;· to discuss and evaluate crucial examples of empirical philosophy and/or empirical methods used in philosophical research practices.
contents	In this Research Master's module we will focus on the 'empirical turn' in philosophy. This empirical turn was, externally, the result of the growing importance of different scientific research practices that developed their own 'philosophical' views and notions and produced empirical knowledge and information that contested traditional philosophical views and methods. It was also related to the rise, internally, of self-critical and alternative or experimental genres or styles of philosophical research that highlighted the philosophical importance of everyday language and culture, of non-scientific cultural genres like narration, oral culture, criticism or visual culture and technology, and last but not least of a conception of philosophy as 'more than theory', as a 'way of life', an 'ethos' or attitude. The empirical turn did not result in the development of one unequivocal style or method of philosophical reasoning, but produced different and sometimes conflicting philosophical practices. In this module we present and discuss examples of this empirical turn in a threefold manner: teachers will present their own research and explain how 'empirical methods' or 'empirical styles' play a crucial role in their work. This will be followed by workshops devoted to literature that is related to these examples of empirical philosophy or empirical methods in philosophy. In these workshops stu-

dents give presentations on the literature read. Finally, students write a short essay on one of the examples of the 'empirical turn' in philosophy, which will be discussed in one or two final sessions.

coördinator	dr. J.A. Harbers
lecturers	prof. dr. R.W. Boomkens , dr. J.A. Harbers, and other guest lecturers
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· To be announced, available at the start of the course
language	English
format	lecture, reading group, seminar Students give presentations about articles discussing the pros and cons of empirical methods in philosophical research and write a review of one important empirical philosophical publication
assessment	essay The essay is an evaluative essay on the relevance of empirical philosophy or the use of empirical methods in philosophy, based on the presented review in the reading group.
prerequisites	Admitted to Research Master Philosophy Programme

54. PHILOSOPHY OF ARGUMENTATION 2: DIALOGUE AND FALLACY

code	FI104JL
objectives	Students will become acquainted with the systematic and historical background of the dialectical approaches to argumentation, and will be able to discuss several of the central issues.
contents	In Part 1 we investigate the procedural setting that was taken for granted by Aristotle when writing about dialogues between Questioner and Answerer in his <i>Topics and Sophistical Refutations</i> . We shall read several parts from these works. In Part 2 we examine how Aristotle's study of dialectic has been continued in the twentieth century by, among others, C.L. Hamblin and D.N. Walton. We will discuss dialogue types (inquiry, deliberation, and others) and zoom in on the functions of argument and criticism in dialogue. In Part 3 we examine dialogical approaches to the fallacies and other problems in reasoning. We pay special attention to one-sidedness (or: bias), ambiguity, personal attack and ridicule. The recurring question is: under what dialogical circumstances are such phenomena fallacious or rather legitimate?
lecturer	dr. J.A. van Laar
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy of a Specific Discipline, Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	· Digitale reader 'Philosophy of Argumentation 2: Dialogue and Fallacy'
language	English

format colloquium, lecture
assessment essay, report/presentation

55. PHILOSOPHY OF BIOLOGY: A HISTORY FROM KANT TO DARWIN

code FI114HB

objectives

- Knowledge of key concepts and theories of 18th and 19th century philosophy of biology and (evolutionary) biology.
- To develop the capacity to read critically and evaluate modern philosophical and scientific texts and contemporary interpretations of these texts.
- To develop the capacity to understand and evaluate the importance of the history of science for interpreting philosophical texts and understanding philosophical problems.

contents This course examines the philosophy of biology as it developed from Kant (1724 - 1804) to Darwin (1809 – 1882). The term ‘biology’, designating a science of the laws of life, originated around 1800. This formative period in the history of biology is characterized by various philosophical discussions on the appropriate method and scientific status of biology and by the development of evolutionary theory. In this course we examine a number of philosophical debates, especially on the Continent, concerning the scientific status of biology leading up to Darwin’s articulation of evolutionary theory in his *Origin of Species* (1859). First, we consider Kant’s views on biological science and method as presented in his *Kritik der Urteilskraft* (1790). Second, we focus on Schelling’s views on biology and evolution in his *Von der Weltseele* (1798) and his *Erster Entwurf eines Systems der Naturphilosophie* (1799). Third, we examine passages from Darwin’s *Origin of Species*, focusing on his conception of scientific method and the logical structure of his arguments for his theory of evolution and the mechanism of natural selection. By focusing on these three episodes, we can discern a progression from a sceptical view on the scientific status of biology and evolutionary theory towards a positive account of biology as a proper and fundamentally historical science of nature. Topics of discussion include: (i) the concept of ‘life’; (ii) the role of teleology in biology; (iii) scientific explanation in biology and the grounding of biology as a science; (iv) the history of the idea of evolution; (v) the role of arguments from analogy in biology; (vi) the conception of biology as a historical science. Apart from a close reading of selections of the source texts, we will discuss and use recent commentaries.

lecturer Dr. Hein van den Berg

programme Ma Philosophy

phase master

period semester II b

credits 5 EC

literature

- A selection of fragments of the work of Schelling and of various secondary literature will be made available before the start of the course

- Immanuel Kant, *Critique of the Power of Judgment*, ed. by Paul Guyer, translated by Paul Guyer and Eric Matthews, Cambridge: Cambridge University Press, 2000
- Charles Darwin, *On the Origin of Species by Means of Natural Selection, or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life*. London: John Murray, 1859.

language	English
format	lecture, seminar Classes involve interactive teaching and discussion, close reading classes, and feedback sessions. During classes students will make assignments in order to obtain a thorough understanding of the compulsory literature. Active participation is a requirement for this course. This means: preparing classes by thoroughly reading the material, taking part in discussions and making assignments.
assessment	essay 2 papers
remarks	The Dutch translation of the <i>Critique of the Power of Judgment</i> or the original German text may be used. Although the large majority of texts we will read are available in English, some sections of Schelling's work have not been translated. Hence, some reading in German is required. Literature Darwin: (We use the first edition, available (for free) at various places online as pdf. See links in course manual. There are also facsimile reprints of the first edition that can be purchased)

56. PHILOSOPHY OF LOGIC: THEORIES OF LOGICAL CONSEQUENCE

code	FI114CD
objectives	The course is intended to present one of the most relevant debates in the philosophy of logic of recent years: the debate on the notion of logical consequence. The material covered is also meant to lead to the discussion of questions such as: What is logic? What is the epistemological status of logic as a discipline? What are the objects of investigation in logic?
contents	Logical consequence is in many senses the most crucial notion for logic: when can we say that a statement A follows logically from a set of statements K? What conditions must be fulfilled for this relation of following logically to obtain? What are the relata in this relation? What is special about the relation of logical consequence? In recent years, competing accounts of the notion of logical consequence have been proposed, in particular elaborations and criticism of the Tarskian, model-theoretic account. We shall look into the history of the notion of consequence as well as into these recent debates.
lecturer	dr. C. Dutilh Novaes
programme	Ma Philosophy, MSc Artificial Intelligence
phase	master
period	semester II b
credits	5 EC
literature	· Articles, which will be made available. Authors: John Buridan,

Stephen Read, Alfred Tarski, John Etchemendy, Stewart Shapiro,
Dag Prawitz

language	English
format	lecture, seminar
	Every student will be required to present one of the texts in the primary literature list (possibly in groups). Seminars take place in the first half of the class, and in the second half there are lectures (hoorcolleges) by the instructor
assessment	report/presentation
prerequisites	Background in logic (at BA/BSc level)
remarks	Evaluation will be on the basis of the student's presentation and a final (short) essay.

57. PHILOSOPHY OF MIND 1: LICHAAM, BREIN, GEEST

vakcode	FI072LBG
doel	- De student weet wat de grote problemen zijn waar de Philosophy of mind and cognition zich op richt - De student heeft een basale kennis van de recente empirische en filosofische ontwikkelingen die direct relevant zijn voor deze problemen - De student is in staat de verworven kennis schriftelijk weer te geven
inhoud	Traditioneel gelden lichaam en geest als elkaars tegengestelden. Materialisme doet in deze optiek afbreuk aan het bijzondere van de geest. Tegelijkertijd maakt de kracht van het natuurwetenschappelijke denken een vorm van materialisme met betrekking tot de geest eigenlijk onontkoombaar. Deze cursus richt zich vooral op de verschillende manieren waarop lichaam, brein en geest bij elkaar horen. Aan de ene kant levert de cursus een algemene inleiding in de Philosophy of mind and cognition en worden o.a. dualisme, behaviorisme, functionalisme en identiteitstheorie behandeld. Aan de andere kant plaatst de cursus deze klassieke problematiek in een breder perspectief. Daarbij staan zowel empirische ontwikkelingen in de cognitieve, biologische en neurowetenschappen centraal als ook de recente terugkeer naar een fenomenologische aanpak die bewuste ervaring als uitgangspunt neemt in plaats van als probleem.
docent	dr. F.A. Keijzer
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied, BSc Kunstmatige Intelligentie (Specialisatie Cognitiewetenschap), BSc Kunstmatige Intelligentie (Specialisatie Kunstmatige Intelligentie), BSc Kunstmatige Intelligentie (Verdiepende Minor Kunstmatige Intelligentie en Cognitiewetenschap), FWN Minor Kunstmatige Intelligentie en Cognitiewetenschap, Minor Kunstmatige Intelligentie en Cognitiewetenschap
fase	bachelor
periode	semester I a
studielast	5 EC
literatuur	· syllabus, te verkrijgen aan de balie van de Faculteit Wijsbegeerte van 9-12.15uur, Oude Boteringestr. 52

taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	schriftelijk tentamen

58. PHILOSOPHY OF MIND 2: CONSCIOUSNESS AND ACTION

code	FI083FK
objectives	- Students have knowledge about the topics dealt with in the course and are capable to use this knowledge in speech and in writing. - Students are able to give their informed opinion on the topics dealt with in the course in speech and in writing - Students are able to read and understand, on their own, other texts that relate to these topics.
contents	Consciousness and action are two key issues within current philosophy of mind and cognition. In this course, the topics of consciousness and action will be dealt with in depth on the basis of original papers on philosophy of mind, cognition, action and embodied cognition. The aim will be to investigate and evaluate the different options for reconciling consciousness and action with the empirical sciences.
lecturer	dr. F.A. Keijzer
programme	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a Specific Discipline, BSc Artificial Intelligence (Cognitive Science), BSc Artificial Intelligence (Minor Artificial Intelligence), BSc Artificial Intelligence (Specialisatie Artificial Intelligence), MSc Artificial Intelligence, MSc Human-Machine Communication
phase	bachelor
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· Separate papers that are electronically available through the RuG library.
language	English
format	seminar, lecture
assessment	written assignment(s)
prerequisites	It will be assumed that participants have a basic knowledge of philosophy of mind and cognition, for example, by having completed "Lichaam, brein, geest."
remarks	This is a third year Bachelor course. However, it will also be possible to attend the course on a Master's level for the programs mentioned. These Master students are required to study an additional text pertaining to the subject of one of the lectures and make an additional assignment. The lecturer will suggest suitable extra texts for these students when asked.

59. PHILOSOPHY OF NEUROSCIENCE

code	FI024FK
objectives	· Students have knowledge about the topics dealt with in the course and are capable to use this knowledge in speech and in writing.

- Students are able to give their informed opinion on the topics dealt with in the course in speech and in writing
- Students are able to read and understand, on their own, other texts that relate to these topics.

contents	The last two decades have seen an explosion of research within, and related to the neurosciences. Much of this research has important philosophical implications. In this course we will introduce and discuss a number of philosophical topics that relate to neuroscience research (broadly conceived). These topics range on the one hand from new developments on 'standard' issues like reductionism, consciousness, free will, modularity, methodological critiques of neuroscience, and the current relevance of Wittgenstein. On the other hand, there are also 'non-standard' issues that will be discussed, for example relating to the role of philosophy itself, intention reading, mirror neurons, and brain evolution.
lecturer	dr. F.A. Keijzer
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy of a Specific Discipline, MSc Artificial Intelligence, MSc Human-Machine Communication, Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· Papers that are electronically available through the RUG library
language	English
format	lecture, seminar
assessment	written assignment(s)
prerequisites	It will be assumed that the students have either a basic understanding of philosophy of mind and cognition, or of neuroscience. The course will start with a crash introduction of both.
remarks	This course will also be open for Ph.D. students from BCN. They have the option for a personalized participation of less than 5 EC

60. PHILOSOPHY OF PROBABILITY

code	FI114SW
objectives	To obtain an overview of the core concepts in the philosophy of probability, to learn how probability can be used to represent belief and uncertainty, and to understand the connections to other discussions in the philosophy of science and formal epistemology.
contents	Probability theory and statistics are important tools in all of the sciences. Despite their power and wide applicability, the topic is also associated with many counterintuitive results (e.g. Monty Hall problem, Sleeping Beauty problem) and paradoxes (e.g. paradoxes of Bertrand, the Lottery paradox), providing us with a rich source of issues for philosophical reflection. Philosophy of probability takes up a special place amongst philosophy of mathematics, philosophy of science, and formal epistemology.

In this course we will review:

- various formalizations of probability theory and the relation to the study of randomness,
- interpretations of the concept probability (including frequency, propensity, and epistemic interpretations),
- relation of probability to other debates in the philosophy of science (problem of induction, probabilistic causality) and formal epistemology (relation between probabilistic information and rational beliefs),
- and selected topics in the philosophy of statistics (model selection, goodness of fit versus simplicity).

lecturer	dr. S. Wenmackers
programme	Ma Philosophy, MSc Artificial Intelligence
phase	master
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· Articles and handouts will be made available on Nestor
language	English
format	lecture
assessment	homework exam

61. PHILOSOPHY OF SCIENCE, TECHNOLOGY AND SOCIETY: THE INFORMATION SOCIETY

code	FI113PL
objectives	To acquire an overview of the most urgent ethical dilemma's as produced by the growth of information and communication technology (ICT)
contents	ICT in general, and of late the advent of the Internet in particular, pervade our lives. As a result, unforeseen moral problems and dilemmas emerge. Are current ethical theories able to deal with them at all, given the fact that often 'moral vacuums' and 'policy vacuums' have to be confronted? Next to a general discussion of moral theories suitable to our ICT age, the changing faces of the following topics will be discussed in particular: personal identity and relationships; privacy; intellectual property; community and democracy.
lecturer	dr. P.B. de Laat
programme	Ba Philosophy
phase	bachelor
period	semester II a
credits	5 EC
literature	Parts of the following 3 books: · Jeroen van den Hoven and John Weckert (eds.), <i>Information Technology and Moral Philosophy</i>, CUP, 2008 (ISBN: 978-0521671613), ca. € 24.00 · Luciano Floridi, <i>The Cambridge Handbook of Information and Computer Ethics</i>, CUP, 2010, (ISBN: 978-0521717724), ca. € 24.00 · Robert M. Baird, Reagan Ramsower and Stuart Rosenbaum

(eds.), Parts of the following 3 books: *Cyberethics: Social & Moral Issues in the Computer Age*, Prometheus Books, 2000, (ISBN: 978-1573927901), ca. € 18.00.

- Other articles to be announced later

language	English
format	workshop
assessment	Recent articles have to be reviewed and commented on: interim reports essay
remarks	Interim reports Affinity with problems of ICT is a prerequisite

62. PHILOSOPHY OF SOCIAL SCIENCE

code	FI053SW
objectives	The student is able to formulate the central questions and positions in philosophy of the social sciences clearly and succinctly. The student can offer a critical analysis of the way in which research is conducted in particular social scientific disciplines such as social psychology, economics, and sociology.
contents	1. How do social scientists explain? Does a scientific explanation have to be law like, causal, or mechanistic? How does scientific explanation relate to interpretation and understanding? Should social scientific explanations always be formulated in terms of individual agents? What roles do abstractions and idealizations play in models and in explanations? Can false models generate true explanations? 2. What are social phenomena? Does rational choice theory provide a satisfactory account of individual choice? Can it be generalized to joint intentions and actions? What is the significance of framing and social categorization? Is a convention best seen as a regularity in behavior, an equilibrium in a game, or a social rule? How do conventions relate to social norms? What does the notion of a constitutive rule add to our understanding of institutions?
lecturer	dr. F.A. Hindriks
programme	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a Specific Discipline
phase	bachelor
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· Daniel Steel and Francesco Guala, <i>The Philosophy of Social Science Reader</i> 2011, Routledge, € 30.00
language	English
format	lecture
prerequisites	An introduction to the philosophy of science, e.g. the course Wetenschapsfilosofie 1, is recommended.

63. PHILOSOPHY OF THE EXACT SCIENCES

code	FI113EXW

objectives	Students obtain an overview of a number of debates in the philosophy of the exact sciences, primarily mathematics and the natural sciences. They learn to discuss the foundations and the philosophical implications of these sciences.
contents	A number of important themes in the philosophy of the exact sciences are presented, and illustrated with some examples from science, primarily physics and mathematics. The course consists of nine lectures on the following topics: · Introduction to Philosophy of the Exact Sciences · Space and time in Newtonian physics · Spacetime: from Euclidean geometry to Einstein's relativity theories · Time asymmetry and the Direction of Time · Chaos Theory: nonlinear dynamics and determinism · Quantum theory: the EPR paradox · Quantum information and signalling · Turing machines and computability · Gödels theorems
coördinator	dr. J.W. Romeijn
lecturers	dr. B.P. Kooi , dr. J.W. Romeijn , dr. S.J.L. Smets
programme	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a Specific Discipline, MSc Artificial Intelligence
phase	bachelor
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· Articles on the lecture topics mentioned above, posted on Nestor and as hardcopies available for copying at the Faculty of Philosophy · Syllabus compiled of handouts from the lectures
language	English
format	lecture
assessment	homework exam

64. PRACTICAL PHILOSOPHY

code	FI1042JV
objectives	Reaching a thorough understanding of seminal philosophical approaches and discussions of the topic of study. Being able to critically confront those positions in both oral and written forms.
contents	Mediacities: we will study a variety of approaches within the philosophy of culture and social philosophy on the connections between the city and modernity. The central question will be how modern urban life has been seen as intrinsically mediated, by a range of different kinds of media. These include artistic media, from painting through photography, film, radio and television to digital media, but also concern the infrastructural devices of daily urban life. Literature includes classic historical and recent texts by authors like Simmel, Wirth, Ben-

jamin, Kracauer, Certeau, Sennett, Zukin and Davis and further present-day contributions to the debate on mediated urban life. Walter Benjamin: Benjamin's oeuvre played a crucial role in the development of a critical social and cultural philosophy of modernity. It was inspired by various 19th and 20th century theories, from marxism and hermeneutics to psycho-analysis and neo-kantianism. After the publication of his 'Gesammelte Schriften', a new postmodern interpretation of his philosophy developed, both in philosophy and in the humanities (literature, media studies, aesthetics, architecture etc.). We will study a choice from his 'Gesammelte Schriften', and study the recent Benjamin-exegesis against the background of Benjamin's historical and philosophical context. Arendt and Foucault: Hannah Arendt and Michel Foucault played a crucial role in the development of the post-war critical philosophy of politics and culture, but are seldom studied in a comparative manner. Yet there are several interesting similarities and overlappings to be found in their philosophical texts. In this tutorial these similarities and overlappings are studied and discussed by reading a selection of their most representative writings. Important issues: types of political regimes and power (totalitarianism, normalization, pastoral power), philosophy and politics (criticism, republicanism, revolution), the private, the public and the social sphere.

coördinator	dr. J.A. Vega
lecturers	prof. dr. R.W. Boomkens , dr. J.A. Vega
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· obligatory reading list will be announced
language	English
format	tutorial The literature will be addressed in a brief series of intensive sessions.
assessment	essay Student presentations of the literature; final essay

65. REDENEREN EN ARGUMENTEREN

vakcode	FI080RED
doel	Met de cursus wordt beoogd de studenten vaardigheid te geven in het hanteren van symbolisme en in het analyseren van zinnen, redeneringen en argumentaties. Uiteindelijk is het de bedoeling dat men redeneringen op geldigheid en argumentaties op steekhoudendheid kan beoordelen. Daartoe is het regelmatig maken van oefeningen noodzakelijk.
inhoud	De cursus bestaat uit een inleiding in de argumentatieleer, een kennismaking met formele logica en een gastcollege over het zogenaamde praktisch redeneren. Bij de argumentatietheorie bespreken we de volgende onderwerpen, aan de hand van actuele voorbeelden uit publieke debatten:

	· Op welke manieren kun je met elkaar van mening verschillen? · Wat houdt het in om kritisch te discussiëren? · Kun je een discussiant houden aan iets dat ze niet heeft gezegd? · Wat zijn drogredenen en wat is er mis met ze? · Bij de formele logica (syllogistiek en propositielogica) behandelen we o.m. de volgende kwesties: · Wat is de betekenis van 'betekenis'? · Wat bedoelen we als we zeggen dat iemand inconsistent is? · Wat is formele logica? · Wanneer precies is een redenering geldig of ongeldig?
coördinator	dr. J.A. van Laar
docenten	prof. dr. A.J.M. Peijnenburg, dr. J.A. van Laar
programma	Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied, Minor Filosofie, MSc Biomedical Engineering
fase	bachelor
periode	semester I a
studielast	5 EC
literatuur	· F.H. van Eemeren, R. Grootendorst, A.F. Snoeck Henkemans, <i>Argumentatie</i>, 4de herziene druk, Wolters-Noordhoff, Groningen, 2011 (ISBN: 978-90-01-79493-4), € 30,00 · Syllabus en leesstukken 'Redeneren en argumenteren', te verkrijgen op het Filosofisch Instituut, O. Boteringstraat 52, 9-12.15 uur, ca. € 8,00
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen

66. RESEARCH PROPOSAL

vakcode	FI045PRO
programma	Researchmaster Philosophy
fase	master
periode	semester II b
studielast	5 EC
taal	Engels

67. SECRETS OF RESPONSIBILITY. A HISTORY OF THE PHENOMENOLOGY OF RESPONSIBILITY

code	FI114EE
objectives	· Understanding of several approaches of the concept of responsibility within the phenomenological movement · Understanding of several styles of thinking within the phenomenological tradition
contents	During the twentieth century a growing interest in ethics can be found in the phenomenological tradition. This ethical interest is less concerned with concrete moral and political issues than with preceding fundamental metaphysical questions. In this regard the concept of responsibility plays an important role. What exactly is responsibility?

What is it that makes people responsible? In this course several answers to these questions will be discussed. It will turn out that in all these different answers responsibility will be hard to understand; all the time there remains something mysterious that withdraws from understanding but still has to be thematized. Jacques Derrida's *The Gift of Death* will be the central text in this course, together with texts of Kierkegaard, Heidegger, Levinas and Patočka, that are discussed by Derrida. Several ideas of responsibility will be compared, as well as several styles within the phenomenological tradition.

lecturer	dr. C.E. Evink
programme	Ma Philosophy
phase	master
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· Emmanuel Levinas, <i>Dieu, la mort et le temps</i> (LGF Paris 1995); <i>God, Death and Time</i> (Stanford Univer. Press Stanford 2000), € 19,30 (ISBN: 2-253-94205-7), ca. € 6.45· Emmanuel Levinas, <i>God, de dood en de tijd</i> (Ambo Baarn 1996), lecture notes of Nov. 21, Dec. 12, 19, Jan. 9, Feb. 6, May 14, 21 (ISBN: 90-263-1297-0), € 27.00.· Jacques Derrida, <i>Donner la mort</i> (Galilée Paris 1999); <i>The Gift of Death</i> (University of Chicago Press Chicago 1995), € 10,55; <i>De gave van de dood</i> (Klement Kampen 2005), ca. € 23,90 (ISBN: 2-7186-0514-6), ca. € 27.00· Sören Kierkegaard, <i>Fear and Trembling</i> (Cambridge University Press Cambridge 2006; <i>Vrees en beven</i>, (Damon Budel 2006), ISBN 978-90-5573-737-6, € 19,90: problema 1 (ISBN: 978-0-521-61269-2), ca. € 8.00· Jan Patočka, <i>Heretical Essays in the Philosophy of History</i> (Open Court Chicago 1996); <i>Ketzerische Essays zur Philosophie der Geschichte</i> (Klett-Cotta Stuttgart 1988) (ISBN: 0-8162-9337-x), € 37.80.· Jan Patočka, <i>Essais hérétiques sur la philosophie de l'histoire</i> (Verdier Paris 1981) : 3rd, 5th essay (ISBN: 2-86432-014-2)· Martin Heidegger, <i>Sein und Zeit</i> (Max Niemeyer Tübingen (1927); <i>Being and Time</i> (SUNY New York 1996) € 40,85; <i>Zijn en tijd</i> (SUN Nijmegen 1998), € 29,90: § 45, 47, 50, 52-58 (ISBN: 3-484-70122-6), ca. € 21.00
language	English
assessment	paper

68. SEMINAR

vakcode	FI045SEM
programma	Researchmaster Philosophy
fase	master
periode	semester I
studielast	5 EC
taal	Engels

69. SOCIAL CONTRACT THEORY

code	FI114PT
objectives	· The student can describe the general structure of social contract theories and explain the role of the notion of agreement. · The student can critically discuss the contract theories of Rawls, Gauthier, and Scanlon. · The student can compare contractarianism and contractualism, and use this comparison to explain their different stances on certain moral issues. · The student can discuss and evaluate common criticisms of contract theory.
contents	A large number of moral theories use the idea of a contract or agreement to determine and to justify normative principles. This course presents an overview of contemporary social contract theory, focusing on the most influential theories. We will assess in detail the role of agreement in John Rawls's theory of justice, in Gauthier's argument for the rationality of morality, and in T.M. Scanlon's views on what we 'owe' to each other. The course examines how different contract theories employ the notion of agreement in radically different ways, and in particular how the Hobbesian-inspired 'contractarians' contrast with the Kantian 'contractualists'. We investigate in what way these differences affect the stances they have on moral issues such as the dignity of human life, obligations to the handicapped, welfare distribution, and animal rights. The course also considers criticisms of contract theory, such as the feminist criticism that social contract theory is lacking because it cannot account for morality associated with care. We will furthermore be concerned with questions like: What are the empirical commitments of contract theory? How can hypothetical agreement in a hypothetical contract situation have force for us? And: Is the idea of the social contract crucial to justification in contract theories, or do other notions do the actual justificatory work?
lecturer	J.P. Timmerman MA.
programme	Ma Philosophy
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
literature	· S. Darwall (ed), <i>Contractarianism/Contractualism</i>, Blackwell Publ. Ltd., Oxford, 2003. (ISBN 0-631-23109-9). · Further literature to be announced
language	English
format	lecture, seminar
prerequisites	Ethics 1; Good and Evil: Introduction to Ethics; or a comparable introduction to ethics

70. SOCIALE EN POLITIEKE FILOSOFIE 1

vakcode	FI091SEP
doel	De student beschikt over een elementair overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in de moderne sociale en politieke filosofie. De student begrijpt redeneringen in basisteksten uit de geschiedenis van de sociale en politieke filosofie. De student kan zelfstandig antwoorden formuleren op gerichte vragen n.a.v. die teksten. De student heeft inzicht in, en kan discussiëren over specifieke thema's in relatie tot verschillende sociaal- en politiekfilosofische posities
inhoud	De sociale en politieke filosofie houdt zich bezig met het omvattende vraagstuk van de goede of rechtvaardige samenleving. Daarbij spelen thema's als macht, vrijheid, gelijkheid, rationaliteit en democratie een belangrijke rol. Belangrijke vragen betreffen de relatie tussen individu en samenleving, tussen burger en staat: is die relatie gebaseerd op een sociaal contract dat individuen uit welbegrepen eigenbelang met elkaar aangaan, of komt ze voort uit een 'natuurlijk' verlangen naar gemeenschap? Is een samenleving een optelsom van individuen, of wordt de identiteit van individuen gevormd door de samenleving waar ze deel van uit maken? Moeten we in ons denken over de inrichting van de samenleving uitgaan van rationeel handelende actoren of door onbewuste verlangens voortgedreven subjecten? Zijn waarden als vrijheid en gelijkheid verenigbaar of staan ze juist op gespannen voet met elkaar? Wat zijn verschillende zienswijzen op de multiculturele samenleving? In dit college gaan we na hoe deze vragen in de loop van de geschiedenis van de westerse filosofie door diverse filosofen zijn beantwoord. Daarbij komen de belangrijkste historische denkers een voor een aan bod, maar ook is er speciale aandacht voor hedendaagse denkers als Jürgen Habermas en Michel Foucault als de vertegenwoordigers van een moderne respectievelijk postmoderne visie op de hedendaagse maatschappij en cultuur.
docent	dr. P. Boele Van Hensbroek
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	propedeuse
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	· Frans van Peperstraten, <i>Samenleving ter discussie. Een inleiding in de sociale filosofie</i>, Coutinho, Bussum, 1999 (4e, volledig gewijzigde druk,) (ISBN: 90-6283-156-7), ca. € 30,00· Reader met teksten van o.a. Machiavelli, More, Locke, Rousseau, Mill, Weber, Habermas en Foucault, ca. € 20,00
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen Actieve participatie in werkcolleges; schriftelijk tentamen met essayvragen; opinierend essay over actueel thema.

71. SOCIALE EN POLITIEKE FILOSOFIE 2

vakcode	FI072SEP
doel	· Elementair inzicht krijgen in belangrijke politiek- en sociaal-filosofische stromingen en thema's · Kunnen analyseren van verschillen en verbanden tussen deze stromingen en de daarbinnen gehanteerde begrippen · Leren lezen en begrijpen van (vooral) hedendaagse primaire politiek- en sociaal-filosofische teksten · Kunnen relateren van deze stromingen en thema's aan debatten in de publieke sfeer
inhoud	Binnen welke theoretische kaders begrijpen we de inrichting en rechtvaardiging van de samenleving? Dit college biedt een overzicht van de belangrijkste stromingen in de hedendaagse Westerse politieke filosofie. Aan de orde zullen komen liberalisme, libertair denken, communitarisme, marxisme, sociaal-democratie, republicanisme, en feminisme. We gaan in op specifieke discussies zoals die over liberale, deliberatieve en agonistische democratie, de verhouding tussen burgerschap, nationalisme en globalisering, en de diverse vormen van multiculturalisme. Enkele vragen die spelen: Wat voor vrijheids- en gelijkheidsopvattingen kennen de verschillende stromingen? Wat is sociale rechtvaardigheid? Welke visies op de verplichtingen tussen individu en gemeenschap bestaan er? Hoe verhoudt zich de hedendaagse 'politisering' van identiteiten tot rechten en rechtvaardigheid? In dit college gaan we in analytische en normatieve zin nadenken over de aard en het belang van politiek en burgerschap in onze 'lifestyle'-tijd.
docent	dr. J.A. Vega
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	· Will Kymlicka, <i>Contemporary Political Philosophy. An Introduction</i> (second ed.). Oxford University Press 2002 (ISBN: 0 19 878274 8), ca. € 32,00 · Reader met teksten van centrale politiek-filosofen als Rawls, Dworkin, Walzer, Arendt, Pettit, Habermas, Benhabib, Mouffe, Parekh, Fraser e.a, ca. € 15,00
taal	Nederlands
entree	Sociale en Politieke Filosofie 1 of vergelijkbare voorkennis

72. SOCIALE FILOSOFIE: TAAL EN MACHT

vakcode	FI023JVE
doel	Doelstellingen: · Een inleidend overzicht bieden van toonaangevende filosofische conceptualiseringen van de relatie tussen taal en macht. · Inzicht ontwikkelen in hun toepasbaarheid in empirisch contexten Eindtermen:

- Elementaire kennis hebben van belangrijke filosofische conceptualiseringen van de relatie tussen taal en macht.
- In staat zijn tot heldere schriftelijke weergave van argumentaties en conceptualiseringen in gelezen teksten, en van de verschillen en verbanden ertussen.
- Verbanden kunnen leggen tussen de behandelde filosofische kwesties en publieke kwesties waarin de relatie tussen taal en macht aan de orde is.

inhoud

Binnen de sociale filosofie neemt de vraag wat 'macht' is een cruciale plaats in. Macht is daarbij niet alleen aan de klassieke domeinen van staat en economie gerelateerd, maar ook, en steeds centraler, aan het domein van de taal. De manieren waarop macht uitgeoefend en beleeft wordt in taal is het onderwerp van diverse vooraanstaande conceptualiseringen van macht. Dit college beoogt een inleidend overzicht te bieden van verschillende filosofische benaderingen van de relatie van taal en macht. Voor het bespreken van deze linguistic turn in de hedendaagse machtstheorie nemen we J.L. Austin als startpunt. Hij haalde in de jaren vijftig het performatieve (i.p.v. constatieve) karakter van taal naar voren. Zijn werk werd inspiratiebron voor denkers van diverse pluimage, zoals Habermas, Bourdieu, Derrida, Butler. Andere belangrijke relevante denkers zijn Foucault, Kristeva, en Rorty. In de colleges zullen deze uiteenlopende stromingen worden besproken: *Diskurs-* en *discours-*theorie, structuralisme/semiotiek, pragmatisme, deconstructivisme, symbolische macht. We zullen tevens aandacht besteden aan concrete thema's als de roman en culturele dominantie, en vrijheid van meningsuiting en *hate speech*.

docent

dr. J.A. Vega

programma

Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied

fase

bachelor

periode

semester II b

studielast

5 EC

literatuur

- Reader with texts by on Habermas, Foucault, Kristeva, Lacan, Bourdieu, Rorty, Derrida, Said, Butler. Verkrijgbaar op de Faculteit der Wijsbegeerte, O. Boteringestraat 52, van 9-12.15 uur, ca. € 27,00

taal

Nederlands

vorm

groepsdiscussie, hoorcollege, zelfstudie

toets

essay, huiswerktentamen

Huiswerktentamen met essayvragen; tussentijdse schriftelijke opdrachten

entree

College 'Sociale en politieke filosofie I' is noodzakelijke voorkennis. 'Cultuurfilosofie I' en 'Sociale en politieke filosofie II' of vergelijkbaar onderwijs zijn sterk aanbevolen: bij ontbreken van deze voorkennis inschrijving in overleg met docent.

73. SPINOZA'S EMOTIELEER**vakcode**

FI112VRO

doel	Leren lezen en analyseren van teksten uit de vroegmoderne filosofie, tegen hun historische culturele achtergrond; kritisch gebruik van recente interpretaties en verdere secundaire literatuur.
inhoud	Spinoza staat vooral bekend om zijn toepassing van de meetkundige methode in de filosofie, zijn bijzonder begrip van God als een immanente oorzaak van alle natuurlijke dingen en het hieruit voortvloeiende parallelisme van de logische en de ontologische orde. Spinoza's mensbeeld, daarentegen, is minder bekend. Het laat zien dat zijn filosofie niet alleen rijker, maar ook meer 'sophisticated' is dan het hier boven geschetste doet vermoeden. Ofschoon hij aan het menselijk verstand (<i>ratio en scientia intuitiva</i>) altijd de voorrang geeft, is zijn beeld van de mens zeer realistisch doordat hij geenzins de rol van de emoties (<i>affectus</i>) onderschat. Door de invoering van het principe van zelfbehoud (<i>conatus perseverandi</i>) weet hij beide vaak tegenovergestelde menselijke kenmerken in een zeker evenwicht te houden. In dit college wordt, bij wijze van kennismaking met 17e eeuwse mensbeelden eerst kort ingegaan op Descartes. Vervolgens staat de tekst van Spinoza's <i>Ethica</i> , deel III-V centraal.
docent	prof. dr. D.H.K. Patzold
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester I b
studielast	5 EC
literatuur	· G. Lloyd, <i>Spinoza and the Ethics</i>, Routledge: London, 1996, (ISBN: 0-415-10782-2), € 25,00 · Spinoza, <i>Ethica</i>, vert. en ingel. door H. Krop, Bert Bakker: Amsterdam, 2004, (ISBN: 9035126432), € 25,00
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege

74. STAGE

vakcode	FI024STA
inhoud	Zie voor een beschrijving van de doelstellingen en de inhoud van de stage in de studiegids onder 'Masteropleiding Wijsbegeerte'.
programma	Ma Wijsbegeerte, Ma Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	master
periode	semester II
studielast	15 EC
taal	Nederlands

75. TAALFILOSOFIE

vakcode	FI113EM
doel	Overzicht van de twintigste eeuwse taal filosofie.
inhoud	Dit college geeft een overzicht van de voornaamste taal filosofische opvattingen over betekenis en verwijzing. Aan de orde komen onder meer Frege, Russell, Wittgenstein, Fodor, Kripke en Grice.

docent	dr. E. Maier
programma	Ba Wijsbegeerte, Ma Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	· nader bekend gemaakt
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen, schriftelijke opdracht(en)

76. TERM ABROAD

vakcode	FI0441TRAI
programma	Researchmaster Philosophy
fase	master
periode	semester I
studielast	15 EC
taal	Engels

77. THE ANALYSIS OF FREEDOM: CONTENTS AND VALUE

code	FI0542MH
objectives	· Knowledge of the contemporary philosophical debates about freedom· Knowledge of and (some) ability in use of recent analytical approaches to the study of freedom· Ability to describe practical implications of the theoretic debates about freedom.
contents	Discussions in ethics and political philosophy as diverse as those concerning the integration of cultural minorities, the relation between economic growth and justice, and the effects of globalisation can all be interpreted as centering around the question of how various new social developments affect our freedom and how much importance we should attach to our freedom. This course will not only offer a state of the art overview of the philosophical analysis of freedom, but will also discuss in detail recent contributions to it by social scientists, notably economists. Different concepts of freedom will be discussed, as well as different views about the value of freedom and the relation between freedom and rationality. The moral and political implications of these divergent views will be examined in detail. We will also look at how the concept of freedom can be used as a criterion for evaluating public policy, such as health care, education, and social security.
lecturer	prof. dr. M.V.B.P.M. van Hees
programme	Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· Will be decided on in consultation with student
language	English

format	tutorial
assessment	essay
prerequisites	Ethics 3: Freedom and Responsibility, or a comparable course.

78. THEORIEËN OVER HET ZELBEWUSTZIJN VAN DESCARTES TOT SARTRE

vakcode	FI023DP
doel	Kennis maken met een cruciaal thema uit de geschiedenis van de moderne filosofie. Leren lezen van originele teksten vanuit een probleem-historisch perspectief inclusief kritisch gebruik van recente interpretaties.
inhoud	De begrippen 'ik' en 'subject' hebben in de filosofie vanaf Descartes vele verschillende invullingen gekregen. Omdat de opvattingen omtrent de status, functie en reikwijdte van het zelfbewustzijn een cruciale rol spelen in de moderne filosofie, verschaft dit college ook inzicht in de ontwikkeling die deze filosofie doorlopen heeft. In dit college staan een aantal denkers centraal die een belangrijke rol hebben gespeeld in de theorievorming, namelijk Descartes, Hume, Kant, Fichte, James, Russell, Husserl en Sartre. Zij vormen de uitvinders en aanhangers van drie verschillende modellen van (zelf)bewustzijn: het reflectiemodel, het stroommodel en het productiemodel. Om een vergelijkende analyse mogelijk te maken wordt ingegaan op een aantal begripsmatige onderscheidingen die aan deze modellen ten grondslag liggen. Hierbij gaat het onder andere om het onderscheid tussen de denkende ziel (het <i>cogito</i>) en meer met het lichaam verbonden vermogens van de ziel (<i>imaginatio</i> en <i>sensus</i>), tussen identiteit en eenheid van het zelf, tussen transcendentiaal en empirisch ik, tussen ik en persoon, tussen bewustzijn en zelfbewustzijn en tussen innerlijke en uiterlijke waarneming.
docent	prof. dr. D. Pätzold
programma	Ba Wijsbegeerte, Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied
fase	bachelor
periode	semester II a
studielast	5 EC
literatuur	· K. Gloy, <i>Bewusstseinstheorien. Zur Problematik und Problemgeschichte des Bewusstseins und Selbstbewusstseins</i> Alber: Freiburg, 1998, Zweiter Teil, Kap. 3,4,6,7,8,(hoofdstukken afhankelijk van onderwerp essay), (ISBN: 3495478876) · Reader met capita selecta originele teksten van genoemde auteurs, ca. € 8,70
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	essay Afsluitend essay: 5000 woorden (of twee kleine essay's van 2500 woorden)

79. TOLERANCE: FROM LOCKE TO LESSING TO LATITUDE IN WHAT?

code	FI114JV
objectives	· Reaching an understanding of Enlightenment as well as present-

day philosophical approaches to tolerance.

- Acquaintance with various conceptual distinctions in those debates.
- Ability to discuss those debates in written and oral forms.
- Ability to apply the acquired insights to historical and contemporary casus of public debates on tolerance.

contents

Are we tolerant enough, or rather too much? Originally a typical Enlightenment idea, today the concept of tolerance again attracts philosophical interest, following a renewed public debate on tolerance. Several issues have elicited questions on 'what to put up with': headscarves and burka's, artistic utterances, behavioural codes in the courtroom, the Wilders lawsuit, religious slaughtering and so forth. While the concept of tolerance is flourished by many camps, its meaning all too often remains rather indeterminate. In this course we will inquire into the various uses of the word since the Enlightenment, study recent philosophical approaches of tolerance, and see what historical and present-day cases have led to questions about tolerance.

The concept of tolerance is a typically modern one, gaining currency in seventeenth-century thinking on modern politics and a pluralist civil society. We will start with the concepts of tolerance developed during the Enlightenment – from Locke to Lessing. Next, we study recent philosophical reflections on tolerance, among others by John Rawls, Jürgen Habermas, Rainer Forst, Michael Walzer, Anna Galeotti, Slavoj Žižek. Who or what is ascribed a duty to tolerate according to distinct theories of democracy? With regard to what or who should we, or our institutions, be tolerant? We will encounter various conceptual distinctions, like those between political, civic, and social tolerance, between weak and strong tolerance, between liberal, communitarian, deliberative, recognitional and neomarxist angles to tolerance.

lecturer

dr. J.A. Vega

programme

Ma Philosophy

phase

master

period

semester I b

credits

5 EC

literature

- Obligatory literature will be announced

language

English

format

lecture, seminar, self-study

This will be an interactive course, in which students are expected to participate in developing the areas for discussion. Written preparations of the weekly sessions direct the discussions, based on independent reading assignments.

assessment

Presentations, exam essay

prerequisites

A few third-year Bachelor modules in Practical Philosophy

80. WETENSCHAPSFILOSOFIE**vakcode**

FI090WET

doel	Inzicht in de relatie tussen filosofie en wetenschap vanuit verschillende filosofische gezichtspunten en aan de hand van een aantal voorbeelden uit de wetenschap
inhoud	Als we echt iets willen weten, doen we vaak een beroep op wetenschap. Een wetenschappelijke opleiding bereidt voor op verantwoordelijke functies in de maatschappij. En beleidsbeslissingen worden doorgevoerd met wetenschappelijk onderzoek gemotiveerd. Wetenschap is kortom niet weg te denken uit onze wereld. Maar wat is wetenschappelijke kennis precies en hoe rechtvaardigen we het? Geeft het een betrouwbaar, of eigenlijk alleen een bruikbaar beeld van de wereld waarin we leven? En is dat beeld afhankelijk van onze historische en sociale context? In de colleges wordt op deze vragen een antwoord geformuleerd. Aan de ene kant baseren we ons daarbij op de geschiedenis van de wijsbegeerte. Aan de andere kant werken we steeds op basis van voorbeelden uit de wetenschap en haar geschiedenis.
docent	dr. J.W. Romeijn
programma	Ba Wijsbegeerte van een bepaald Wetenschapsgebied, Minor Filosofie
fase	bachelor
periode	semester I b
studielast	5 EC
literatuur	· Artikelen, elektronisch beschikbaar op Nestor · Samir Okasha, <i>Philosophy of Science</i>, Oxford University Press, 2002
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege
toets	schriftelijk tentamen

81. WETENSCHAPSFILOSOFIE 1

vakcode	FI111WET
doel	Inzicht in de relatie tussen filosofie en wetenschap vanuit verschillende filosofische gezichtspunten en aan de hand van een aantal voorbeelden uit de wetenschap
inhoud	De cursus bestaat uit acht hoor- en werkcolleges. Daarin wordt een overzicht gegeven van de wetenschapsfilosofie, zoals die zich vanaf begin vorige eeuw heeft ontwikkeld. We behandelen de volgende vragen: · Is het creationisme een wetenschappelijke theorie? · Zijn weersvoorspellingen gerechtvaardigd? · Is gedrag te verklaren met een verhaal over neuronen? · Leven we echt in een wereld die gemaakt is van atomen? · Hadden mensen vroeger minder, of vooral andere kennis? · Wat zien we nu precies door de lens van een microscoop? · Berusten een diagnose van depressie op conventies? · Heeft de Tweede Wereldoorlog een oorzaak? Deze vragen hebben betrekking op centrale onderwerpen uit de wetenschapsfilosofie, en op conceptuele problemen in de wetenschap zelf. Ze zullen steeds worden verbonden aan filosofische posities.

coördinator	dr. J.W. Romeijn
docenten	dr. J.W. Romeijn , dr. A.M. Tamminga
programma	Ba Wijsbegeerte
fase	propedeuse
periode	semester II b
studielast	5 EC
literatuur	· Artikelen, elektronisch beschikbaar op Nestor· Samir Okasha, <i>Philosophy of Science</i>, Oxford University Press 2002
taal	Nederlands
vorm	hoorcollege, werkcollege
toets	schriftelijk tentamen

82. WETENSCHAPSFILOSOFIE 2

code	FI102WET
objectives	To introduce students to a range of issues in contemporary philosophy of science.
contents	Topics covered will include, but not be limited to, issues surrounding scientific explanation, causation, laws of nature, scientific progress, verisimilitude, realism and instrumentalism, inductive reasoning, abductive reasoning, hypothetico-deductive reasoning, naturalism, and the role of formal methods.
lecturer	dr. S. Sequoiah-Grayson
programme	Ba Philosophy, Ba Philosophy of a Specific Discipline
phase	bachelor
period	semester I a
credits	5 EC
literature	· to be announced
language	English
format	lecture
assessment	written exam
prerequisites	Basic epistemology and basic logic and first-year philosophy of science

83. WITTGENSTEIN AND THE PHILOSOPHY OF MIND

code	FI0542MTH
contents	This course focuses on my current research concerning Wittgenstein and the philosophy of mind. Topics of interest are: Wittgenstein and folk psychology, Wittgenstein and developmental psychology, the uncertainty and indeterminacy of psychological judgements, specific psychological concepts, private language and intentionality. These topics are approached from a historical and exegetic perspective, but more systematic comparisons with recent positions and authors are also included. Students wishing to take this course are advised to have a preliminary meeting with the teacher of this course in order to select and plan the topics of interest. The course will have the form of a tutorial which means a few individually arranged meetings mainly concerned

	with discussing and guiding the plan for writing the essay.
lecturer	prof. dr. M.R.M. ter Hark
phase	master
period	semester I a
credits	5 EC
language	English
format	tutorial

84. WITTGENSTEIN READS FREUD AND FRAZER

code	FI114MTH
objectives	The aim of this course is to learn to see how Wittgenstein's later philosophy of language relates to both psychoanalysis (and 'the study of the mind') and to anthropology (Frazer). Students are expected to gain insight into Wittgenstein's distinctive later approach to philosophical problems via the study of language as well as to appreciate its relevance for other areas of research.
contents	The course deals with Wittgenstein's critique of a 'primitive conception of meaning' according to which the meaning of a word is the object correlated with it. Next his advice to study the use of words is discussed. Both texts of Freud and Frazer are read and compared with Wittgenstein's critique. We discuss to what extent both authors are vulnerable to the primitive conception of meaning.
lecturer	prof. dr. M.R.M. ter Hark
programme	Ma Philosophy
phase	master
period	semester I b
credits	5 EC
literature	· <i>Wittgenstein, Philosophical Investigations</i>, Blackwell 1953, translated by Schulte and Hacker · [<i>Wittgenstein's Remarks on Frazer's Golden Bough Wittgenstein's lecture on Freud.</i>]
language	English
format	seminar
assessment	essay
prerequisites	BA course on the Tractatus

85. DYNAMIC INTERACTIVE BELIEF REVISION

code	KIM.DIBR09
objectives	Understanding of how to use modal logics for reasoning about multi-agent belief revision and belief updates.
contents	The course is about modelling how (interacting) agents revise their beliefs (about each other and the world) when they are contradicted by new incoming information (due to communication, observation, persuasion etc). Related to this, we look at the sources of belief, at the triggers of belief change and at various notions of "knowledge" (seen as beliefs that are "stable" or invariant under various types of dynamics). The issue has generated an active area of research in Belief Revision Theory

and Formal Epistemology, with applications to Artificial Intelligence, Computer Science and Theoretical Philosophy. We start with the traditional Belief Revision Theory (called AGM, after Alchourrón, Gärdenfors and Makinson). AGM is particularly well fit to handle the revision of a single agents' first-level (factual) beliefs. However, this theory encounters a number of well-known problems in dealing with iterations of revision and with higher-level belief revision in a multi-agent context. We show how these problems can be solved in the modal framework of Dynamic Interactive Belief Revision. The list of topics that we address in this course cover: various important semantic notions and doxastic attitudes (belief, conditional belief, degrees of belief, group belief), notions of defeasible "knowledge", belief-revision policies, non-monotonic and counterfactual conditionals, counterfactual beliefs etc. We give some axiomatizations and apply these notions to dialogue games and communication strategies, to rationality and strategies in games, to the formalization of key epistemic concepts (proposed by modern epistemologists such as Lehrer, Dretzke, Nozick etc.) and to the analysis of various epistemic-doxastic paradoxes and puzzles (the Gettier Problem, the Puzzle of the Perfect Believer etc.) At the end we briefly present connections with other research areas (e.g. Social Choice Theory, Social Software, Game Theory, Quantum Communication).

lecturer	dr. S.J.L. Smets
programme	Ma Philosophy, Ma Philosophy and Education, Ma Philosophy of a Specific Discipline, MSc Artificial Intelligence, MSc Human-Machine Communication, Researchmaster Philosophy
phase	master
period	semester II b
credits	5 EC
language	English
format	lectures
assessment	written exam
prerequisites	Participants should have a good working knowledge of modal logic. The course is self-contained, but preferably the participants should have taken at least one of the following courses in advance: Multi-agent systems, Caput Philosophical Logic: Logics of Information Change, Dynamic Logic.
remarks	Course slides and a selection of papers will be provided.

86. MULTIAGENT SYSTEMS

code	KIM.MAS03
objectives	Familiarity with epistemic logic and the development of skills in applying this logic to distributed systems and multiagent systems.
contents	Epistemic logic is the logic of knowledge: how do you reason about what you know and what others know? This logic seems to be crucial in describing negotiations in economics, parallel processors in computer science and multiagent systems in artificial intelligence. Epistemic logic is also technically interesting: it has beautiful semantics. The lectures will

deal with the following subjects: axiomatic systems and Kripke semantics for knowledge of multiple actors (agents); application to distributed systems; general knowledge, common knowledge and distributed knowledge; extension of epistemic logic with modal operators for beliefs, desires and intentions.

lecturers	dr. B.P. Kooi , prof. dr. L.C. Verbrugge
programme	Ma Philosophy, MSc Artificial Intelligence, MSc Computing Science (Intelligent Systems), MSc Human-Machine Communication
phase	bachelor
period	semester II a
credits	5 EC
literature	· J.-J. Ch. Meyer en W. van der Hoek, <i>Epistemic Logic for AI and Computer Science</i>, <i>Cambridge Tracts in Computer Science No. 41</i>, Cambridge University Press, paperback editie 2004 (ISBN: 0521602807)· Rineke Verbrugge, <i>Study guides Epistemic Logic</i>, downloadable from Nestor
language	Dutch
prerequisites	Advanced Logic or Automated Reasoning or Logic 3 (Model, oneindigheid en paradox).
remarks	Details: This module may be given in English.

